

**PRZEKŁADY
AKTÓW
PRAWNYCH**

1(23)03

Niemieckie ustawy o ochronie młodzieży

BIULETYN

Przekłady Aktów Prawnych 1(23)03

Niemieckie ustawy
o ochronie młodzieży

Biuletyn
Biura Studiów i Ekspertyz
Kancelarii Sejmu

Tłumaczenie z jęz. niemieckiego: *Ewa Misior*

Redakcja: **Andrzej Chodyra**
Projekt okładki: **Janina Knap**

© Copyright for Polish translation by Kancelaria Sejmu, Warszawa 2003

ISSN 1507-9805

Opracowanie graficzne, skład i łamanie: *Biuro Studiów i Ekspertyz*
Druk i oprawa: *Wydawnictwo Sejmowe*
Warszawa, marzec 2003

Spis treści

Wstęp	5
Ustawa z 12 kwietnia 1976 r. o ochronie pracy młodzieży.....	7
Rozporządzenie rządu federalnego z dnia 23 czerwca 1998 r. o ochronie pracy dzieci	45
Kodeks społeczny. Księga ósma. Pomoc dla dzieci młodzieży. Ustawa z 26 czerwca 1990 r. w wersji obwieszczenia z 8 grudnia 1998 r.	48
Ustawa z dnia 9 czerwca 1953 r. o rozpowszechnianiu w czasopiśmie i mediach treści zagrażających młodzieży w wersji obwieszczenia z 12 lipca 1985 r.	144

Wstęp

Niniejszy tom serii *Przekłady Aktów Prawnych* Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu zawiera tłumaczenia niemieckich ustaw i rozporządzeń, których celem jest ochrona niepełnoletnich przed wyzyskiem, demoralizacją, krzywdą moralną oraz pomoc dzieciom i młodzieży znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej ze względów materialnych lub rodzinnych. Zaprezentowane w tomie akty prawne to:

* **Ustawa z 12 kwietnia 1976 r. o ochronie młodzieży** (BGB1. I 1976, s. 965), która reguluje kwestie pracy młodzieży w wieku poniżej 18 lat oraz dzieci – czyli w rozumieniu tej ustawy – osób, które nie ukończyły 15 lat,

* **Rozporządzenie rządu federalnego z dnia 23 czerwca 1998 r. o ochronie pracy dzieci** (BGBl. I 1998, s. 1508), uzupełniające do ww. ustawy,

* **Ustawa z 26 czerwca 1990 r. Kodeks Społeczny Księga ósma. Pomoc dla dzieci i młodzieży** w wersji obwieszczonej z 8 grudnia 1998 r. (BGB1. I s. 1163, 1166), (BGBl. I s. 3546 i BGBl. III 860-8) – regulująca kwestie świadczenia pomocy publicznej i niepublicznej dla dzieci i młodzieży w różnych sytuacjach życiowych (m.in. kwestie opieki socjalnej, alimentacji, wsparcia wychowawczego rodziny, doradztwa w sprawach rodzinnych, ochrony dzieci i młodzieży wychowywanej w zastępczych środowiskach rodzinnych, integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej),

* **Ustawa z 9 czerwca 1953 r. o rozpowszechnianiu w czasopiśmie i mediach treści zagrażających młodzieży**, (BGBl. I s. 377) w wersji obwieszczenia z 12 lipca 1985 r. (BGBl. I s. 1502 i BGBl. III 2161/1) zmieniona szóstym rozporządzeniem z 21 września 1997 r. o dostosowaniu kompetencji (BGBl. I s. 2390, 2391), która ustanawia standardy ochrony dzieci i młodzieży przed pismami, które mogą zagrozić dzieciom (w rozumieniu ustawy osoby w wieku do lat 14) i młodzieży (w rozumieniu ustawy osoby w wieku do 18 lat) pod względem moralnym.

Sytuacja społeczno-bytowa dzieci i młodzieży stanowi przedmiot stałego zainteresowania i prac Parlamentu, celem których jest poszukiwaniem nowych, skuteczniejszych rozwiązań wielu problemów społecznych.

Prezentowany tom dostarcza informacji o tym, jak niektóre szczegółowe kwestie z zakresu polityki społecznej wobec dzieci i młodzieży zostały rozwiązane w Niemczech.

Marzec 2003.

Jacek Głowacki
Wicedyrektor
Biuro Studiów i Ekspertyz

**Ustawa z 12 kwietnia 1976 r.
o ochronie pracy młodzieży
(BGBl. I 1976, str. 965)
zmieniona art. 36 ustawy
z 21 grudnia 2000 r. (BGBl. I str. 1983 r.)***

PIERWSZY ROZDZIAŁ

Przepisy ogólne

§ 1 Obszar obowiązywania

(1) Niniejsza ustawa obowiązuje w przypadku zatrudniania osób, które nie mają jeszcze 18 lat,

1. w czasie nauki zawodu,
2. jako pracobiorcy lub chałupnika,
3. w innych usługach podobnych do świadczenia pracy przez pracobiorców i chałupników,
4. podczas pozostawania w stosunku nauki podobnym do nauki zawodu.

(2) Ustawa niniejsza nie obowiązuje

1. w przypadku świadczeń niewielkiej pomocy, jeżeli jest ona okazjonalna i wyświadczona

- a) z uprzejmości,
- b) na podstawie przepisów prawa rodzinnego,
- c) w placówkach pomocy dla młodzieży,
- d) w placówkach integracyjnych dla osób niepełnosprawnych,

2. w przypadku zatrudnienia w gospodarstwie domowym przez osoby uprawnione do opieki nad dzieckiem.

---

* Tekst za: Bundesministerium der Justiz, www.jurcom5.juris.de/bundesrecht.

§ 2 Dziecko, młodzież niepełnoletnia

(1) Dzieckiem w rozumieniu niniejszej ustawy jest ten, kto nie ma jeszcze lat 15.

(2) Młodzieżą niepełnoletnią w rozumieniu niniejszej ustawy jest ten, kto ma już 15 ale jeszcze nie ma 18 lat.

(3) W stosunku do młodzieży niepełnoletniej objętej obowiązkiem szkolnym w pełnym wymiarze mają zastosowanie przepisy dotyczące dzieci.

§ 3 Pracodawca

Pracodawcą w rozumieniu niniejszej ustawy jest ten, kto zatrudnia dziecko lub młodzież niepełnoletnią.

§ 4 Czas pracy

(1) Dziennym czasem pracy jest czas od początku do zakończenia codziennego zajęcia bez przerw na odpoczynek (§ 11).

(2) Czasem zmiany jest codzienny pracy z wliczonymi przerwami na odpoczynek (§ 11).

(3) W górnictwie podziemnym czas zmiany uważa się za czas pracy. Liczy się go od chwili przekroczenia klatki szybowej przy wejściu do chwili wyjścia z klatki szybowej przy wyjeździe lub od wejścia pojedynczego pracownika do sztolni do chwili jego wyjścia.

(4) Przy obliczaniu tygodniowego czasu pracy podstawą jest tydzień jako czas od poniedziałku do soboty włącznie. Czas pracy, jaki w dzień roboczy wypada ze względu na święto, wlicza się do tygodniowego czasu pracy.

(5) Jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia są zatrudnieni przez kilku pracodawców, czas pracy i zmiany oraz dni robocze sumuje się.

ROZDZIAŁ DRUGI Zatrudnianie dzieci

§ 5 Zakaz zatrudniania dzieci

(1) Zatrudnianie dzieci (§ 2 ust. 1) jest zabronione.

(2) Zakaz, o którym mowa w ustępie 1 nie dotyczy zatrudniania dzieci

a) w celu terapii zajęciowej i terapii pracą,

b) w ramach praktyki zakładowej podczas obowiązku szkolnego w pełnym wymiarze,

c) dla wypełnienia zalecenia sądu.

Przy zatrudnianiu odpowiednie zastosowanie mają § 7 zdanie 1 pkt 2 oraz §§ 9 do 46.

(3) Zakaz, o którym mowa w ustępie 1, nie obowiązuje ponadto przy zatrudnianiu dzieci powyżej 13 roku życia za zgodą osób uprawnionych do opieki nad dzieckiem, jeżeli zajęcie jest lekkie i odpowiednie dla dzieci. Zajęcie jest lekkie, jeżeli ze względu na swoje właściwości i szczególne warunki, w których będzie wykonywane, nie będzie miało negatywnego wpływu na

a) bezpieczeństwo, zdrowie i rozwój dzieci,

b) ich uczęszczanie do szkoły, udział w zajęciach przygotowujących do wyboru zawodu lub zajęciach kształcenia zawodowego uznanych przez właściwą placówkę, i

c) ich zdolność do korzystania z nauki szkolnej.

Nie wolno zatrudniać dzieci więcej niż dwie godziny dziennie, w rodzinnych gospodarstwach rolnych - nie więcej niż trzy godziny dziennie i nie pomiędzy godziną 18 i 8, przed zajęciami szkolnymi i podczas zajęć szkolnych. Odpowiednie zastosowanie przy zatrudnieniu tego rodzaju mają §§ 15 do 31.

(4) Zakaz, o którym mowa w ustępie 1, nie obowiązuje ponadto przy zatrudnianiu młodzieży niepełnoletniej (§ 2 ust. 3) podczas wakacji szkolnych na najwyżej cztery tygodnie w roku kalendarzowym. Odpowiednie zastosowanie przy tym rodzaju zatrudnienia mają §§ 6 do 31.

(4a) Rząd federalny w drodze rozporządzenia wydanego za zgodą Bundesratu określa bliżej zajęcia, o których mowa w ustępie 3.

(4b) Pracodawca informuje osobę upoważnioną do opieki nad dziećmi, które zatrudnia, o możliwych niebezpieczeństwach oraz o środkach podjętych dla zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

(5) W przypadku imprez urząd nadzorczy może zgodnie z § 6 dopuścić wyjątki.

§ 6 Urzędowe wyjątki w przypadku imprez

(1) Urząd nadzorczy może na wniosek zezwolić, aby

1. dzieci powyżej szóstego roku życia mogły w przypadku spektakli teatralnych twórczo współdziałać i uczestniczyć w niezbędnych próbach do czterech godzin dziennie pomiędzy godziną 10 a 23,

2. w przypadku spektakli muzycznych i innych przedstawień, w przypadku imprez reklamowych oraz nagrań w radiu i telewizji na nośniki dźwięku i obrazu oraz w przypadku zapisu filmowego i fotograficznego

a) dzieci w wieku od ponad trzech do sześciu lat mogły twórczo współdziałać i uczestniczyć w niezbędnych próbach do dwóch godzin dziennie pomiędzy godziną 8 a 17,

b) dzieci powyżej szóstego roku życia mogły twórczo współdziałać i uczestniczyć w niezbędnych próbach do trzech godzin dziennie pomiędzy godziną 8 a 22.

Nie wolno dopuszczać wyjątków dla występu w kabarecie, lokalach tanecznych i podobnych zakładach oraz w parkach rozrywki, na kiermaszach, jarmarkach i podobnych imprezach, wystawach lub występach.

(2) Urząd nadzorczy może po wysłuchaniu właściwego urzędu ds. młodzieży zezwolić zatrudnienie jedynie wtedy, gdy

1. osoby uprawnione do opieki pisemnie wyrażą zgodę na pracę,

2. urzędowi nadzorcemu przedłoży się zaświadczenie lekarskie wystawione nie wcześniej niż przed trzema miesiącami, w którym nie wysuwa się zastrzeżeń zdrowotnych wobec tej pracy,

3. podejmie się konieczne zabezpieczenia i działania w celu ochrony dzieci przed niebezpieczeństwami dla zdrowia i życia oraz dla uniknięcia szkód w rozwoju fizycznym, psychicznym i umysłowym,

4. podczas pracy zapewni się opiekę i nadzór nad dzieckiem,

5. po zakończeniu pracy zapewni się nieprzerwany czas wolny przez przynajmniej 14 godzin,

6. nie będzie to przeszkadzać w postępach w szkole.

(3) Urząd nadzorczy określa

1. jak długo, na jaki czas i w jaki dzień wolno dziecko zatrudniać,

2. czas trwania i rozkład przerw wypoczynkowych,

3. maksymalny czas dziennego przebywania w miejscu pracy.

(4) Decyzję urzędu nadzorczy należy podać pracodawcy pisemnie do wiadomości. Może on zatrudnić dziecko dopiero po otrzymaniu pisma zezwalającego.

§ 7 Zatrudnianie dzieci objętych obowiązkiem szkolnym w niepełnym wymiarze

Dzieci, których nie dotyczy obowiązek szkolny w pełnym wymiarze, mogą być zatrudnione

1. w stosunku kształcenia zawodowego,

2. poza stosunkiem kształcenia zawodowego jedynie przy czynnościach łatwych i odpowiednich dla nich, do siedmiu godzin dziennie i 35 godzin tygodniowo.

Odpowiednie zastosowanie przy ich zatrudnianiu mają §§ 8 do 46.

ROZDZIAŁ TRZECI
Zatrudnienie młodzieży niepełnoletniej
Tytuł pierwszy
Czas pracy i czas wolny

§ 8 Czas trwania pracy

(1) Młodzież niepełnoletnia nie może być zatrudniona dłużej niż osiem godzin dziennie i nie więcej niż 40 godzin tygodniowo.

(2) Jeżeli przy powiązaniu dni świątecznych z dniami roboczymi nie pracuje się, aby osoby zatrudnione miały dłuższy łączny czas wolny, brakujący czas pracy można rozdzielić na dni robocze pięciu powiązanych ze sobą tygodni obejmujących nieprzepracowane dni tylko w taki sposób, aby tygodniowy czas pracy tych pięciu tygodni nie przekraczał przeciętnie 40 godzin. Dzienny czas pracy nie może przy tym przekraczać ośmiu i pół godziny.

(2a) Jeżeli w poszczególnych dniach roboczych czas pracy skraca się do mniej niż ośmiu godzin, młodzież niepełnoletnia może w pozostałe dni robocze tego samego tygodnia pracować osiem i pół godziny.

(3) W rolnictwie młodzież niepełnoletnia mająca więcej niż 16 lat nie może w czasie żniw pracować więcej niż 9 godzin dziennie i 85 godzin w ciągu dwóch następujących po sobie tygodni.

§ 9 Szkoła zawodowa

(1) Pracodawca powinien zwolnić młodzież niepełnoletnią na zajęcia w szkole zawodowej. Nie wolno mu zatrudniać młodzieży niepełnoletniej

1. przed zajęciami rozpoczynającymi się o godzinie 9; obowiązuje to także w przypadku osób które mają ukończone 18 lat, ale objęte są jeszcze obowiązkiem uczęszczania do szkoły zawodowej,

2. w dniu nauki w szkole zawodowej, kiedy zajęcia trwają dłużej niż pięć godzin lekcyjnych po przynajmniej 45 minut, raz w tygodniu,

3. w tygodniu nauki w szkole zawodowej z planowym blokiem zajęć trwającym przynajmniej 25 godzin przez przynajmniej 5 dni;

dopuszczalne są dodatkowe zakładowe spotkania oświatowe w wymiarze do dwóch godzin tygodniowo.

(2) Do czasu pracy zalicza się

1. dni nauki w szkole zawodowej, o czym mowa w ustępie 1 pkt 2, przy zajęciach trwających osiem godzin,

2. tygodnie nauki w szkole zawodowej, o czym mowa w ustępie 1 pkt 3, przy zajęciach trwających 40 godzin,

3. w pozostałych przypadkach – czas zajęć łącznie z przerwami.

(3) Uczęszczanie do szkoły zawodowej nie może być przyczyną pozbawienia wynagrodzenia.

(4) (uchylony)

§ 10 Egzamin i zajęcia dydaktyczne poza zakładem

(1) Pracodawca powinien zwolnić młodzież pracującą

1. na udział w egzaminach i zajęciach dydaktycznych, które na podstawie postanowień publicznoprawnych lub umownych należy prowadzić poza placówką dydaktyczną,

2. w dniu pracy bezpośrednio przed pisemnym egzaminem końcowym.

(2) Do czasu pracy zalicza się

1. zwolnienie, o którym mowa w ustępie 1 pkt 1, razem w czasem udziału [w egzaminach lub zajęciach dydaktycznych] łącznie z przerwami,

2. zwolnienie, o którym mowa w ustępie 1 pkt 2, na osiem godzin.

Nie to może być przyczyną pozbawienia wynagrodzenia.

§ 11 Przerwy na wypoczynek, pokoje socjalne

(1) Młodzieży niepełnoletniej należy zapewnić z góry ustalone przerwy na wypoczynek o odpowiednim czasie trwania. Przerwy muszą trwać przynajmniej

1. 30 minut przy czasie pracy ponad cztery i pół do sześciu godzin,

2. 60 minut przy czasie pracy ponad sześć godzin.

Za przerwę na wypoczynek uważa się przerwanie pracy na co najmniej 15 minut.

(2) Przerwy na wypoczynek należy zapewnić w odpowiednich odstępach czasowych, najwcześniej godzinę po rozpoczęciu pracy i najpóźniej godzinę przed zakończeniem pracy. Młodzież niepełnoletnia nie może pracować dłużej niż cztery i pół godziny bez przerwy na wypoczynek.

(3) Na pozostawanie w pomieszczeniach roboczych podczas przerwy na wypoczynek można młodzieży niepełnoletniej pozwolić jedynie wtedy, gdy praca w tych pomieszczeniach zostanie zatrzymana w tym czasie, a niezbędnego wypoczynku nie zakłóca inne okoliczności.

(4) Ustęp 3 nie obowiązuje w przypadku górnictwa.

§ 12 Czas trwania pracy zmianowej

W przypadku zatrudnienia młodzieży niepełnoletniej czas trwania pracy zmianowej (§ 4 ust. 2) w górnictwie podziemnym nie może przekroczyć 8 godzin, w gastronomii, rolnictwie, hodowli zwierząt, na stanowiskach budowlanych i montażowych - 11 godzin.

§ 13 Codzienny czas wolny

Po zakończeniu dziennego czasu pracy młodzież niepełnoletnia nie może pracować przed upływem co najmniej 12 godzin nieprzerwanego czasu wolnego.

§ 14 Wypoczynek nocny

(1) Młodzież niepełnoletnia może pracować wyłącznie w godzinach od 6 do 20.

(2) Młodzież niepełnoletnia powyżej 16. roku życia może być zatrudniona

a) w gastronomii i imprezach objazdowych do godziny 22

b) w zakładach kilkuzmianowych do godziny 23,

- c) w rolnictwie od godziny 5 lub do 21,
- d) w piekarniach i cukierniach od godziny 5.

(3) Młodzież niepełnoletnia powyżej 17. roku życia może pracować od godziny 4.

(4) W dniu bezpośrednio poprzedzającym dzień nauki w szkole zawodowej młodzież niepełnoletnia zgodnie z ustępem 2 pkt 1 nie może pracować po godzinie 20, jeżeli zajęcia w szkole zawodowej w dniu nauki zawodu zaczynają się przed godziną 9.

(5) W zakładach, w których zwyczajowy czas pracy z przyczyn techniczno-komunikacyjnych kończy się po godzinie 20, młodzież niepełnoletnia, po uprzednim zgłoszeniu tego w urzędzie nadzorczym, może pracować do godziny 21, o ile w ten sposób może uniknąć niepotrzebnego czekania. Młodzież niepełnoletnia powyżej 16. roku życia, po uprzednim zgłoszeniu tego w urzędzie nadzorczym, może ponadto w kilkuzmianowych zakładach pracować od godziny 5.30 lub do godziny 23.30, o ile w ten sposób może uniknąć niepotrzebnego czekania.

(6) Urząd nadzorczy może zezwolić, aby w zakładach, w których pracownicy są narażeni na działanie upału w stopniu nadzwyczajnym, młodzież niepełnoletnia mogła w cieplej porze roku pracować od godziny 5.

(7) Urząd nadzorczy może na wniosek zezwolić, aby

- w przypadku imprez muzycznych, przedstawień teatralnych i innych występów,

- w przypadku nagrań w rozgłoszeniach (radio i telewizja) na nośniki dźwięku i obrazu

- oraz przy zdjęciach fotograficznych i filmowych

- młodzież niepełnoletnia mogła twórczo współpracować do godz. 23. Nie można wydać zezwolenia na imprezy, wystawy lub występy, przy których obecność młodzieży niepełnoletniej nie jest dozwolona na podstawie przepisów Ustawy o ochronie młodzieży w miejscach publicznych. Po zakończeniu pracy młodzież niepełnoletnia nie może pracować przed upływem czasu nieprzerwanego wypoczynku trwającego przynajmniej 14 godzin.

§ 15 Pięciodniowy tydzień pracy

Młodzież niepełnoletnia może pracować jedynie pięć dni w tygodniu. Oba dni wolne w tygodniu w miarę możliwości powinny następować po sobie.

§ 16 Wypoczynek sobotni

(1) Młodzież niepełnoletnia nie może pracować w soboty.

(2) Dopuszczalne jest zatrudnienie młodzieży niepełnoletniej w soboty jedynie

1. w placówkach dla chorych oraz w domach starców, domach opieki i domach dziecka,

2. w otwartych stoiskach sprzedaży, w zakładach z otwartymi stoiskami sprzedaży, w piekarniach i cukierniach, we fryzjerstwie i na targach,

3. w komunikacji,

4. w rolnictwie i hodowli zwierząt,

5. w gospodarstwie domowym,

6. w gastronomii i imprezach objazdowych,

7. przy imprezach muzycznych, przedstawieniach teatralnych i innych występach, przy nagraniach w rozgłośniach (radio i telewizja) na nośniki dźwięku i obrazu oraz przy zdjęciach filmowych i fotograficznych,

8. na pozazakładowych zajęciach oświatowych,

9. w sporcie,

10. w pogotowiu lekarskim,

11. w zakładach naprawczych pojazdów mechanicznych.

Przynajmniej dwie soboty w miesiącu muszą być wolne od pracy.

(3) Jeżeli młodzież niepełnoletnia pracuje w sobotę, należy jej zapewnić pięciodniowy tydzień pracy (§ 15) w tym samym tygodniu przez zwolnienie z pracy w innym dniu roboczym wolnym od zajęć w szkole zawodowej. W zakładach, mających w tygodniu zakładowy dzień wolny od pracy, można oddać sobotę w tym właśnie dniu, jeżeli młodzież niepełnoletnia nie ma wtedy zajęć szkolnych.

(4) Jeżeli młodzież niepełnoletnia w przypadkach wymienionych w ustępie 2 pkt 2 nie może w soboty pracować przez 8 godzin, różnicę pomiędzy rzeczywistym czasem pracy i najwyższym dopuszczalnym czasem pracy zgodnie z § 8 ust. 1 można do godziny 13 wyrównać w dniu, w którym zgodnie z ustępem 3 zdanie 1 młodzieży niepełnoletniej należy dać wolny dzień.

§ 17 Wypoczynek w niedzielę

(1) Młodzież niepełnoletnia nie może pracować w niedzielę.

(2) Praca młodzieży niepełnoletniej jest w niedzielę dopuszczalna jedynie

1. w placówkach dla chorych oraz w domach starców, domach opieki i domach dziecka,

2. w rolnictwie i hodowli zwierząt przy pracach, które z przyczyn oczywistych trzeba wykonywać także w niedzielę i święta,

3. w gospodarstwie domowym, jeżeli młodzież niepełnoletnią przyjęto do wspólnoty domowej,

4. na imprezach objazdowych,

5. przy imprezach muzycznych, przedstawieniach teatralnych i innych imprezach oraz przy bezpośrednich transmisjach w radiu i telewizji,

6. w sporcie,

7. w pogotowiu lekarskim,

8. w gastronomii.

Co druga niedziela, a przynajmniej dwie niedziele w miesiącu, musi być wolna od pracy.

(3) Jeżeli młodzież niepełnoletnia pracuje w niedzielę, należy jej zapewnić pięciodniowy tydzień pracy (§ 15) w tym samym tygodniu przez zwolnienie z pracy w innym dniu roboczym wolnym od zajęć w szkole zawodowej. W zakładach, mających w tygodniu zakładowy dzień wolny od pracy, można oddać niedzielę w tym właśnie dniu, jeżeli młodzież niepełnoletnia nie ma wtedy zajęć szkolnych.

§ 18 Wypoczynek świąteczny

(1) Młodzież nie może pracować 24 i 31 grudnia po godzinie 14 oraz w ustawowe dni świąteczne.

(2) Dopuszczalna jest praca młodzieży w ustawowe dni świąteczne w przypadkach wymienionych w § 17 ust. 2 z wyjątkiem 25 grudnia, 1 stycznia, pierwszego dnia świąt wielkanocnych i 1 maja.

(3) Za pracę w ustawowy dzień świąteczny wypadający w dzień roboczy, młodzieży niepełnoletniej należy zapewnić dzień wolny w tym samym tygodniu lub w tygodniu następnym w dniu wolnym od zajęć w szkole zawodowej. W zakładach, mających w tygodniu zakładowy dzień wolny od pracy, można oddać dzień świąteczny w tym właśnie dniu, jeżeli młodzież niepełnoletnia nie ma wtedy zajęć szkolnych.

§ 19 Urlop

(1) Pracodawca w każdym roku kalendarzowym winien zapewnić młodzieży niepełnoletniej płatny urlop wypoczynkowy.

(2) Urlop wynosi rocznie

1. przynajmniej 30 dni roboczych, jeżeli młodzież niepełnoletnia na początku roku kalendarzowego nie ma jeszcze 16 lat,

2. przynajmniej 27 dni roboczych, jeżeli młodzież niepełnoletnia na początku roku kalendarzowego nie ma jeszcze 17 lat,

3. przynajmniej 25 dni roboczych, jeżeli młodzież niepełnoletnia na początku roku kalendarzowego nie ma jeszcze 18 lat.

Młodzież niepełnoletnia, pracująca w górnictwie podziemnym, otrzymuje dodatkowy urlop w wymiarze trzech dni w każdej grupie wiekowej.

(3) Uczniom szkoły zawodowej należy udzielać urlopu w okresie ferii szkolnych. Jeżeli nie udziela się urlopu w okresie ferii szkolnych, za każdy dzień, w którym młodzież uczęszcza do szkoły w czasie urlopu, należy zapewnić dalszy dzień urlopu.

(4) W pozostałych przypadkach przy udzielaniu urlopu młodzieży niepełnoletniej obowiązują § 3 ust. 2, §§ 4 do 12 i § 13 ust. 3 federal-

nej Ustawy o urlopach. Zleceniodawca lub mistrz pośredni winni jednak odmiennie niż stanowi to § 12 pkt 1 federalnej Ustawy o urlopach za każdy rok kalendarzowy każdemu z niepełnoletnich chałupników udzielić płatnego urlopu zgodnie z ustępem 2. Wynagrodzenie niepełnoletnich chałupników za urlop trwający 30 dni roboczych wynosi 11,6%, w przypadku urlopu trwającego 27 dni roboczych - 10,3%, a w przypadku urlopu trwającego 25 dni roboczych - 9,5%.

§ 20 Żegluga śródlądowa

W żegludze śródlądowej obowiązują następujące odstępstwa:

1. odmiennie niż stanowi to § 12 czas zmiany dla młodzieży niepełnoletniej mającej więcej niż 16 lat można podczas rejsu wydłużyć do 14 godzin dziennie, jeżeli czas jej pracy nie przekracza sześciu godzin dziennie. Codzienny czas wolny można odmiennie niż stanowi to § 13 skrócić do 10 godzin odpowiednio do przedłużenia czasu zmiany.

2. Odmiennie niż stanowi to § 14 ust. 11 młodzież niepełnoletnia mająca więcej niż 16 lat może podczas rejsu pracować do godziny 22.

3. Odmiennie niż stanowi to §§ 15, 16 ust. 1 § 17 ust. 1 i § 18 ust. 1 młodzież niepełnoletnia może być zatrudniona każdego dnia tygodnia oprócz 24 grudnia, świąt Bożego Narodzenia, 31 grudnia, 1 stycznia, świąt wielkanocnych i 1 maja. Za pracę w sobotę, niedzielę i w ustawowe dni świąteczne przypadające w dni robocze należy zapewnić po jednym dniu wolnym. Te dni wolne należy młodzieży niepełnoletniej zapewnić w powiązaniu z innymi dniami wolnymi najpóźniej wtedy, gdy przysługuje jej 10 dni wolnych.

§ 21 Wyjątki w szczególnych przypadkach

(1) §§ 8 i 11 do 18 nie mają zastosowania w odniesieniu do zatrudnienia młodzieży niepełnoletniej przy pracach tymczasowych, nie cierpiących zwłoki w pilnych potrzebach, jeżeli nie ma dorosłych pracowników.

(2) Jeżeli w przypadkach ustępu 1 świadczy się pracę dodatkową wykraczającą poza czas pracy, o którym mowa w § 8, czas nadpraco-

wany należy rozliczyć przez odpowiednie skrócenie czasu pracy w ciągu trzech następujących po sobie tygodni.

§ 21a Regulacje odmiennie

(1) W zbiorowych układach pracy lub w umowie zakładowej zawartej na podstawie zbiorowego układu pracy można dopuścić, że:

1. odmiennie niż stanowią to §§ 8, 15, 16 ust. 3 i 4, § 17 ust. 3 i § 18 ust. 3 można rozdzielić czas pracy na 9 godzin dziennie, 44 godziny w tygodniu i na pięć i pół dnia w tygodniu, jednakże jedynie przy dotrzymaniu przeciętnego czasu pracy wynoszącego 40 godzin w okresie wyrównywania wynoszącym dwa miesiące,

2. odmiennie niż stanowi to § 11 ust. 1 zdanie 2 pkt 2 i ust. 2, można skrócić przerwę na wypoczynek do 15 minut, a przerwy inaczej rozłożyć,

3. odmiennie niż stanowi to § 12 czas zmiany można przedłużyć do jednej godziny dziennie, z wyjątkiem górnictwa podziemnego,

4. odmiennie niż stanowi to § 16 ust. 1 i 2 młodzież niepełnoletnia może pracować przez 26 sobót w roku lub w każdą sobotę, jeżeli zamiast nich będzie zwolniona z pracy w inny dzień roboczy tego samego tygodnia,

5. odmiennie niż stanowią to §§ 15, 16 ust. 3 i 4, § 17 ust. 3 i § 18 ust. 3 młodzież niepełnoletnia pracując w sobotę lub niedzielę albo święto mniej niż cztery godziny może zostać zwolniona z pracy w innym dniu pracy tego samego lub następnego tygodnia przed południem lub po południu,

6. odmiennie niż stanowi to § 17 ust. 2 zdanie 2 w gastronomii i na imprezach objazdowych oraz w rolnictwie młodzież niepełnoletnia może w sezonie lub w okresie żniw pracować w trzy niedziele w miesiącu.

(2) Na terenie obowiązywania zbiorowego układu pracy zgodnie z ustępem 1 można w drodze porozumienia zakładowego lub, jeżeli nie istnieje rada zakładowa, w drodze pisemnego porozumienia pomiędzy pracodawcą i młodzieżą niepełnoletnią przejąć odmiennie regulacje

taryfowe obowiązujące w zakładzie pracodawcy niezwiązanego układem.

(3) Kościoły i publiczno-prawne spółki religijne mogą w swoich przepisach zawrzeć odstępstwa wymienione w ustępie 1.

§ 21b

Federalny Minister Pracy i Porządku Społecznego może w interesie wykształcenia zawodowego lub współpracy młodzieży niepełnoletniej z dorosłymi w drodze rozporządzenia wydanego za zgodą Bundesratu dopuścić wyjątki od przepisów

1. § 8, §§ 11 i 12, §§ 15 i 16, § 17 ust. 2i 3 oraz § 18 ust. 3 w ramach § 21a ust. 1,

2. § 14, jednakże nie przed godziną 5 i nie po godzinie 23, oraz

3. § 17 ust. 1 i § 18 ust. 1 w najwyżej 26 niedziel i świąt w roku,

jeżeli nie należy się obawiać szkody dla zdrowia lub rozwoju fizycznego czy psychicznego i umysłowego młodzieży niepełnoletniej.

Tytuł drugi

Zakazy i ograniczenia zatrudnienia

§ 22 Prace niebezpieczne

(1) Młodzież niepełnoletnia nie może wykonywać

1. prac przekraczających jej siły fizyczne lub psychiczne,

2. prac, przy których byłaby wystawiona na zagrożenia moralne,

3. prac związanych z zagrożeniem wypadkami, co do których należy założyć, że z powodu niedostatecznej świadomości zagrożenia lub niedostatecznego doświadczenia nie może ich rozpoznać lub nie może im zapobiec,

4. prac, przy których jej zdrowie będzie zagrożone z powodu niezwykle niskiej lub wysokiej temperatury albo wilgotności,

5. prac, przy których będzie narażona na szkodliwe działanie hałasu, wstrząsów lub promieniowania,

6. prac, przy których będzie narażona na działanie materiałów niebezpiecznych w rozumieniu Ustawy o chemikaliach,

7. prac, przy których będzie narażona na szkodliwe działanie biologicznych czynników roboczych w rozumieniu Dyrektywy 90/679/EWG Rady z 26 listopada 1990 o ochronie pracobiorców przed zagrożeniami ze strony biologicznych czynników roboczych w pracy.

(2) Ustęp 1 pkt 3 do 7 nie obowiązuje przy pracy wykonywanej przez młodzież niepełnoletnią, jeżeli

1. jest to konieczne do osiągnięcia celu kształcenia,
2. nadzór ze strony fachowca zapewnia jej ochronę i
3. nie przekracza się granicy stężenia w powietrzu materiałów niebezpiecznych (ustęp 1 pkt 6).

Zdanie 1 nie ma zastosowania w przypadku celowego kontaktu z biologicznymi materiałami roboczymi grupy 3 i 4 w rozumieniu Dyrektywy 90/679/EWG Rady z 26 listopada 1990 o ochronie pracobiorców przed zagrożeniami ze strony biologicznych czynników roboczych w pracy.

(3) Jeżeli młodzież niepełnoletnia pracuje w zakładzie, w którym jest na kontrakcie lekarz zakładowy lub specjalista bezpieczeństwa pracy, należy zapewnić jej opiekę lekarską lub specjalistyczną w zakresie bezpieczeństwa pracy.

§ 23 Praca na akord, prace zależne od szybkości wykonywania

(1) Młodzież niepełnoletnia nie może

1. wykonywać prac akordowych i pozostałych prac, przy których w wyniku zwiększonego tempa pracy można osiągnąć wyższe wynagrodzenie,

2. pracować w grupie roboczej z dorosłym wykonującymi prace, o których mowa w punkcie 1,

3. wykonywać prac, w których tempo pracy jest zalecane, nadawane lub wymuszane w inny sposób nie tylko okazjonalnie.

(2) Ustęp 1 pkt 2 nie dotyczy pracy młodzieży, jeżeli

1. jeżeli jest to konieczne dla uzyskania celu kształcenia lub

2. jeżeli młodzież zdobyła wykształcenie zawodowe do tego zajęcia,
a nadzór ze strony fachowca zapewnia jej ochronę.

§ 24 Prace pod ziemią

- (1) Młodzież niepełnoletnia nie może pracować pod ziemią.
- (2) Ustęp 1 nie obowiązuje w przypadku pracy młodzieży niepełnoletniej powyżej 16 roku życia,
  1. jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia celu jej kształcenia,
  2. jeżeli zdobyła wykształcenie zawodowe do pracy pod ziemią lub
  3. jeżeli bierze lub brała udział w szkoleniu dla młodych górników, na których prowadzenie zezwolił urząd nadzoru górniczego,
a nadzór ze strony fachowca zapewnia jej ochronę.

§ 25 Zakaz zatrudniania przez określone osoby

- (1) Osoby, które zostały prawomocnie skazane
  1. na karę pozbawienia wolności przez co najmniej dwa lata z powodu przestępstwa,
  2. na karę pozbawienia wolności dłuższą niż trzy miesiące z powodu popełnienia umyślnego czynu karalnego wobec dzieci lub młodzieży niepełnoletniej, naruszając obowiązki ciążące na nich jako pracodawcy czy instruktorze,
  3. z powodu czynu karalnego wymienionego w §§ 109h, 171, 174 do 174c, 176 do 181a, 182 do 184b, 225 kodeksu karnego,
  4. z powodu czynu podlegającego karze na podstawie Ustawy o środkach odurzających lub przynajmniej dwa razy z powodu czynu podlegającego karze na podstawie Ustawy o ochronie młodzieży lub Ustawy o rozpowszechnianiu treści zagrażających młodzieżynie mogą zatrudniać młodzieży niepełnoletniej oraz w ramach stosunku prawnego w rozumieniu § 1 nie mogą jej nadzorować, wydawać jej poleceń ani jej kształcić i nie wolno zlecać im nadzoru, wydawania poleceń ani kształcenia młodzieży niepełnoletniej. Skazania nie

bierze się pod uwagę, jeżeli od dnia jego uprawomocnienia się minęło 5 lat. Nie zalicza się czasu, w którym sprawca na mocy urzędowego zarządzenia przebywał w zakładzie.

(2) Nakaz ustępu 1 zdanie 1 dotyczy także osób, wobec których z powodu wykroczeń porządkowych, o których mowa w § 58 ust. 1 do 4, przynajmniej trzykrotnie prawomocnie orzeczono karę grzywny. Kary grzywny nie bierze się pod uwagę, jeżeli od dnia jej prawomocnego orzeczenia upłynęło pięć lat.

(3) Zakaz ustępu 1 i 2 nie dotyczy zatrudnienia przez osoby uprawnione do opieki nad osobą dziecka.

§ 26 Upoważnienia

Federalny Minister Pracy i Spraw Socjalnych w celu ochrony młodzieży niepełnoletniej przed zagrożeniami dla życia i zdrowia oraz w celu uniknięcia szkód w fizycznym lub psychicznym oraz umysłowym rozwoju w drodze rozporządzenia wydanego za zgodą Bundesratu

1. dla dzieci, których już nie obejmuje obowiązek szkolny w pełnym wymiarze może określić odpowiednie i lekkie czynności zgodnie z § 7 zdanie 1 pkt 2 oraz prace zgodnie z § 22 ust. 1 i §§ 23 i 24,

2. poza zakazami zatrudniania wymienionymi w §§ 22 do 25 może zakazać zatrudniania młodzieży niepełnoletniej w określonych rodzajach zakładów lub przy określonych pracach lub je ograniczyć, jeżeli przy tych pracach ze względu na stan swojego rozwoju byłaby w szczególnym stopniu narażona na niebezpieczeństwo, lub jeśli zakaz albo ograniczenia w zatrudnianiu są konieczne ze względu na postęp techniczny lub nową wiedzę z zakresu medycyny pracy lub bezpieczeństwa technicznego.

§ 27 Urzędowe zarządzenia i wyjątki

(1) Urząd nadzorczy może w indywidualnych przypadkach stwierdzić, czy zakazy lub ograniczenia zatrudnienia, o których mowa w §§ 22 do 24 lub w rozporządzeniu, o którym mowa w § 26, dotyczą danego rodzaju pracy. W indywidualnych przypadkach urząd może

poza zakazami i ograniczeniami zatrudniania, o których mowa w §§ 22 do 24 i w rozporządzeniu, o którym mowa w § 26, zakazać lub ograniczyć zatrudnianie młodzieży niepełnoletniej przy pracach, jeżeli prace te związane są z zagrożeniem dla życia, zdrowia lub dla rozwoju fizycznego i psychiczno-duchowego.

(2) Osobom,

1. które w sposób uporczywy lub poważny naruszały obowiązki, które na mocy ustawy ciążyły na nich wobec dzieci i młodzieży niepełnoletniej przez nie zatrudnionych, objętych nadzorem, powierzonych lub oddanych na naukę,

2. wobec których istnieją fakty niekorzystnie je przedstawiające w odniesieniu do zatrudnienia, nadzoru, kierownictwa i kształcenia

Właściwy urząd może zakazać zatrudniania dzieci i młodzieży lub nadzorowania, kierowania nimi lub kształcenia w ramach stosunku prawnego w rozumieniu § 1.

(3) Urząd nadzorczy może na wniosek dopuścić wyjątki od § 23 ust. 1 pkt 2 i 3 wobec młodzieży powyżej 16. roku życia, jeżeli

1. rodzaj pracy lub tempo pracy nie dają powodów do obaw o uszczerbek dla zdrowia lub rozwoju fizycznego albo psychicznego i umysłowego młodzieży niepełnoletniej i

2. jeżeli przedłoży się zaświadczenie lekarskie wydane nie dawniej niż przed trzema miesiącami, według którego nie ma przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania [danej] pracy.

Tytuł trzeci

Pozostałe obowiązki pracodawcy

§ 28 Odpowiednie warunki pracy

(1) Przy urządzaniu i utrzymywaniu stanowiska pracy wraz z maszynami, narzędziami i sprzętami oraz przy regulowaniu zatrudnienia pracodawca winien podjąć przygotowania i działania konieczne dla ochrony młodzieży pracującej przed zagrożeniami życia i zdrowia oraz w celu uniknięcia szkody w jej rozwoju fizycznym i psychicznym

nym oraz intelektualnym. Należy przy tym uwzględnić brak doświadczenia i poziom rozwoju młodzieży oraz powszechnie uznane techniczne zasady bezpieczeństwa i zasady medycyny pracy oraz pozostałą sprawdzoną wiedzę.

(2) Federalny Minister Pracy i Spraw Społecznych może w drodze postanowienia wydanego za zgodą Bundesratu określić, jakie przygotowania i działania winni podjąć pracodawcy w celu wykonania obowiązków wynikających z ustępu 1.

(3) Urząd nadzorczy może w indywidualnych przypadkach zarządzić, jakie przygotowania i działania należy podjąć w celu wykonania ustępu 1 lub rozporządzenia Ministra Pracy i Spraw Społecznych wydanego na podstawie ustępu 2.

§ 28a Ocena warunków pracy

Przed zatrudnieniem młodzieży niepełnoletniej i w przypadku istotnych zmian warunków pracy pracodawca winien ocenić zagrożenia młodzieży niepełnoletniej związane z wykonywaną przez nią pracą. W pozostałych przypadkach obowiązują przepisy Ustawy o ochronie pracy.

§ 29 Pouczenie o niebezpieczeństwach

(1) Przed rozpoczęciem pracy i w przypadku istotnych zmian warunków pracy pracodawca winien pouczyć młodzież niepełnoletnią o zagrożeniu wypadkami i zagrożeniach dla zdrowia, na które narażeni są pracownicy, o wyposażeniu oraz o działaniach w celu zapobieżenia tym zagrożeniom. Zanim młodzież niepełnoletnia po raz pierwszy przystąpi do pracy przy maszynach lub na niebezpiecznych stanowiskach pracy lub do wykonywania czynności, podczas których będzie miała kontakt z niebezpiecznym materiałami, winien ją pouczyć o szczególnym niebezpieczeństwie tych prac oraz o postępowaniu koniecznym podczas ich wykonywania.

(2) Pouczenie należy powtarzać w odpowiednich odstępach czasu, przynajmniej jednak co pół roku.

(3) Do planowania, wykonania i nadzoru przepisów dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia obowiązujących przy zatrudnianiu młodzieży pracodawca włącza lekarzy zakładowych oraz fachowców w dziedzinie bezpieczeństwa pracy.

§ 30 Wspólnota domowa

(1) Jeżeli pracodawca przyjął młodzież niepełnoletnią do wspólnoty domowej, musi

1. udostępnić pomieszczenie i troszczyć się o to, aby miało ono takie cechy, było tak wyposażone i tak używane, aby młodzież niepełnoletnia nie poniosła szkody zdrowotnej, i

2. w przypadku choroby, jednak nie po zakończeniu zatrudnienia, zapewnić konieczną opiekę i leczenie, o ile nie świadczy ich podmiot ubezpieczeń społecznych.

(2) Urząd nadzorczy w indywidualnych przypadkach może w zarządzeniu postanowić, jakim wymaganiom muszą odpowiadać pomieszczenie (ustęp 1 pkt 1) i opieka w przypadku choroby (ustęp 1 pkt 2).

§ 31 Zakaz stosowania kar cielesnych, podawania alkoholu i tytoniu

(1) Osoba, która zatrudnia młodzież niepełnoletnią lub ją nadzoruje, kieruje lub kształci ją w ramach prawnego stosunku w rozumieniu § 1, nie może stosować kar cielesnych.

(2) Osoba, która zatrudnia młodzież niepełnoletnią, musi chronić ją przed karami cielesnymi i złym traktowaniem oraz przed zagrożeniem obyczajowym ze strony innych swoich pracowników i członków swojego gospodarstwa, na stanowisku pracy i w domu. Młodzieży poniżej 16. roku życia nie wolno podawać napojów alkoholowych i produktów tytoniowych, młodzieży powyżej 16. roku życia nie wolno podawać wódki.

Tytuł czwarty
Opieka zdrowotna

§ 32 Pierwsze badanie

(1) Młodzież niepełnoletnia rozpoczynająca życie zawodowe może być zatrudniona tylko wtedy, gdy

1. w ciągu ostatnich czternastu miesięcy była badana przez lekarza (pierwsze badanie) i

2. przedłoży pracodawcy zaświadczenie wystawione przez tego lekarza.

(2) Ustęp 1 nie obowiązuje przy zatrudnieniu blahym lub trwającym nie dłużej niż dwa miesiące przy lekkich pracach, przy których nie należy się obawiać szkody zdrowotnej dla młodzieży.

§ 33 Pierwsze badanie kontrolne

(1) Rok po podjęciu pierwszej pracy należy przedłożyć pracodawcy zaświadczenie lekarskie świadczące o tym, że młodzież niepełnoletnia została kontrolnie przebadana (pierwsze badanie kontrolne). Badanie kontrolne nie może mieć daty późniejszej niż sprzed trzech miesięcy. Dziewięć miesięcy po rozpoczęciu pierwszej pracy pracodawca winien wyraźnie wyznaczyć młodzieży niepełnoletniej okres, do kiedy winna mu ona przedłożyć zaświadczenie lekarskie, o którym mowa w zdaniu 1, oraz wezwać ją, aby do tego czasu poddała się badaniu kontrolnemu.

(2) Jeżeli młodzież niepełnoletnia po upływie roku nie przedłoży zaświadczenia, pracodawca w ciągu miesiąca winien ją pisemnie wezwać do przedłożenia zaświadczenia powołując się na zakaz zatrudniania, o którym mowa w ustępie 3. Po jednej kopii wezwania pracodawca winien przesłać do osoby uprawnionej do opieki i do rady zakładowej lub rady personelu.

(3) Po upływie 14 miesięcy od podjęcia pierwszej pracy nie można w dalszym ciągu dopóty zatrudniać młodzieży niepełnoletniej, dopóki nie przedłoży ona zaświadczenia.

§ 34 Dalsze badania kontrolne

Po upływie każdego następnego roku od pierwszego badania kontrolnego, młodzież niepełnoletnia może poddać się badaniom kontrolnym (dalsze badania kontrolne). Pracodawca winien w odpowiednim czasie wskazać jej tę możliwość i spowodować, aby osoba niepełnoletnia przedłożyła mu zaświadczenie o dalszych badaniach kontrolnych.

§ 35 Nadzwyczajne badanie kontrolne

(1) Lekarz winien zarządzić nadzwyczajne badanie kontrolne, jeżeli z badania wynika, że

1. młodzież niepełnoletnia nie osiągnęła stanu rozwoju właściwego dla swojego wieku,
2. występują pogorszenie zdrowia lub szkody na zdrowiu,
3. jeszcze nie można przewidzieć wpływu pracy na zdrowie lub rozwój młodzieży niepełnoletniej.

(2) Zarządzenie nadzwyczajnego badania kontrolnego nie narusza terminów ustalonych w § 33 ust. 1.

§ 36 Badania lekarskie i zmiana pracodawcy

Jeżeli młodzież niepełnoletnia zmienia pracodawcę, nowy pracodawca może ją zatrudnić dopiero wtedy, gdy otrzyma zaświadczenie o pierwszym badaniu (§ 32 ust. 1) oraz - jeżeli od podjęcia pracy minął rok - zaświadczenie o pierwszym badaniu kontrolnym (§ 33).

§ 37 Zakres badań lekarskich i ich przeprowadzanie

(1) Badania lekarskie winny obejmować stan zdrowotny i stan rozwoju oraz cechy fizyczne młodzieży niepełnoletniej, natomiast badana kontrolne także wpływ pracy na jej zdrowie i rozwój.

(2) Przy uwzględnieniu historii choroby młodzieży niepełnoletniej lekarz na podstawie badania winien ocenić

1. czy wykonywanie określonych prac lub praca w określonych porach zagrazi zdrowiu lub rozwojowi młodzieży niepełnoletniej,
  2. czy konieczne są specjalne działania zdrowotne,
  3. czy konieczne jest nadzwyczajne badanie kontrolne (§ 35 ust. 1)
- (3) Lekarz winien pisemnie wskazać:
1. stan rzeczy po badaniu,
  2. prace, których wykonywanie uważa za zagrożenie dla zdrowia lub rozwoju młodzieży niepełnoletniej,
  3. szczególne działania służące zdrowiu,
  4. konieczność zarządzenie nadzwyczajnego badania kontrolnego (§ 35 ust. 1).

§ 38 Badanie uzupełniające

Jeżeli lekarz może ocenić stan zdrowia i rozwoju młodzieży niepełnoletniej jedynie wtedy, gdy dysponuje wynikiem dodatkowego badania przeprowadzonego przez innego lekarza lub przez stomatologa, winien zlecić badanie dodatkowe i pisemnie uzasadnić jego konieczność.

§ 39 Informacja, zaświadczenie

(1) Lekarz winien pisemnie poinformować osobę uprawnioną do opieki o następujących faktach:

1. o istotnych wynikach badania,
2. o pracach, których wykonywanie uważa za zagrożenie dla zdrowia i rozwoju młodzieży niepełnoletniej,
3. o szczególnych działaniach służących zdrowiu,
4. o zarządzeniu nadzwyczajnego badania kontrolnego (§ 35 ust. 1).

(2) Lekarz winien wystawić zaświadczenie przeznaczone dla pracodawcy o przeprowadzeniu badań i wymienić w nim prace, których wykonywanie uważa za zagrożenie dla zdrowia i rozwoju młodzieży niepełnoletniej.

§ 40 Zaświadczenie z adnotacją o zagrożeniu

(1) Jeżeli zaświadczenie lekarskie (§ 39 ust. 2) zawiera adnotację dotyczącą prac, których wykonywanie jest według lekarza zagrożeniem dla zdrowia i rozwoju młodzieży niepełnoletniej, nie wolno zatrudniać jej przy wykonywaniu takich prac.

(2) Urząd nadzorczy w porozumieniu z lekarzem może zezwolić na zatrudnianie młodzieży niepełnoletniej przy wykonywaniu prac, wymienionych w zaświadczeniu lekarskim (§ 39 ust. 2) i zezwolenie to powiązać z nakładami.

§ 41 Przechowywanie zaświadczeń lekarskich

(1) Pracodawca winien przechowywać zaświadczenia lekarskie do czasu zakończenia zatrudnienia, najdłużej jednak do ukończenia przez młodzież niepełnoletnią 18. roku życia i na żądanie okazywać albo przysyłać urzędowi nadzorczemu lub związkowi zawodowej do wglądu.

(2) Jeżeli młodzież niepełnoletnia zakończy stosunek pracy, należy wydać jej zaświadczenia.

§ 42 Ingerencja urzędu nadzorczego

Jeżeli prace zlecone młodzieży niepełnoletniej wywołują obawę zagrożenia jej zdrowia, urząd nadzorczy winien poinformować o tym osobę uprawnioną do opieki i pracodawcę oraz wezwać młodzież niepełnoletnią, aby poddała się badaniom lekarza upoważnionego przez niego.

§ 43 Zwolnienie z pracy na czas wykonywania badań

Pracodawca winien zwolnić od pracy młodzież niepełnoletnią dla przeprowadzenia badań lekarskich na podstawie niniejszego rozdziału. Nie może to być przyczyną utraty wynagrodzenia.

§ 44 Koszty badań

Koszt badań ponosi kraj związkowy.

§ 45 Wzajemne informowanie się lekarzy

(1) Jeżeli osoba uprawniona do opieki i młodzież niepełnoletnia zgadzają się na to, lekarze przeprowadzający badania na podstawie niniejszego rozdziału muszą zapiski dotyczące istotnych wyników badań na żądanie przedłożyć do wglądu

1. państwowemu lekarzowi przemysłowemu,
2. lekarzowi, który na podstawie niniejszego rozdziału przeprowadza kontrolne badanie młodzieży niepełnoletniej.

(2) Na warunkach wymienionych w ustępie 1 lekarz urzędowy Urzędu Zdrowia może lekarzowi badającemu młodzież niepełnoletnią na podstawie niniejszego rozdziału udostępnić do wglądu inne dokumenty dotyczące jej zdrowia i rozwoju, które znajdują się w jego placówce.

§ 46 Upoważnienia

(1) Federalny Minister Pracy i Porządku Społecznego może w celu równomiernej i skutecznej opieki zdrowotnej w drodze rozporządzenia wydanego za zgodą Bundesratu wydać przepisy dotyczące przeprowadzania badań lekarskich oraz formularzy, jakich należy używać dla zapisywania wyników badań, zaświadczeń i informacji.

(2) Rząd kraju związkowego w drodze rozporządzenia

1. w celu uniknięcia w krótkim czasie wielu badań z różnych powodów może postanowić, że badania, o których mowa w §§ 32 do 34 należy przeprowadzić razem z badaniami, o których mowa w innych przepisach i tym samym można je przesunąć do trzech miesięcy w stosunku do terminu wymienionego w § 32 ust. 1 pkt 1,

2. dla uproszczenia obliczeń może

a) ustalić kwoty zryczałtowane kosztów badań lekarskich w ramach obowiązujących zarządzeń o opłatach,

b) wydać przepisy o zwrocie kosztów w przypadku zbiegu kilku badań, o czym mowa w punkcie 1.

ROZDZIAŁ CZWARTY

Wykonanie ustawy

Tytuł pierwszy

Wywieszanie [informacji], wykazy

§ 47 Informacja o ustawie i urzędzie nadzorczym

Pracodawcy, którzy regularnie zatrudniają przynajmniej jedną osobę niepełnoletnią, winni w odpowiednim miejscu w zakładzie wyłożyć lub wywiesić do wglądu kopię niniejszej ustawy oraz adres urzędu nadzorczego.

§ 48 Wywieszenie informacji o godzinach pracy i przerwach

Pracodawcy, którzy regularnie zatrudniają przynajmniej trzy osoby niepełnoletnie, winni w odpowiednim miejscu w zakładzie wywiesić informację o początku i o końcu regularnego dziennego czasu pracy i przerw dla młodzieży niepełnoletniej.

§ 49 Wykaz osób niepełnoletnich

Pracodawcy winni prowadzić wykazy osób niepełnoletnich u nich zatrudnionych, podając imię, nazwisko, datę urodzenia i adres zamieszkania oraz datę rozpoczęcia pracy u nich, w przypadku pracy pod ziemią także data rozpoczęcia tej pracy.

§ 50 Informowanie, przedkładanie wykazów

(1) Na żądanie urzędu nadzorczego pracodawca jest zobowiązany

1. prowadzić zgodnie z prawdą i w sposób kompletny dane konieczne do wypełnienia zadań urzędu,

2. udostępniać do wglądu lub przysyłać wykazy, o których mowa w § 49, dokumenty, w których widoczne są nazwisko, rodzaj i czas pracy młodzieży niepełnoletniej oraz wypłaty pensji i zarobku, oraz wszelkie pozostałe dokumenty odnoszące się do danych, jakie należy podać zgodnie z punktem 1.

(2) Wykazy i dokumenty należy przechowywać przynajmniej przez dwa lata od ostatniego wpisu.

Tytuł drugi **Nadzór**

§ 51 Urząd nadzorczy, prawo do wizytowania i obowiązek składania sprawozdania

(1) Nadzór nad wykonaniem niniejszej ustawy i rozporządzeń wydanych na jej podstawie przysługuje urzędowi właściwemu na podstawie prawa krajowego (urząd nadzorczy). Rząd kraju federalnego może w drodze rozporządzenia nadzór nad wykonywaniem niniejszych przepisów w gospodarstwach rodzinnych ograniczyć do okazjonalnych kontroli.

(2) Osoby, mające zlecenie urzędu nadzorczego, są w zwyczajowym czasie pracy i urzędowania uprawnione do wchodzenia na teren, gdzie pracuje młodzież niepełnoletnia i do wizytowania; poza tym czasem lub gdy miejsce pracy znajduje się w mieszkaniu, mogą wejść do mieszkania i wizytować jedynie w celu zapobieżenia zagrożeniu bezpieczeństwa publicznego i porządku. Pracodawca winien zezwolić na wchodzenie i wizytowanie miejsca pracy. Tym samym narusza się podstawowe prawo nienaruszalności mieszkania (artykuł 13 Ustawy Zasadniczej).

(3) Urzędy nadzorcze w ramach raportu rocznego, o którym mowa w § 139b ust. 3 Ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej,

składają sprawozdanie z działalności nadzorczej, o czym mowa w ustępie 1.

§ 52 Informowanie o kartach podatku od zarobków dla dzieci

O wystawieniu karty podatku od zarobków dla dzieci w rozumieniu § 2 ust. 1 i 3 urząd wystawiający winien poinformować urząd nadzorczy.

§ 53 Zawiadomienie o wykroczeniach

Urząd nadzorczy informuje o poważnych naruszeniach przepisów niniejszej ustawy lub rozporządzeń wydanych na podstawie niniejszej ustawy przez placówki właściwe w świetle Ustawy o kształceniu zawodowym lub Ustawy o rzemiośle. Właściwy urząd pracy otrzymuje kopię zawiadomienia.

§ 54 Zezwolenia wyjątkowe

(1) Wyjątki, które może dopuścić urząd nadzorczy zgodnie z niniejszą ustawą lub rozporządzeniami wydanymi na podstawie niniejszej ustawy, należy ograniczyć w czasie. Zezwolenia wyjątkowe

1. można wydać pod pewnym warunkiem,
2. mogą być związane z jakimś nakładem lub zastrzeżeniem późniejszego przyjęcia, zmiany lub uzupełnienia nakładu oraz
3. można w każdej chwili odwołać.

(2) Wyjątki można dopuszczać jedynie dla poszczególnych pracowników, dla poszczególnych zakładów lub poszczególnych części zakładu.

(3) Jeżeli wyjątek dopuszcza się jedynie dla zakładu lub dla części zakładu, pracodawca winien wywiesić informację o tym w widocznym miejscu w zakładzie.

Część trzecia
Komisje ds. ochrony pracy młodzieży

§ 55 Tworzenie krajowej komisji ds. ochrony pracy młodzieży

(1) Przy naczelnym urzędzie krajowym określonym przez rząd krajowy tworzy się krajową komisję ds. ochrony pracy młodzieży.

(2) Do komisji krajowej należą jako członkowie:

1. po sześciu przedstawicieli pracodawców i pracobiorców,
2. jeden przedstawiciel krajowego zrzeszenia organizacji młodzieżowych,
3. po jednym przedstawicielu krajowego urzędu pracy, krajowego urzędu ds. młodzieży, naczelnego urzędu krajowego właściwego w sprawach zdrowia i naczelnego urzędu krajowego właściwego w sprawach szkół zawodowych oraz
4. lekarz.

(3) Członków krajowej komisji powołuje naczelnny urząd krajowy określony przez rząd krajowy, przedstawicieli pracodawców i pracobiorców powołuje się na wniosek związków pracodawców i związków zawodowych istniejących na płaszczyźnie krajowej. Lekarza powołuje się na wniosek krajowej izby lekarskiej, pozostałych przedstawicieli - na wniosek instytucji wymienionych w ustępie 2 pkt. 2 i 3.

(4) Działalność w komisji krajowej jest honorowa. Jeżeli odszkodowania za wydatki gotówkowe oraz za utratę wynagrodzenia nie zapewniła inna instytucja, należy wypłacić stosowne odszkodowanie w wysokości ustalonej przez prawo krajowe lub przez urząd krajowy wyznaczony przez rząd federalny.

(5) Członków można odwołać z ważnego powodu po wysłuchaniu instytucji biorących udział w ich powołaniu.

(6) Członkowie mają zastępców. Ustępy 2 do 5 obowiązują odpowiednio w przypadku zastępców.

(7) Komisja krajowa wybiera ze swego grona przewodniczącego i jego zastępcę. Przewodniczący i jego zastępca nie mogą należeć do tej samej grupy członków.

(8) Komisja krajowa nadaje sobie regulamin. Regulamin może przewidywać tworzenie podkomisji i stanowić, że wyjątkowo mogą do nich należeć nie tylko członkowie komisji. Ustęp 4 zdanie 2 odpowiednio dotyczy podkomisji w odniesieniu do odszkodowania. W posiedzeniach komisji krajowej i podkomisji mogą brać udział przedstawiciele wymienionych naczelnych urzędów krajowych.

§ 56 Tworzenie komisji ds. ochrony pracy młodzieży przy urzędzie nadzorczym

(1) Przy urzędzie nadzorczym tworzy się komisję ds. ochrony pracy młodzieży. W miastach, w których ma swoją siedzibę kilka urzędów nadzorczych, tworzy się wspólną komisję ds. ochrony pracy młodzieży. W krajach związkowych, w których nie utworzono więcej niż dwa urzędy nadzorcze, zadania tej komisji przejmuje krajowa komisja ds. ochrony pracy młodzieży.

(2) Do komisji jako członkowie należą:

1. po sześciu przedstawicieli pracodawców i pracobiorców,
2. jeden przedstawiciel krajowego zrzeszenia organizacji młodzieżowych,
3. po jednym przedstawicielu krajowego urzędu pracy, krajowego urzędu ds. młodzieży, krajowego urzędu zdrowia,
4. lekarz i nauczyciel szkoły zawodowej.

(3) Członkowie komisji ds. ochrony pracy młodzieży są powoływani przez urząd nadzorczy, przedstawiciele pracodawców i pracobiorców - na wniosek związków pracodawców i związków zawodowych istniejących w okręgu nadzorczym, lekarz - na wniosek izby lekarskiej, nauczyciel - na wniosek instytucji wymienionych w ustępie 2 pkt 2 i 3. § 55 ust. 4 do 8 obowiązuje odpowiednio przy założeniu, że odszkodowanie ustala urząd nadzorczy za zgodą urzędu krajowego określonego przez rząd kraju związkowego.

§ 57 Zadania komisji

(1) Komisja krajowa doradza naczelnemu urzędowi krajowemu we wszystkich ogólnych sprawach dotyczących ochrony pracy mło-

dzieży i składa propozycje wykonania niniejszej ustawy. Wyjaśnia treść i cel ochrony pracy młodzieży.

(2) Naczelnny urząd krajowy włącza komisję krajową w sprawy o szczególnym znaczeniu, zwłaszcza przed wydaniem przepisów prawnych dla wykonania niniejszej ustawy.

(3) Komisja krajowa winna ze swojej działalności składać sprawozdanie w związku ze sprawozdaniem urzędów nadzorczych, o czym mowa w § 51 ust. 3.

(4) Komisja ds. ochrony pracy młodzieży przy urzędzie nadzorczym doradza mu we wszystkich ogólnych sprawach ochrony pracy młodzieży i czyni propozycje komisji krajowej w sprawie wykonania niniejszej ustawy. Wyjaśnia treść i cele ochrony pracy młodzieży.

ROZDZIAŁ PIĄTY

Przepisy dotyczące kar i grzywien

§ 58 Przepisy dotyczące grzywien i kar

(1) Niezgodnie z przepisami postępuje ten, kto jako pracodawca umyślnie lub przez zaniedbanie

1. wbrew § 5 ust. 1 także w powiązaniu z § 2 ust. 3 zatrudnia dziecko lub młodzież niepełnoletnią podlegającą obowiązkowi szkolnemu w pełnym wymiarze,

2. wbrew § 5 ust. 3 zdanie 1 lub zdanie 3, odpowiednio także w powiązaniu z § 2 ust. 3, w sposób inny niż dopuszczono zatrudnia dzieci powyżej 13. roku życia lub młodzież podlegające obowiązkowi szkolnemu w pełnym wymiarze,

3. (uchylony)

4. wbrew § 7 zdanie 1 pkt 2, także w powiązaniu z rozporządzeniem, o którym mowa w § 26 pkt 1, w sposób inny niż dopuszczony zatrudnia dziecko, które już nie podlega obowiązkowi szkolnemu w pełnym wymiarze,

5. wbrew § 8 zatrudnia młodzież niepełnoletnią ponad dopuszczalny czas trwania pracy,

6. wbrew § 9 ust. 1 lub 4 w powiązaniu z ustępem 1 osobom tam wymienionym nie daje wolnego w dni zajęć w szkole zawodowej lub w tygodniu zajęć w szkole zawodowej,

7. wbrew § 10 ust. 1 nie daje wolnego młodzieży niepełnoletniej w celu wzięcia udziału w egzaminach lub zajęciach dydaktycznych poza zakładem lub w dniu roboczym poprzedzającym bezpośrednio pisemny egzamin końcowy,

8. wbrew § 11 ust. 1 lub 2 nie zapewnia wcale przerw na wypoczynek lub zapewnia je nie w zaleconym minimalnym wymiarze lub nie w zaleconych odstępach czasowych,

9. wbrew § 12 zatrudnia młodzież niepełnoletnią ponad dopuszczalny czas zmiany,

10. wbrew § 13 nie zapewnia minimalnego czasu wypoczynku,

11. wbrew § 14 ust. 1 zatrudnia młodzież niepełnoletnią poza okresem od godziny 6 do 20 lub wbrew § 14 ust. 7 zdanie 3 zleca wykonanie pracy przed upływem czasu minimalnego wypoczynku.

12. wbrew § 15 zatrudnia młodzież niepełnoletnią więcej niż pięć dni w tygodniu,

13. wbrew § 16 ust. 1 zatrudnia młodzież niepełnoletnią w soboty lub wbrew § 16 ust. 3 zdanie 1 nie daje jej wolnego,

14. wbrew § 17 ust. 1 zatrudnia w niedzielę młodzież niepełnoletnią lub wbrew § 17 ust. 2 zdanie 2 druga połowa zdania lub ust. 3 zdanie 1 nie daje młodzieży wolnego,

15. wbrew § 18 ust. 1 zatrudnia młodzież niepełnoletnią 24 grudnia lub 31 grudnia po godz. 14 lub w ustawowe dni świąteczne lub wbrew § 18 ust. 3 nie daje jej wolnego,

16. wbrew § 19 ust. 1 także w powiązaniu z ust. 2 zdanie 1 lub 2, lub wbrew § 19 ust. 3 zdanie 2 lub ust. 4 zdanie 2 nie zapewnia urlopu lub zapewnia go w nieprzepisowym wymiarze,

17. wbrew § 21 ust. 2 godzin pracy wykonanej dodatkowo nie wyrównuje przez skrócenie czasu pracy,

18. wbrew § 22 ust. 1 § także w powiązaniu z rozporządzeniem, o którym mowa w § 26 pkt 1, zatrudnia młodzież niepełnoletnią przy wymienionych tam pracach,

19. wbrew § 23 ust. 1 także w powiązaniu z rozporządzeniem, o którym mowa w § 26 pkt 1 zatrudnia młodzież niepełnoletnią przy pracach z bodźcem finansowym, w grupie roboczej z dorosłymi, których wynagrodzenie zależy od wyników ich pracy lub przy pracach na akord,

20. wbrew § 24 ust. 1 także w powiązaniu z rozporządzeniem, o którym mowa w § 26 pkt 1 zatrudnia młodzież niepełnoletnią przy pracach pod ziemią,

21. wbrew § 31 ust. 2 zdanie 2 oferuje młodzieży niepełnoletniej niestosowne dla jej wieku napoje lub wyroby tytoniowe,

22. wbrew § 32 ust. 1 zatrudnia młodzież niepełnoletnią bez zaświadczenia lekarskiego dotyczącego pierwszego badania,

23. wbrew § 33 ust. 3 nadal zatrudnia młodzież niepełnoletnią bez lekarskiego zaświadczenia dotyczącego pierwszego badania kontrolnego,

24. wbrew § 36 zatrudnia młodzież niepełnoletnią, która nie przedłożyła wymaganego zaświadczenia lekarskiego,

25. wbrew § 40 ust. zatrudnia młodzież niepełnoletnią przy pracach, których wykonywanie lekarz w wydanym przez siebie zaświadczeniu uważa za zagrażające jej zdrowiu i rozwojowi,

26. postępuje wbrew rozporządzeniu, o którym mowa w

a) § 26 pkt 2 lub

b) § 28 ust. 2

jeżeli owe za określony stan rzeczy odsyłają do przepisów o karze grzywny,

1. postępuje niezgodnie z egzekwowalnym zarządzeniem urzędu nadzorczego, o czym mowa § 6 ust. 3, § 27 ust. 1 zdanie 2 lub ust. 2, § 28 ust. 3 lub § 30 ust. 2,

2. postępuje wbrew egzekwowalnemu nakładowi urzędu nadzorczego, o czym mowa w § 6 ust. 1, § 14 ust. 7, § 27 ust. 3 lub § 40 ust. 2, w danym przypadku także w powiązaniu z § 54 ust. 1,

3. postępuje wbrew egzekwowalnemu zarządzeniu lub nakładowi urzędu nadzorczego wynikającemu z rozporządzenia, o którym mowa

w § 26 pkt 2 lub § 28 ust. 2, jeżeli owo rozporządzenie za określony stan rzeczy odsyła do przepisu o karze grzywny,

(2) Niezgodnie z przepisami postępuje ten, kto umyślnie lub przez zaniechanie wbrew § 25 ust. 1 zdanie 1 lub ust. 2 zdanie 1 zatrudnia młodzież niepełnoletnią, nadzoruje ją, wydaje polecenia lub kształci, mimo że jest mu to zakazane lub zleca nadzór, wydawanie poleceń bądź kształcenie młodzieży niepełnoletniej innej osobie, której zostało to zakazane.

(3) Ustęp 1 pkt 4, 6 do 29 i ustęp 2 obowiązują także w przypadku zatrudniania dzieci (§ 2 ust. 1) lub młodzieży niepełnoletniej objętej obowiązkiem szkolnym w pełnym wymiarze (§ 2 ust. 3), zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 6 do 29 i ustępem 2 obowiązują także przy zatrudnianiu dzieci, które już nie są objęte obowiązkiem szkolnym, o czym mowa w § 7.

(4) Wykroczenie porządkowe można ukarać grzywną do kwoty piętnastu tysięcy euro.

(5) Ten, kto umyślnie popełnia czyn określony w ustępie 1, 2 lub 3 i tym samym zagraża zdrowiu lub sile roboczej dziecka, młodzieży niepełnoletniej lub w przypadku ustępu 1 pkt 6 osoby, która jeszcze nie ukończyła 21 lat, podlega karze pozbawienia wolności do roku lub karze grzywny. Takiej samej karze podlega ten, kto uporczywie powtarza czyny określone w ustępie 1, 2 lub 3.

(6) Ten, kto w przypadkach wymienionych w ustępie 5 zdanie 1 umyślnie spowoduje niebezpieczeństwo, podlega karze pozbawienia wolności do sześciu miesięcy lub karze grzywny do 180 dniówek.

§ 59 Przepisy dotyczące grzywien

(1) Wbrew porządkowi postępuje ten, kto jako pracodawca umyślnie lub przez zaniechanie

1. wbrew § 6 ust. 4 zdanie 2 zatrudnia dziecko przed uzyskaniem pisma zezwalającego,

2. wbrew § 11 ust. 3 zezwala na pobyt w pomieszczeniach roboczych,

3. wbrew § 29 nie poucza młodzieży niepełnoletniej o niebezpieczeństwie wcale, nie poucza właściwie lub poucza w niewłaściwym czasie,

4. wbrew § 33 ust. 2 zdanie 1 wcale nie wymaga od młodzieży niepełnoletniej przedłożenia zaświadczenia lekarskiego lub wymaga po terminie,

5. wbrew § 41 nie przechowuje zaświadczeń lekarskich, nie przedkłada, nie przesyła ani nie wydaje,

6. wbrew § 43 zdanie 1 nie daje młodzieży niepełnoletniej wolnego na badania lekarskie,

7. wbrew § 47 nie wywiesza ani nie wykląda kopii ustawy ani adresu właściwego urzędu nadzorczego,

8. wbrew § 48 nie wywiesza informacji o czasie pracy i o przerwach lub wywiesza w sposób niezgodny z przepisami,

9. wbrew § 49 nie prowadzi wykazu lub prowadzi je w sposób niezgodny z przepisami,

10. wbrew § 50 ust. 1 nie prowadzi danych lub czyni to nieprawidłowo lub w sposób niekompletny bądź nie przedkłada ani nie przesyła wykazów lub dokumentów bądź wbrew § 50 ust. 2 nie przechowuje dokumentów lub przechowuje je w sposób niezgodny z przepisami,

11. wbrew § 51 ust. 2 zdanie 2 nie pozwala na wchodzenie lub wzytowanie miejsca pracy,

12. wbrew § 54 ust. 3 nie wywiesza informacji [nakazanych niniejszą ustawą].

(2) Ustęp 1 pkt 2 do 6 obowiązuje także w przypadku zatrudniania dzieci (§ 2 ust. 1), o czym mowa w § 5 ust. 2 zdanie 1.

(3) Wykroczenia porządkowe można ukarać karą grzywny do dwóch tysięcy pięciuset euro.

§ 60 Przepisy administracyjne dotyczące ścigania i karania wykroczeń porządkowych

Federalny Minister Pracy i Spraw Społecznych może za zgodą Bundesratu wydać ogólne przepisy administracyjne dotyczące ściga-

nia i karania przez władze administracyjne wykroczeń porządkowych, o których mowa w §§ 58 i 59, (§ 35 Ustawy o wykroczeniach porządkowych), oraz udzielania upomnień (§§ 56, 58 ust. 2 Ustawy o wykroczeniach porządkowych) z powodu wykroczenia porządkowego, o którym mowa w §§ 58 i 59.

ROZDZIAŁ SZÓSTY

Przepisy końcowe

§ 61 *Zatrudnianie młodzieży niepełnoletniej na statkach handlowych*

(1) Przy zatrudnianiu młodzieży niepełnoletniej na statkach handlowych jako członka załogi w rozumieniu § 3 Ustawy o marynarzach zamiast niniejszej ustawy obowiązuje Ustawa o marynarzach z kolejnymi zmianami.

(2) (-)

§ 62 *Zatrudnienie podczas odbywania kary pozbawienie wolności*

(1) Przepisy niniejszej ustawy obowiązują odpowiednio także w przypadku zatrudnienia młodzieży niepełnoletniej (§ 2 ust. 2) podczas odbywania sądownie orzeczonej kary pozbawienia wolności, jeżeli nie chodzi tu o okazjonalną, nieznaczną pomoc i jeżeli ustępy 2 do 4 nie stanowią inaczej.

(2) § 19, §§ 47 do 50 nie mają zastosowania w przypadku odbywania sądownie orzeczonej kary pozbawienia wolności.

(3) §§ 13, 14, 15, 16, 17 i 18 ust. 1 i 2 nie obowiązują przy egzekucji sądownie orzeczonej kary pozbawienia wolności w odniesieniu do zatrudnienia niepełnoletnich pensjonariuszy zakładu [wychowawczego] przy przygotowywaniu i wydawaniu posiłków w zakładzie.

(4) § 18 ust. 1 i 2 nie dotyczy zatrudnienia niepełnoletnich pensjonariuszy zakładu w gospodarstwach rolnych zakładów karnych przy pracach, które z przyczyn naturalnych należy wykonać także w soboty i dni świąteczne.

§§ 63 do 70

(-)

§ 71 Klauzula berlińska

Niniejsza ustawa zgodnie z § 13 ust. 1 Trzeciej ustawy przejściowej z 4 stycznia 1952 (Bundesgesetzbl. I str. 1) obowiązuje także w kraju związkowym Berlinie. Rozporządzenia wydane na podstawie niniejszej ustawy obowiązują w kraju związkowym Berlinie zgodnie z § 14 Trzeciej ustawy przejściowej.

§ 72 Wejście w życie

(1) Niniejsza ustawa wchodzi w życie 1 maja 1976 r.

(2) (-)

(3) Przepisy wydane na podstawie § 37 ust. 2 i § 53 Ustawy z dnia 9 sierpnia 1960 r. o ochronie pracy młodzieży, § 20 ust. 1 Ustawy z 30 kwietnia 1938 o ochronie młodzieży oraz § 120e Ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej pozostają nienaruszone. Jeżeli dotyczą zakresu obowiązywania niniejszej ustawy, można je zmienić lub uchylić rozporządzeniem wydanym na podstawie § 26 lub § 46.

(4) Federalny Minister Pracy i Porządku Społecznego w ramach posiadanych uprawnień może zmienić lub anulować przepisy rozporządzeń zmienione § 69 niniejszej ustawy.

(5) /*Odesłanie do przepisów Ustawy z 9 sierpnia 1960 o ochronie pracy młodzieży obowiązuje jako odesłanie do odpowiednich przepisów tej ustawy lub do rozporządzeń wydanych na podstawie przepisów tej ustawy.*/*

* * *

Tłumaczenie z języka niemieckiego: Ewa Misior (BSiE)

Rozporządzenie rządu federalnego z dnia 23 czerwca 1998 r. o ochronie pracy dzieci (BGBl. I 1998, s. 1508)

Formuła wprowadzająca

Na podstawie § 5 ust. 4a Ustawy o ochronie pracy młodzieży, wprowadzonej artykułem 1 pkt 2 litera e Ustawy z 24 lutego 1997 (BGBl. I str. 311), rząd federalny zarządza:

§ 1 Zakaz zatrudniania

Nie wolno zatrudniać dzieci powyżej 13. roku życia i młodzieży niepełnoletniej objętej obowiązkiem szkolnym w pełnym wymiarze, jeżeli Ustawa o ochronie pracy młodzieży i § 2 niniejszego rozporządzenia nie przewiduje wyjątków.

§ 2 Dopuszczalne prace

(1) Dzieci powyżej 13. roku życia i młodzież niepełnoletnią objęta obowiązkiem szkolnym w pełnym wymiarze wolno zatrudniać jedynie

1. przy roznoszeniu gazet, czasopism, ulotek ogłoszeniowych i prospektów reklamowych,
2. jako pomoc w gospodarstwach domowych prywatnych i gospodarstwach domowych rolników,
  - a) przy pracach w gospodarstwie i ogrodzie,
  - b) jako posłańców,
  - c) do opieki nad dziećmi i innymi osobami należącymi do gospodarstwa domowego,
  - d) przy udzielaniu korepetycji,
  - e) do opieki nad zwierzętami domowymi,

f) przy robieniu zakupów z wyłączeniem napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych,

1. w gospodarstwach rolnych przy pracach związanych

a) ze zniwami i uprawą roli,

b) ze sprzedażą produktów rolnych,

c) z karmieniem zwierząt.

1. do niewielkiej pomocy w sporcie,

2. do pracy przy akcjach i imprezach, niezwiązanych z działalnością gospodarczą, organizowanych przez kościoły, wspólnoty religijne, związki, stowarzyszenia i partie,

jeżeli praca, o której mowa w § 5 ust. 3 Ustawy o ochronie pracy młodzieży jest lekka i odpowiednia [dla dzieci].

(2) Prace, o których mowa w ust. 1, nie są lekkie ani odpowiednie dla dzieci powyżej 13. roku życia, zwłaszcza gdy

1. są związane z ręcznym manipulowaniem ciężarami, które regularnie przekraczają maksymalną wagę 7,5 kg lub okazjonalnie wagę 10 kg; ręcznym manipulowaniem jest w rozumieniu niniejszej ustawy każde przemieszczanie lub podpieranie ciężaru siłą ludzką, między innymi podnoszenie, zdejmowanie, przesuwanie, ciągnięcie, noszenie i poruszanie ciężaru,

2. ze względu na niekorzystną postawę ciała stanowią fizyczne obciążenie lub

3. są związane z zagrożeniem wypadkami, zwłaszcza w odniesieniu do prac przy maszynach i w opiece nad zwierzętami, co do których należy założyć, że dzieci powyżej 13. roku oraz młodzież niepełnoletnia objęta obowiązkiem szkolnym w pełnym wymiarze ze względu na niedostateczną świadomość niebezpieczeństwa lub brak doświadczenia nie mogą zagrożenia rozeznaczyć ani mu zapobiec.

Zdanie 1 pkt 1 nie dotyczy młodzieży niepełnoletniej objętej obowiązkiem szkolnym w pełnym wymiarze.

(3) Dopuszczalne prace muszą ponadto odpowiadać przepisom ochronnym Ustawy o ochronie pracy młodzieży.

§ 3 Uprawnienia urzędowe

Urząd nadzorczy może w indywidualnych przypadkach określić, czy dopuszczalna jest praca, o której mowa w § 2.

§ 4 Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po ogłoszeniu.

Formuła końcowa

Bundesrat wyraża zgodę.

Kodeks społeczny
Księga ósma
Pomoc dla dzieci młodzieży
Ustawa z 26 czerwca 1990 r.
(BGBl. I s. 1163, 1166)
w wersji obwieszczenia z 8 grudnia 1998 r.
(BGBl. I s. 3546)¹ (BGBl. III 860-8)

SPIS TREŚCI

Oddział pierwszy Przepisy ogólne

- § 1 Prawo do wychowania, odpowiedzialność rodziców, pomoc dla młodzieży
- § 2 Zadania pomocy dla młodzieży
- § 3 Publiczna i niepubliczna pomoc dla młodzieży
- § 4 Współpraca publicznej i niepublicznej pomocy dla młodzieży
- § 5 Prawo do życzenia i do wyboru
- § 6 Teren obowiązywania
- § 7 Definicje
- § 8 Udział dzieci i młodzieży
- § 9 Podstawowy kierunek wychowania, równouprawnienie chłopców i dziewcząt
- § 10 Stosunek do innych świadczeń i zobowiązań

Oddział drugi Świadczenia pomocy dla młodzieży

Rozdział pierwszy

Praca z młodzieżą, socjalna opieka nad młodzieżą, wychowawcza ochrona dzieci i młodzieży

---

¹ Tekst za: *Strafrecht, Nomos Verlagsgesellschaft*, Baden-Baden 2000.

- § 11 Praca z młodzieżą
- § 12 Wspieranie stowarzyszeń młodzieżowych
- § 13 Opieka socjalna nad młodzieżą
- § 14 Wychowawcza ochrona dzieci i młodzieży
- § 15 Zastrzeżenie prawa krajowego

Rozdział drugi

Wspieranie wychowania w rodzinie

- § 16 Ogólne wspieranie wychowania w rodzinie
- § 17 Doradztwo w sprawach partnerstwa, separacji i rozvodu
- § 18 Doradztwo i pomoc przy sprawowaniu opieki nad osobą dziecka
- § 19 Formy wspólnego zamieszkiwania matek/ojców i dzieci
- § 20 Opieka nad dzieckiem w trudnej sytuacji i jego alimentacja
- § 21 Pomoc w przypadku konieczności zakwaterowania dla umożliwienia wypełnienia obowiązku szkolnego

Rozdział trzeci

Pomoc dzieciom w placówkach dziennego pobytu i opieki całodzienniej

- § 22 Zasady pomocy dzieciom w placówkach dziennego pobytu
- § 23 Opieka całodzienna
- § 24 Tworzenie ofert pomocy dzieciom w placówkach dziennego pobytu
- § 24a Regulacje przejściowe dla uzyskania prawa do umieszczenia w przedszkolu
- § 25 Wspieranie samodzielnej pomocy dla dzieci
- § 26 Zastrzeżenie prawa krajowego

Rozdział czwarty

Pomoc w wychowaniu, pomoc przy integracji dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne, pomoc dla młodzieży pełnoletniej

Podrozdział pierwszy

Pomoc w wychowaniu

- § 27 Pomoc w wychowaniu
- § 28 Doradztwo wychowawcze
- § 29 Społeczna praca w grupie
- § 30 Pomoc wychowawcza, doradca ds. opieki
- § 31 Społeczno-pedagogiczna pomoc dla rodziny
- § 32 Wychowanie w grupie opieki całodzienniej
- § 33 Opieka w pełnym wymiarze

§ 34 Wychowanie w domu wychowawczym, inne formy zamieszkania z opieką

§ 35 Intensywna indywidualna opieka społeczno-pedagogiczna

Podrozdział drugi

Pomoc przy integracji dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne

§ 35a Pomoc przy integracji dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemu psychologiczne

Podrozdział trzeci

Wspólne przepisy dotyczące pomocy w wychowaniu i pomocy przy integracji dzieci i młodzieży mających problemy psychologiczne

§ 36 Współdziałanie, plan pomocy

§ 37 Współpraca w przypadku pomocy poza własną rodziną

§ 38 Mediacje przy sprawowaniu opieki nad osobą dziecka

§ 39 Świadczenia na utrzymanie dzieci i młodzieży

§ 40 Pomoc dla chorych

Podrozdział czwarty

Pomoc dla młodzieży pełnoletniej

§ 41 Pomoc dla młodzieży pełnoletniej, przedłużenie opieki

Oddział trzeci Inne zadania pomocy dla młodzieży

Rozdział pierwszy

Tymczasowe działania w celu ochrony dzieci i młodzieży

§ 42 Objęcie opieką dzieci i młodzieży niepełnoletniej

§ 43 Zabranie dziecka lub młodzieży niepełnoletniej bez zgody osoby uprawnionej do opieki na osobą dziecka

Rozdział drugi

Ochrona dzieci i młodzieży w ramach opieki rodzinnej i w placówkach

§ 44 Pozwolenie na pielęgnację

§ 45 Pozwolenie na prowadzenie placówki

§ 46 Kontrola lokalna

§ 47 Obowiązek zgłaszania

§ 48 Zakaz prowadzenia działalności

§ 48a Pozostałe formy zamieszkiwania z opieką

§ 49 Zastrzeżenie ze strony prawa kraju związkowego

Rozdział trzeci

Współdziałanie w postępowaniu przed sądami opiekuńczymi i rodzinnymi

- § 50 Postępowanie przed sądami opiekuńczymi i sądami rodzinnymi
- § 51 Doradzanie i pouczanie w procedurze przysposobienia
- § 52 Współdziałanie w postępowaniu na podstawie Ustawy o sądach dla nieletnich

Rozdział czwarty

Pomoc dla niepełnoletnich, kuratela i opieka nad dziećmi i młodzieżą niepełnoletnią, informacja o niezłożeniu deklaracji o opiece

- § 52a Doradztwo i wspieranie w przypadku ustalania ojcostwa i dochodzenie roszczeń alimentacyjnych
- § 53 Doradztwo i wspieranie kuratorów i opiekunów
- § 54 Pozwolenie na przejęcie opieki przez stowarzyszenie
- § 55 Pomoc dla niepełnoletnich, kuratela urzędowa i opieka urzędowa
- § 56 Prowadzenie pomocy dla niepełnoletnich, kurateli urzędowej i opieki urzędowej
- § 57 Obowiązek informowania urzędu ds. młodzieży
- § 58 Opieka nadzorująca ze strony urzędu ds. młodzieży
- § 58a Informacja o niezłożeniu deklaracji opieki

Rozdział piąty

Sporządzanie dokumentów i ich uwierzytelnienie, dokumenty będące zarazem tytułem egzekucyjnym

- § 59 Sporządzenie dokumentu i ich uwierzytelnienie
- § 60 Dokumenty będące zarazem tytułem egzekucyjnym

Oddział czwarty Ochrona danych społecznych

- § 61 Obszar zastosowania
- § 62 Zbieranie danych
- § 63 Przechowywanie danych
- § 64 Przekazywanie i wykorzystanie danych
- § 65 Szczególna ochrona zaufania w przypadku pomocy osobistej i wychowawczej
- § 66 (uchylony)
- § 67 Informacja dla osób zainteresowanych
- § 68 Dane społeczne w dziedzinie pomocy dla niepełnoletnich, kurateli urzędowej i opieki urzędowej

Oddział piąty Podmioty opieki dla młodzieży, współpraca, odpowiedzialność całkowita

Rozdział pierwszy

Podmioty opieki dla młodzieży

- § 69 Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży, urzędy ds. młodzieży, krajowe urzędy ds. młodzieży
- § 70 Organizacja urzędu ds. młodzieży i krajowego urzędu ds. młodzieży
- § 71 Komisja ds. pomocy dla młodzieży, krajowa komisja ds. pomocy dla młodzieży
- § 72 Pracownicy, kształcenie

Rozdział drugi

Współpraca z niepubliczną pomocą dla młodzieży, działalność honorowa

- § 73 Działalność honorowa
- § 74 Wspieranie niepublicznej pomocy dla młodzieży
- § 75 Uznanie za podmiot niepublicznej pomocy dla młodzieży
- § 76 Udział uznanych podmiotów niepublicznej pomocy dla młodzieży w wykonywaniu innych zadań
- § 77 Umowy dotyczące wysokości kosztów
- § 78 Wspólnoty pracy

Rozdział trzeci

Umowy dotyczące ofert świadczeń, wynagrodzeń i podnoszenia jakości

- § 78a Dziedzina zastosowania
- § 78b Warunki przejęcia odpłatności za świadczenia
- § 78c Treść umów o świadczenia i odpłatność
- § 78d Okres umowy
- § 78e Właściwość miejscowa dla zawierania umów
- § 78f Kontrakty ramowe
- § 78g Placówki arbitrażowe

Rozdział czwarty

Odpowiedzialność całkowita, planowanie pomocy dla młodzieży

- § 79 Odpowiedzialność całkowita, wyposażenie podstawowe
- § 80 Planowanie pomocy dla młodzieży
- § 81 Współpraca z innymi placówkami i instytucjami publicznymi

Oddział szósty Zadania centralne

- § 82 Zadania krajów związkowych
- § 83 Zadania federacji, Federalnego Kuratorium ds. Młodzieży
- § 84 Sprawozdanie o sytuacji młodzieży

Oddział siódmy Właściwość, zwrot kosztów

Rozdział pierwszy **Właściwość rzeczowa**

- § 85 Właściwość rzeczowa

Rozdział drugi

Właściwość miejscowa

Podrozdział pierwszy

Właściwość miejscowa w przypadku świadczeń

- § 86 Właściwość miejscowa w przypadku świadczeń dla dzieci, młodzieży i ich rodziców
- § 86a Właściwość miejscowa w przypadku świadczeń dla młodzieży pełnoletniej
- § 86b Miejscowa właściwość w przypadku świadczeń we wspólnych formach zamieszkiwania dla matek/ojców z dziećmi
- § 86c Kontynuowane zobowiązań świadczeniowych w przypadku zmiany właściwości
- § 86d Zobowiązania do tymczasowej działalności

Podrozdział drugi

Właściwość miejscowa w przypadku innych zadań

- § 87 Właściwość miejscowa w przypadku doraźnych działań dla ochrony dzieci i młodzieży niepełnoletniej
- § 87a Właściwość miejscowa w przypadku wydawania pozwolenia, obowiązku meldunkowego i zakazu
- § 87b Właściwość miejscowa w przypadku współdziałania w postępowaniu sądowym
- § 87c Właściwość miejscowa w przypadku pomocy dla niepełnoletnich, opieki urzędowej i kurateli urzędowej oraz informacji ,o której mowa w § 58a
- § 87d Właściwość miejscowa w przypadku dalszych zadań w sprawach opieki
- § 87e Właściwość miejscowa w przypadku wystawiania dokumentów i ich poświadczania

Podrozdział trzeci

Właściwość miejscowa w przypadku pobytu za granicą

- § 88 Właściwość miejscowa w przypadku pobytu za granicą

Rozdział trzeci

Zwrot kosztów

- § 89 Zwrot kosztów w przypadku braku miejsca zwyczajowego pobytu
- § 89a Zwrot kosztów w przypadku kontynuowania opieki w pełnym wymiarze
- § 89b Zwrot kosztów w przypadku tymczasowych działań ochrony dziecka i młodzieży niepełnoletniej

- § 89c Zwrot kosztów w przypadku trwałego lub tymczasowego zobowiązania do świadczeń
- § 89d Zwrot kosztów przy zapewnieniu pomocy dla młodzieży po wjeździe do kraju
- § 89e Ochrona placówek
- § 89f Zakres zwrotu kosztów
- § 89g Zastrzeżenie prawa krajowego
- § 89h Przepis przejściowy

Oddział ósmy Składki za udział, obciążenie kosztami, przenoszenie roszczeń

Rozdział pierwszy

Pobieranie składek za udział

- § 90 Pobieranie składek za udział

Rozdział drugi

Obciążanie kosztami

- § 91 Zasady obciążania kosztami
- § 92 Formy ponoszenia kosztów przez publiczną pomoc dla młodzieży
- § 93 Zakres obciążenia
- § 94 Regulacje specjalne przy obciążaniu rodziców

Rozdział trzecie

Przenoszenie roszczeń

- § 95 Przenoszenie roszczeń
- § 96 Przenoszenie roszczeń wobec osoby zobowiązanej do alimentacji na podstawie prawa cywilnego

Rozdział czwarty

Przepisy uzupełniające

- § 97 Ustalenie świadczeń socjalnych
- § 97a Obowiązek udzielania informacji

Oddział dziewiąty Statystyka pomocy dla dzieci i młodzieży

- § 98 Cel i zakres zbierania danych statystycznych
- § 99 Treść danych statystycznych
- § 100 Dane pomocnicze
- § 101 Cykliczność i okres sprawozdawczy
- § 102 Obowiązek udzielania informacji
- § 103 Przekazywanie

Oddział dziesiąty Przepisy karne i przepisy dotyczące grzywien

- § 104 Przepisy dotyczące grzywien
- § 105 Przepisy karne

ODDZIAŁ PIERWSZY

Przepisy ogólne

§ 1 Prawo do wychowania, odpowiedzialność rodziców, pomoc dla młodzieży

(1) Każdy młody człowiek ma prawo do otrzymania wsparcia swojego rozwoju i do wychowania prowadzącego do ukształtowania osobowości odpowiedzialnej za siebie samego i zdolnej do życia w społeczności.

(2) Opieka nad dzieckiem i jego wychowanie są naturalnym prawem rodziców i obowiązkiem w pierwszej kolejności należącym do nich. Nad jego wykonaniem czuwa społeczność państwowa.

(3) Pomoc dla młodzieży w celu zrealizowania prawa wymienionego w ustępie 1 powinna zwłaszcza

1. wspierać młodych ludzi w ich rozwoju indywidualnym i społecznym oraz przyczyniać się do unikania lub usuwania krzywd,

2. doradzać rodzicom lub osobom uprawnionym do wychowania i wspierać je w wychowaniu,

3. ochraniać dzieci i młodzież przed zagrożeniem ich dobra,

4. przyczyniać się do tworzenia pozytywnych warunków życia dla młodych ludzi i ich rodzin oraz utrzymywania lub tworzenia środowiska przyjaznego dzieciom i rodzinom.

§ 2 Zadania pomocy dla młodzieży

(1) Pomoc dla młodzieży obejmuje świadczenia i inne działania na rzecz młodych ludzi i ich rodzin.

(2) Świadczeniami pomocy dla młodzieży są

1. oferty pracy z młodzieżą, opieki socjalnej nad młodzieżą i wychowawczej ochrony dzieci i młodzieży (§§ 11 do 14),

2. oferty wspierania wychowania w rodzinie (§§ 16 do 21),

3. oferty pomocy dla dzieci w placówkach dziennego pobytu i opieki całodziennej (§§ 22 do 25),

4. pomoc w wychowaniu i świadczenia uzupełniające (§§ 27 do 35, 36, 37, 39, 40),

5. pomoc dla młodzieży i dzieci mających problemy psychologiczne oraz świadczenia uzupełniające (§§ 35a do 37, 39, 40)

6. pomoc dla młodzieży pełnoletniej i przedłużenie opieki (§ 41).

(3) Inne zadania pomocy dla młodzieży to

1. zabranie dziecka lub młodzieży bez zgody osoby uprawnionej do opieki nad osobą dziecka (§ 43),

2. wydawanie, odwoływanie i anulowanie pozwolenia na opiekę (§ 44)

3. wydawanie, odwoływanie i anulowanie pozwolenia na prowadzenie placówki oraz określanie późniejszych nakładów i związane z tym zadania (§§ 45 do 47, 48a)

4. zakazywanie prowadzenia działalności (§§ 48, 48a)

5. współdziałanie w postępowaniu przed sądami opiekuńczymi i sądami rodzinnymi (§ 50),

6. doradzanie i informowanie w procedurze przysposobienia (§ 51),

7. współdziałanie w postępowaniu zgodnie z ustawą o sądach dla nieletnich (§ 52),

8. doradztwo i pomoc dla matek przy ustalaniu ojcostwa i dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych oraz dla kuratorów i opiekunów (§§ 52a, 53)

9. wydawanie, odwoływanie i anulowanie pozwolenia na przejęcie opieki przez stowarzyszenia (§ 54),

10. opieka nad niepełnoletnimi, kuratela urzędowa i opieka urzędowa oraz opieka nadzorująca ze strony urzędu ds. młodzieży (§§ 55 do 58),

11. sporządzanie dokumentów i ich uwierzytelnianie (§ 59),

12. przyjmowanie dokumentów będących zarazem tytułem egzekucyjnym (§ 60).

§ 3 Publiczna i niepubliczna pomoc dla młodzieży

(1) Pomoc dla młodzieży charakteryzuje się wielością podmiotów o zróżnicowanych orientacjach dotyczących wartości i wielością treści, metod i form pracy.

(2) Świadczeniami pomocy dla młodzieży zajmują się podmioty niepublicznej pomocy dla młodzieży i podmioty publicznej pomocy dla młodzieży. Zobowiązanie świadczeń ustanowionych w niniejszej Księdze odnosi się do podmiotów publicznej pomocy dla młodzieży.

(3) Inne zadania pomocy dla młodzieży wykonują podmioty pomocy publicznej. Podmioty niepublicznej pomocy dla młodzieży zadania te mogą wykonywać lub zadania te można im zlecić, jeżeli zostało to wyraźnie postanowione.

§ 4 Współpraca publicznej i niepublicznej pomocy dla młodzieży

(1) Publiczna pomoc dla młodzieży winna dla dobra młodych ludzi i ich rodzin podjąć partnerską współpracę z niepubliczną pomocą dla młodzieży. Winna przy tym przestrzegać samodzielności niepublicznej pomocy dla młodzieży w określaniu celów i wykonywaniu swoich zadań oraz przy tworzeniu struktury organizacyjnej.

(2) Jeżeli uznane podmioty niepublicznej pomocy dla młodzieży prowadzić będą odpowiednie placówki, służby i zajęcia lub mogą je zorganizować w odpowiednim czasie, publiczna pomoc dla młodzieży winna zrezygnować z własnych działań.

(3) Publiczna pomoc dla młodzieży winna wspierać niepubliczną pomoc dla młodzieży zgodnie z przepisami niniejszej ustawy i wzmacniać przy tym rozmaite formy samopomocy.

§ 5 Prawo do życzenia i do wyboru

(1) Osoby uprawnione do korzystania ze świadczeń mają prawo do wyboru pomiędzy placówkami i służbami różnych podmiotów oraz do wyrażania życzeń odnośnie do formy pomocy. Należy je poinformować o tym prawie.

(2) Wybór i życzenia należy uwzględnić, jeżeli nie wiąże się to ze zbyt dużymi kosztami dodatkowymi. Jeżeli osoba uprawniona do otrzymywania świadczeń chce otrzymywać świadczenie wymienione w § 78a w placówce, z którą podmiot nie ma umowy, o której mowa w § 78b, należy uwzględnić ten wybór jedynie wtedy, jeżeli skorzystanie ze świadczenia w tej placówce jest zalecane w indywidualnych przypadkach albo zgodnie z planem pomocy (§ 36).

§ 6 Teren obowiązywania

(1) Świadczenia na podstawie niniejszej Księgi zapewnia się młodym ludziom, matkom, ojcom i osobom uprawnionym do opieki nad dzieckiem i młodzieżą niepełnoletnią, którzy rzeczywiście przebywają na terytorium Federacji. Przy wypełnianiu innych zadań zdanie 1 obowiązuje odpowiednio.

(2) Cudzoziemcy mogą mieć prawo do świadczeń na podstawie niniejszej Księgi jedynie wtedy, gdy ich zwyczajowy pobyt na terenie Federacji jest prawomocny lub gdy przebywają na podstawie międzynarodowego pobytu tolerowanego.

(3) Niemcom można zapewnić świadczenia na podstawie niniejszej Księgi także wtedy, gdy zwyczajowo przebywają za granicą i nie otrzymują pomocy w kraju pobytu.

(4) Regulacje prawo ponadnarodowego i międzypaństwowego pozostają nienaruszone.

§ 7 Definicje

(1) W rozumieniu niniejszej Księgi

1. dzieckiem jest ten, kto nie ma jeszcze 14 lat, jeżeli ustępy 2 do 4 nie stanowią inaczej,

2. młodzieżą niepełnoletnią jest ten, kto ma 14 lat, ale nie ma jeszcze 18,

3. młodzieżą pełnoletnią jest ten, kto ma 18, ale nie ma jeszcze 27 lat,

4. młodym człowiekiem jest ten, kto nie ma jeszcze 27 lat,

5. osobą uprawnioną do opieki jest ten, kto sam lub wspólnie z inną osobą na podstawie przepisów kodeksu społecznego ma prawo do sprawowania opieki nad innymi,

6. osobą uprawnioną do wychowania jest osoba uprawniona do opieki i każda osoba mająca więcej niż 18 lat, jeżeli na podstawie umowy z osobą uprawnioną do opieki wykonuje zadania opieki nie tylko tymczasowo i nie tylko w przypadku pojedynczych usług.

(2) Dzieckiem w rozumieniu § 1 ust. 2 jest ten, kto nie ma jeszcze 18 lat.

(3) (uchylony)

(4) Postanowienia niniejszej Księgi dotyczące przysposobienia odnoszą się wyłącznie do osób, które nie ukończyły jeszcze 18. roku życia.

§ 8 Udział dzieci i młodzieży

(1) Stosownie do swojego stopnia rozwoju dzieci i młodzież niepełnoletnia winny brać udział we wszystkich decyzjach publicznej pomocy dla młodzieży, które ich dotyczą. Należy w stosowny sposób poinformować je o ich prawach w postępowaniu administracyjnym oraz w postępowaniu przed sądem rodzinnym, opiekuńczym i administracyjnym.

(2) Dzieci i młodzież niepełnoletnia mają prawo zwrócić się do urzędu ds. młodzieży we wszystkich sprawach dotyczących wychowania i rozwoju.

(3) Można doradzać dzieciom i młodzieży niepełnoletniej bez wiedzy osoby uprawnionej do opieki, jeżeli doradztwo jest niezbędne ze względu na trudną i konfliktową sytuację i dopóty informacje udzielane osobie uprawnionej do opieki mogłyby udaremnić cel doradztwa.

§ 9 Podstawowy kierunek wychowania, równouprawnienie chłopców i dziewcząt

Przy ustalaniu świadczeń i wykonywaniu zadań należy

1. przy określaniu wychowania religijnego przestrzegać podstawowego kierunku wychowania określonego przez osobę uprawnioną do opieki oraz praw osoby uprawnionej do opieki, a także praw dziecka i młodzieży niepełnoletniej,

2. uwzględnić rosnącą zdolność i potrzebę dziecka i młodzieży niepełnoletniej do samodzielnego, odpowiedzialnego postępowania oraz odpowiednie potrzeby społeczne i kulturalne oraz odrębność młodych ludzi i ich rodzin,

3. uwzględnić zróżnicowaną sytuację życiową dziewcząt i chłopców, usuwać nierówności i wspierać równouprawnienie dziewcząt i chłopców.

§ 10 Stosunek do innych świadczeń i zobowiązań

(1) Niniejsza Księga nie narusza zobowiązań innych osób, szczególnie osób zobowiązanych do alimentacji oraz podmiotów innych świadczeń społecznych. Nie można odmówić świadczeń innych [podmiotów], jeżeli odpowiednie świadczenia przewiduje niniejsza Księga.

(2) Świadczenia wynikające z niniejszej Księgi mają pierwszeństwo przed świadczeniami federalnej Ustawy o pomocy społecznej. Działania pomocy integracyjnej zgodnie z federalną Ustawą o pomocy społecznej w przypadku młodych ludzi niepełnosprawnych fizycznie lub umysłowo albo zagrożonych taką niepełnosprawnością mają pierwszeństwo przed świadczeniami niniejszej Księgi. Prawo kraju związkowego może stanowić, że pierwszeństwo w zagwarantowaniu działań wczesnego wspomaganie dla dzieci niezależnie od rodzaju niepełnosprawności mają inni świadczeniodawcy.

ODDZIAŁ DRUGI

Świadczenia pomocy dla młodzieży

Rozdział pierwszy

Praca z młodzieżą, opieka socjalna nad młodzieżą, wychowawcza ochrona dzieci i młodzieży

§ 11 Praca z młodzieżą

(1) W celu wspierania rozwoju młodych ludzi należy przedstawić niezbędne oferty pracy z młodzieżą. Oferty powinny nawiązywać do zainteresowań młodych ludzi, być przez nich współokreślane i współkształtowane, winny uzdalniać do samookreślenia i prowadzić do społecznej współodpowiedzialności oraz do społecznego zaangażowania.

(2) Pracę dla młodzieży oferują związki, grupy i inicjatywy młodzieżowe, inne podmioty zajmujące się pracą dla młodzieży oraz podmioty publicznej pomocy dla młodzieży. Obejmuje ona oferty przeznaczone dla członków, otwartą pracę dla młodzieży i oferty dotyczące związków gmin.

(3) Głównymi zagadnieniami w pracy młodzieży są:

1. pozaszkolne kształcenie młodzieży w zakresie ogólnym, politycznym, społecznym, zdrowotnym, kulturalnym, przyrodniczym i technicznym,
2. praca młodzieży w dziedzinie sportu, zabaw i życia towarzyskiego,
3. praca młodzieży odnosząca się do świata pracy, szkoły i rodziny,
4. międzynarodowa praca z młodzieżą,
5. wypoczynek dzieci i młodzieży,
6. doradztwo młodzieżowe.

(4) Oferty pracy z młodzieżą mogą w umiarkowanym zakresie dotyczyć także osób, które ukończyły już 27 lat.

§ 12 Wspieranie stowarzyszeń młodzieżowych

(1) Działalność stowarzyszeń młodzieżowych i grup młodzieżowych działających na własną odpowiedzialność należy wspierać przy zachowaniu ich statutowego życia wewnętrznego zgodnie z § 74.

(2) W stowarzyszeniach młodzieżowych i grupach młodzieżowych pracę organizują, wspólnie kształtują i wspólnie za nią odpowiadają sami młodzi ludzie. Ich działanie jest z założenia długotrwałe i z zasady oparte na pracy własnych członków, mogą jednak zwrócić się do osób, które nie są członkami. W stowarzyszeniach młodzieżowych i ich zrzeszeniach znajdują swój wyraz i są reprezentowane życzenia i zainteresowania młodych ludzi.

§ 13 Opieka socjalna nad młodzieżą

(1) Młodym ludziom, którzy ze względu na konieczność wyrównania zaniedbań społecznych lub dla przezwyciężenia indywidualnych braków są w zwiększonym zakresie zdani na korzystanie z pomocy, należy w ramach pomocy dla młodzieży zaoferować pomoc społeczno-pedagogiczną, która będzie wspierać ich naukę w szkole i naukę zawodu, włączanie w świat pracy i integrację społeczną.

(2) Jeżeli wykształcenia tych młodych ludzi nie można zapewnić przez działania i programy innych podmiotów i organizacji, należy zaoferować zajęcia związane z kształceniem i zatrudnieniem wsparte opieką społeczno-pedagogiczną, które uwzględnią zdolności i stopień rozwoju tych młodych ludzi.

(3) Młodzi ludzie w okresie uczestniczenia w zajęciach szkolnych lub zawodowych albo w okresie integracji zawodowej mogą korzystać z form zamieszkania z opieką społeczno-pedagogiczną. W takich przypadkach młodemu człowiekowi zapewnia się także niezbędne zakwaterowanie i opiekę lekarską zgodnie z § 40.

(4) Oferty winny być uzgodnione z działaniami administracji szkolnej, Federalnego Urzędu Pracy, podmiotów kształcenia zakładowego i pozazakładowego oraz podmiotów oferujących zatrudnienie.

§ 14 Wychowawcza ochrona dzieci i młodzieży

(1) Młodzi ludzie i osoby uprawnione do opieki powinni otrzymać oferty wychowawczej ochrony dzieci i młodzieży.

(2) Działania te powinny

1. dawać młodym ludziom zdolność do opierania się niebezpiecznym wpływom i prowadzić do umiejętności krytycznej oceny, umiejętności podejmowania decyzji i do odpowiedzialności za siebie i innych,

2. nauczyć rodziców i osoby uprawnione do opieki lepszego chronienia dzieci i młodzieży niepełnoletniej przed niebezpiecznymi wpływami.

§ 15 Zastrzeżenie prawa krajowego

Szczegóły dotyczące treści i zakresu zadań i świadczeń regulowanych w niniejszym rozdziale reguluje prawo kraju związkowego.

Rozdział drugi

Wspieranie wychowania w rodzinie

§ 16 Ogólne wspieranie wychowania w rodzinie

(1) Matkom, ojcom i innym osobom uprawnionym do opieki oraz młodym ludziom należy zaoferować świadczenia ogólnie wspierające wychowanie w rodzinie. Winny one przyczynić się do większej odpowiedzialności wychowawczej ze strony matek, ojców i innych osób uprawnionych do wychowania.

(2) Świadczeniami wspierającymi wychowanie w rodzinie są w szczególności

1. propozycje kształcenia rodziny, które dotyczą potrzeb, zainteresowań i doświadczeń rodzin w różnych sytuacjach życiowych i wychowawczych, czynią rodzinę zdolną do współpracy z instytucjami wychowawczymi i w formie samopomocy i pomocy sąsiedzkiej oraz przygotowują młodych ludzi do małżeństwa, partnerstwa i wspólnego życia z dziećmi,

2. propozycje doradztwa w ogólnych sprawach dotyczących wychowania i rozwoju młodego człowieka,

3. propozycje dotyczące wolnego czasu rodziny i wypoczynku rodzinnego, zwłaszcza w sytuacjach obciążających rodzinę, obejmujących w razie potrzeby także wychowawczą opiekę dla dziecka.

(3) Szczegóły dotyczące treści i zakresu zadań reguluje prawo kraju związkowego.

§ 17 Doradztwo w sprawach partnerstwa, separacji i rozwodu

(1) Matki i ojcowie w ramach pomocy dla młodzieży mają prawo do doradztwa w sprawach partnerstwa, jeżeli mają sprawować opiekę nad dzieckiem lub rzeczywiście ją sprawują. Doradztwo ma pomagać

1. w budowaniu partnerskiego współżycia w rodzinie,

2. w przewyżnianiu konfliktów i kryzysów w rodzinie,

3. w przypadku separacji lub rozwodu - w stwarzaniu warunków korzystnych dla wykazania się przez rodziców odpowiedzialnością mającą na celu dobro dzieci i młodzieży niepełnoletniej.

(2) W przypadku rozwodu lub separacji należy przy umiarkowanym udziale dziecka lub młodzieży niepełnoletniej, których sprawa dotyczy, wspierać rodziców przy tworzeniu pojednawczej koncepcji rodzicielskiej opieki nad dzieckiem; koncepcja ta może służyć także jako podstawa przy rozstrzygnięciu sędziowskim dotyczącym opieki rodzicielskiej podczas separacji lub po rozwodzie.

(3) Sądy informują urząd ds. młodzieży o zawisłości spraw rozwodowych, jeżeli małżonkowie mają wspólne niepełnoletnie dzieci (§ 622 ust. 2 zdanie 1 kodeksu postępowania cywilnego), oraz podaje nazwiska i adresy stron, aby urząd poinformował rodziców o ofercie świadczeń ze strony podmiotów pomocy dla młodzieży, o których mowa w ustępie 2.

§ 18 Doradztwo i pomoc przy sprawowaniu opieki nad osobą dziecka

(1) Matki i ojcowie, którzy mają samotnie sprawować opiekę nad dzieckiem lub młodzieżą niepełnoletnią albo rzeczywiście ją sprawują, mają prawo do doradztwa i pomocy przy sprawowaniu opieki nad

osobą dziecka oraz do dochodzenia roszczeń alimentacyjnych lub zastępczych w imieniu dziecka lub młodzieży niepełnoletniej.

(2) Matka, której zgodnie z § 1626a ust. 1 kodeksu cywilnego przyznano opiekę rodzicielską, ma prawo do doradztwa i pomocy przy dochodzeniu swoich roszczeń alimentacyjnych zgodnie z § 1615 1 kodeksu cywilnego.

(3) Dzieci i młodzież niepełnoletnia mają prawo do doradztwa i pomocy przy realizacji prawa rodziców do kontaktów z dzieckiem zgodnie z § 1684 ust. 1 kodeksu cywilnego. Należy je wspierać w tym, aby osoby na podstawie §§ 16884 i 1685 uprawnione do kontaktu z nimi czyniły z tego prawa użytek dla ich dobra. Rodzice, inne osoby uprawnione do kontaktów z dzieckiem oraz osoby, pod których opieką dziecko się znajduje, mają prawo do doradztwa i pomocy w zakresie prawa do kontaktu z dzieckiem. W przypadku uprawnienia do żądania informacji o osobistej sytuacji dziecka, przy naprawie kontaktów z dzieckiem oraz przy wykonywaniu sądowych lub umownych regulacji dotyczących kontaktu z dzieckiem należy poinformować o możliwości udzielenia pomocy, a w odpowiednich przypadkach pomocy tej udzielić.

(4) Młodzież pełnoletnia do ukończenia 21. roku życia ma prawo do doradztwa i pomocy przy korzystaniu ze swoich praw do alimentacji lub praw alimentacji zastępczej.

§ 19 Formy wspólnego zamieszkiwania matek/ojców i dzieci

(1) Matki lub ojcowie samotnie sprawujący opiekę nad dziećmi poniżej lat sześciu winni otrzymywać opiekę razem z dziećmi także w drodze oferty odpowiedniej formy zamieszkiwania, jeżeli ze względu na rozwój swojej osobowości potrzebują tej formy pomocy w opiece nad dzieckiem i w wychowaniu dziecka, i dopóki tego potrzebują. Opieka obejmuje także starsze rodzeństwo, jeżeli matka lub ojciec samotnie sprawuje nad nimi opiekę. Kobieta ciężarna może otrzymać pomoc w odpowiedniej formie zamieszkania także przed urodzeniem dziecka.

(2) W tym okresie należy podjąć działania, aby matka lub ojciec rozpoczęli naukę w szkole lub naukę zawodu albo ją kontynuowali lub podjęli działalność zawodową.

(3) Świadczenie winno obejmować także konieczne utrzymanie osoby objętej pomocą oraz opiekę lekarską zgodnie z § 40.

§ 20 Opieka nad dzieckiem w trudnej sytuacji i jego alimentacja

(1) Jeżeli rodzic, który przejął przeważającą opiekę na dzieckiem, nie może jej kontynuować ze względów zdrowotnych lub innych ważnych względów, należy wesprzeć drugiego rodzica przy sprawowaniu opieki i zaopatrzeniu dziecka pozostającego w gospodarstwie, jeżeli

1. ze względu na nieobecność uwarunkowaną pracą zawodową nie jest w stanie wykonywać tego zadania,

2. pomoc jest konieczna dla zapewnienia dobra dziecka,

3. oferty pomocy dla dziecka w placówce dziennego pobytu lub opieki całodzienniej nie wystarczają.

(2) Jeżeli rodzic samotnie wychowujący dziecko lub oboje rodzice ze względów zdrowotnych lub innych ważnych względów nie mogą kontynuować opieki, dzieckiem należy się opiekować w gospodarstwie domowym na warunkach wymienionych w ust. 1 pkt 3, jeżeli jest to konieczne dla jego dobra i tak długo, jak jest to konieczne.

§ 21 Pomoc w przypadku konieczności zakwaterowania dla umożliwienia wypełnienia obowiązku szkolnego

Jeżeli osoby uprawnione do opieki z powodu stałej zmiany miejsca związanej z ich działalnością zawodową nie mogą zapewnić wypełnienia obowiązku szkolnego przez ich dziecko lub młodzież niepełnoletnią i dlatego konieczne jest inne zakwaterowanie dziecka lub młodzieży niepełnoletniej, mają prawo do doradztwa i pomocy. W odpowiednich przypadkach pokrywa się koszty zakwaterowania w formie zamieszkiwania właściwej dla dziecka lub młodzieży niepełnoletniej oraz ich niezbędnego utrzymania i opieki lekarskiej, jeżeli nie można oczekiwać pokrycia kosztów przez dziecko lub młodzież

niepełnoletnią i ich rodziców z ich dochodów i majątku zgodnie z §§ 91 do 93, dopóty, dopóki trwać będzie taka sytuacja. Koszty można pokryć także wtedy, gdy przekroczony zostanie wiek obowiązkowego uczęszczania do szkoły, o ile rozpoczęte kształcenie nie zostanie zakończone, najdłużej jednak do ukończenia 21. roku życia.

Rozdział trzeci

Pomoc dla dzieci w placówkach dziennego pobytu i opieki całodzienniej

§ 22 Zasady pomocy dzieciom w placówkach dziennego pobytu

(1) W przedszkolach, świetlicach i innych placówkach, w których dzieci przebywają przez część dnia lub cały dzień (placówki dziennego pobytu), należy dążyć do rozwoju dziecka jako osobowości odpowiedzialnej za siebie i zdolnej do funkcjonowania w społeczności.

(2) Zadanie to obejmuje opiekę, kształcenie i wychowanie dziecka. Oferta usług winna być pedagogicznie i organizacyjnie dostosowana potrzeb dzieci i ich rodzin.

(3) Przy wykonywaniu zadań specjaliści pracujący w placówkach dziennego pobytu i inni pracownicy winni dla dobra dziecka współpracować z osobami uprawnionymi do opieki. Osoby uprawnione do opieki winny brać udział w decyzjach dotyczących istotnych spraw placówki dziennego pobytu.

§ 23 Opieka całodzienna

(1) Dla wsparcia rozwoju dziecka, zwłaszcza w pierwszych latach życia, można pośredniczyć w wyszukaniu osoby, która będzie się zajmować dzieckiem przez część dnia lub cały dzień u siebie albo w mieszkaniu osoby uprawnionej do opieki (opiekunka całodzienna).

(2) Opiekunka całodzienna i osoba uprawniona do opieki winny współpracować ze sobą dla dobra dziecka. Mają prawo do doradztwa we wszystkich sprawach dotyczących opieki całodzienniej.

(3) Jeżeli wyszukana zostanie odpowiednia opiekunka całodzienna, a pomoc dziecku w formie opieki całodziennnej jest odpowiednia i konieczna, opiekunce należy zwrócić wszelkie powstałe koszty, łącznie z kosztami wychowania. Powstałe koszty łącznie z kosztami wychowania należy zwrócić także wtedy, gdy urząd ds. młodzieży stwierdzi przydatność i konieczność opieki całodziennnej dla dobra dziecka oraz przydatność opiekunki całodziennnej wskazanej przez osobę uprawnioną do opieki.

(4) Zrzeszeniom opiekunek całodziennych przysługuje doradztwo i pomoc.

§ 24 Tworzenie ofert pomocy dzieciom w placówkach dziennego pobytu

Od ukończenia trzeciego roku życia do chwili rozpoczęcia nauki szkolnej dziecko ma prawo uczęszczania do przedszkola. Dla dzieci poniżej trzeciego roku życia i dzieci w wieku szkolnym należy stosownie do potrzeb zarezerwować miejsca w placówkach dziennego pobytu. Podmioty publicznej opieki nad młodzieżą winny pracować nad tym, aby dysponować odpowiednią do potrzeb ofertą miejsc dziennego pobytu.

§ 24a Regulacje przejściowe dla uzyskania prawa umieszczenia [dziecka] w przedszkolu

(1) Jeżeli do 1 stycznia 1996 w kraju związkowym nie zapewni się oferty koniecznej do realizacji prawa, o którym mowa w § 24 zdanie 1, obowiązują następujące regulacje.

(2) Prawo krajowe może wyznaczyć ogólną granicę czasową, najpóźniej do 1 sierpnia 1996, i postanowić, że prawo do umieszczenia w przedszkolu dziecka, które do tego dnia ukończyło trzeci rok życia, istnieje dopiero od tej granicy czasowej.

(3) Prawo krajowe może w okresie od 1 sierpnia 1996 do 31 grudnia 1998 ustanowić regulację, która na wniosek da prawo regionalnym podmiotom, które jeszcze nie wypełniły prawa, o którym mowa w § 24 zdanie 1, do ustalenia dla swojego terenu terminów, od których

istnieje prawo dziecka do pobytu w przedszkolu. Owe terminy winny być odległe od siebie maksymalnie o sześć miesięcy, a na rok 1998 maksymalnie o cztery miesiące. Istotą tego uprawnienia jest, aby regionalny podmiot w ramach planowania pomocy dla młodzieży z góry ustalił istniejący jeszcze deficyt świadczeń i aby uchwalił wiążącą kolejność rozbudowy dla urzeczywistnienia oferty, która realizowanie prawa, o którym mowa w § 24 zdanie 1, zapewnia możliwie wcześnie, najpóźniej zaś do 31 grudnia 1998.

(4) Prawo krajowe może także postanowić, że prawo wynikające z ustępów 2 i 3 można zrealizować do 31 grudnia 1998 także w innej stosownej ofercie pomocy.

(5) Jeżeli istnieje regulacja prawa krajowego dotycząca ustępów 2 i 4, regionalny podmiot pomocy dla młodzieży winien w ramach swojego obowiązku, o którym mowa w § 79, zapewnić, aby dziecko od ukończenia trzeciego roku życia, także przed wyznaczonym ogólnym terminem, otrzymało miejsce w przedszkolu albo inną odpowiednią propozycję pomocy, jeżeli odmowa oznaczałaby dla dziecka lub jego rodziców szczególną surowość.

§ 25 Wspieranie samodzielnej pomocy dla dzieci

Matki, ojcowie i inne osoby uprawnione do wychowania, które same chcą organizować pomoc dla dzieci, winni być objęci doradztwem i pomocą.

§ 26 Zastrzeżenie prawa krajowego

Szczegóły dotyczące treści i zakresu zadań i świadczeń regulowanych w niniejszym rozdziale reguluje prawo kraju związkowego. Regulacje prawa krajowego, obowiązujące 31 grudnia 1990, włączające przedszkola do oświaty, pozostają nienaruszone.

Rozdział czwarty

Pomoc w wychowaniu, pomoc przy integracji dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne, pomoc dla młodzieży pełnoletniej

Podrozdział pierwszy

Pomoc w wychowaniu

§ 27 Pomoc w wychowaniu

(1) Osoba uprawniona do wychowania ma prawo do korzystania z pomocy przy wychowaniu dziecka lub młodzieży niepełnoletniej (pomoc w wychowaniu), jeżeli nie zapewniono odpowiedniego wychowania odpowiedniego dla dobra dziecka lub młodzieży niepełnoletniej, a pomoc jest dla jego rozwoju korzystna lub konieczna.

(2) Pomoc w wychowaniu zapewnia się zwłaszcza na podstawie §§ 28 do 35. Rodzaj i zakres pomocy ustala się zależnie od potrzeb wychowawczych w indywidualnych przypadkach; należy przy tym włączyć bliskie środowisko społeczne dziecka lub młodzieży niepełnoletniej.

(3) Pomoc w wychowaniu obejmuje zwłaszcza przyznanie świadczeń pedagogicznych i związanych z nimi świadczeń terapeutycznych. W miarę potrzeb pomoc powinna obejmować także działania oświatowe i zajęciowe w rozumieniu § 13 ust. 2.

§ 28 Doradztwo wychowawcze

Placówki poradnictwa wychowawczego oraz inne służby i placówki doradcze winny pomagać dzieciom, młodzieży niepełnoletniej, ich rodzicom i innym osobom uprawnionym do wychowania przy wyjaśnianiu i rozwiązywaniu problemów indywidualnych i rodzinnych oraz wyjaśnianiu czynników będących ich przyczyną, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych oraz w przypadku separacji i rozwodu. Współpracować przy tym powinni fachowcy z różnych dziedzin dysponujący różnymi umiejętnościami metodycznymi.

§ 29 Praca w grupie społecznej

Udział w pracy w grupie społecznej ma pomóc starszym dzieciom i młodzieży niepełnoletniej przy przezwyciężaniu trudności rozwojowych i problemów z zachowaniem. Praca w grupie społecznej winna na podstawie koncepcji grupy pedagogicznej wspierać rozwój starszych dzieci i młodzieży niepełnoletniej poprzez uczenie się w grupie życia w społeczności.

§ 30 Pomoc wychowawcza, doradca ds. opieki

Pomoc wychowawcza i doradca ds. opieki winni wspierać dziecko lub młodzież niepełnoletnią w rozwiązywaniu problemów rozwojowych, włączając w miarę możliwości także środowisko społeczne, oraz pomagać im w usamodzielnieniu się przy zachowaniu związków z rodziną.

§ 31 Społeczno-pedagogiczna pomoc dla rodziny

Społeczno-pedagogiczna pomoc dla rodziny powinna w drodze intensywnej opieki i towarzyszenia wspierać rodziny w zadaniach wychowawczych, przy przezwyciężaniu codziennych problemów, rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów oraz w kontakcie z urzędami i instytucjami, a także pomagać w przypadkach dochodzenia roszczeń prawnych bez pomocy urzędów. Pomoc ta z zasady jest zaplanowana na dłuższy czas i wymaga współpracy z rodziną.

§ 32 Wychowanie w grupie opieki całodziennej

Pomoc w wychowaniu w grupie opieki całodziennej winna wspierać rozwój dziecka lub młodzieży niepełnoletniej przez uczenie się w grupie życia w społeczności, towarzyszenie postępom w szkole i przez pracę z rodzicami i w ten sposób zapewnić pozostanie dziecka lub młodzieży niepełnoletniej w rodzinie. Pomoc można okazywać także w odpowiedniej formie opieki rodzinnej.

§ 33 Opieka w pełnym wymiarze

Pomoc w wychowaniu w ramach opieki w pełnym wymiarze stosownie do wieku i stopnia rozwoju dziecka lub młodzieży niepełnoletniej i jego osobistych więzi oraz możliwości poprawy warunków wychowania w rodzinie, z której pochodzi dziecko lub młodzież niepełnoletnia, winna - w innej rodzinie - oferować pomoc wychowawczą ograniczoną w czasie lub formę życia przewidzianą na stałe. W przypadku dzieci i młodzieży niepełnoletniej szczególnie zaniedbanych w rozwoju należy stworzyć i rozbudować odpowiednie formy opieki rodzinnej.

§ 34 Wychowanie w domu wychowawczym, inne formy zamieszkania z opieką

Pomoc w wychowaniu w placówce pobytu całodobowego (dom wychowawczy) lub w innej formie zamieszkania z opieką przez powiązanie życia codziennego dzieci i młodzieży niepełnoletniej z ofertami pedagogicznymi i terapeutycznymi powinna wspierać ich rozwój. Stosownie do wieku i stopnia rozwoju dziecka lub młodzieży niepełnoletniej oraz możliwości poprawy warunków wychowawczych w rodzinie, z której pochodzą, należy

1. próbować doprowadzić do powrotu do rodziny lub
2. przygotowywać wychowanie w innej rodzinie lub
3. zaproponować formę życia przewidzianą na dłuższy czas i przygotowywać do usamodzielnienia się.

Młodzieży niepełnoletniej należy doradzać i wspierać ją w kwestiach wykształcenia i zatrudnienia oraz ogólnym sposobie życia.

§ 35 Intensywna indywidualna opieka społeczno-pedagogiczna

Należy zapewnić intensywną indywidualną opiekę społeczno-pedagogiczną młodzieży niepełnoletniej, która potrzebuje intensywnej pomocy przy integracji społecznej i uczenia się odpowiedzialności za siebie. Pomoc ta z zasady przewidziana jest na dłuższy czas i winna być dostosowana do indywidualnych potrzeb młodzieży niepełnoletniej.

Podrozdział drugi

Pomoc przy integracji dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne

§ 35a Pomoc przy integracji dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne

(1) Dzieci i młodzież niepełnoletnia mające problemy psychologiczne lub zagrożone pojawieniem się takiego problemu mają prawo do pomocy przy integracji. Pomocy udziela się według potrzeby w indywidualnych przypadkach

1. w formie niestacjonarnej,
2. w placówkach pobytu dziennego dla dzieci lub w innych częściowo stacjonarnych placówkach,
3. za pośrednictwem odpowiednich opiekunów i
4. w placówkach opieki całodobowej oraz pozostałych formach zamieszkania.

(2) Zadania i cel pomocy, określenie kręgu osób oraz rodzaj działań ustala się według następujących postanowień federalnej Ustawy o pomocy socjalnej, jeżeli mają one zastosowanie do osób mających problemy psychologiczne lub takimi problemami zagrożone:

1. § 39 ust. 3 i § 40,
2. § 41 ust. 1 do 3 zdanie 2 i ust. 4 przy zastrzeżeniu, że zamiast uzgodnień, o których mowa w § 93 federalnej Ustawy o pomocy socjalnej, stosuje się uzgodnienia § 77 niniejszej Księgi,
3. rozporządzenie zgodnie z § 47 federalnej Ustawy o pomocy socjalnej.

(3) Jeżeli trzeba jednocześnie przyznać pomoc w wychowaniu, należy zaangażować placówki, służby i osoby, które są przydatne zarówno przy wypełnianiu zadań pomocy przy integracji jak też przy zaspokajaniu potrzeb wychowawczych. Jeżeli zajęcia w zakresie pedagogiki specjalnej dla dzieci nieobjętych jeszcze obowiązkiem szkolnym należy zapewnić w placówce pobytu dziennego, a potrzeba pomocy dopuszcza to, należy skorzystać z placówek zajmujących się

zarówno dziećmi z problemami psychologicznymi jak i dziećmi nie mającymi takich problemów.

Podrozdział trzeci

Wspólne przepisy dotyczące pomocy w wychowaniu i pomocy przy integracji dzieci i młodzieży mających problemy psychologiczne

§ 36 Współdziałanie, plan pomocy

(1) Przed podjęciem decyzji dotyczącej skorzystania z pomocy lub przed niezbędną zmianą rodzaju i zakresu pomocy należy doradzić osobie uprawnionej do opieki i dziecku lub młodzieży niepełnoletniej oraz wskazać możliwe skutki dla rozwoju dziecka lub młodzieży niepełnoletniej. Przed rozpoczęciem i podczas długoterminowej pomocy świadczonej poza rodziną dziecka należy sprawdzać, czy możliwe jest przysposobienie dziecka. Jeżeli konieczna jest pomoc poza własną rodziną dziecka, osoby wymienione w zdaniu 1 winny uczestniczyć w wyborze placówki lub zakładu opiekuńczego. Należy uwzględnić życzenie i wybór, jeżeli nie jest to związane z nieproporcjonalnymi kosztami dodatkowymi. Jeżeli osoby wymienione w zdaniu 1 życzą sobie zrealizowania jednego ze świadczeń wymienionych w § 78a w placówce, z którą podmiot nie ma umowy, o której mowa w § 78b, na wybór można się zgodzić, jeżeli świadczenie usługi w tej placówce jest zalecane na podstawie planu pomocy, o którym mowa w ustępie 2.

(2) Jeżeli zachodzi przypuszczenie, że pomoc będzie udzielana przez dłuższy czas, decyzja o rodzaju pomocy zadeklarowanej w indywidualnych przypadkach winna być podjęta we współpracy z kilkoma specjalistami. Powinni oni razem z osobami uprawnionymi do opieki i dzieckiem lub młodzieżą niepełnoletnią jako podstawę przy ustalaniu pomocy ułożyć plan pomocy określający potrzeby, rodzaj pomocy, jaką należy przyznać oraz konieczne świadczenia; powinni oni regularnie kontrolować, czy wybrana pomoc jest w dalszym ciągu przydatna i konieczna. Jeżeli przy realizacji pomocy działają też inne

osoby, służby i placówki, winny one lub ich pracownicy uczestniczyć w układaniu planu pomocy i kontrolowaniu jego wykonania.

(3) Jeżeli konieczna okaże się pomoc, o której mowa w § 35a, przy układaniu i zmianach planu pomocy oraz przy świadczeniu pomocy winien brać udział lekarz, który posiada szczególne doświadczenia w pomocy osobom niepełnosprawnym. Jeżeli konieczna okażą się integracja zawodowa, udział powinny brać także placówki Federalnego Urzędu Pracy.

§ 37 Współpraca w przypadku pomocy poza własną rodziną

(1) W przypadku pomocy, o której mowa w §§ 32 do 34 oraz § 35a ust. 1 zdanie 2 pkt 3 i 4, należy dążyć do tego, aby opiekunowie albo osoby odpowiedzialne za wychowanie w placówkach i rodzice współpracowali dla dobra dziecka lub młodzieży niepełnoletniej. Warunki wychowawcze w rodzinie w drodze doradztwa i pomocy w czasie dającym się zaakceptować ze względu na rozwój dziecka lub młodzieży niepełnoletniej winny poprawić się na tyle, aby rodzina mogła ponownie sama wychowywać dziecko lub młodzież niepełnoletnią. W tym czasie w drodze doradztwa towarzyszącego i pomocy dla rodzin należy dążyć do tego, aby podtrzymywać relacje dziecka lub młodzieży niepełnoletniej z własną rodziną. Jeżeli nie osiągnie się trwałej poprawy warunków wychowawczych we własnej rodzinie w tym okresie, należy wraz z osobami uczestniczącymi opracować inną perspektywę życiową przewidzianą na stałe i mającą na celu dobro dziecka lub młodzieży niepełnoletniej.

(2) Przed przyjęciem dziecka lub młodzieży niepełnoletniej i podczas trwania opieki opiekun ma prawo do doradztwa i pomocy; przepis ten obowiązuje także w tych przypadkach, w których dziecku lub młodzieży niepełnoletniej nie przyznano ani pomocy w wychowaniu ani pomocy integracyjnej, lub gdy opiekunowi nie jest potrzebne pozwolenie, o którym mowa w § 44. Odpowiednio obowiązuje § 23 ust. 4.

(3) Urząd ds. młodzieży odpowiednio do wymagań indywidualnych przypadków winien na miejscu sprawdzić, czy opiekun zapew-

nia dziecku lub młodzieży niepełnoletniej wychowanie korzystne dla jego dobra. Opiekun winien informować urząd ds. młodzieży o ważnych wydarzeniach dotyczących dziecka lub młodzieży niepełnoletniej.

§ 38 Mediacje przy sprawowaniu opieki nad osobą dziecka

W przypadku, gdy posiadacz prawa do sprawowania opieki nad osobą dziecka w drodze deklaracji, o której mowa w § 1688 ust. 3 zdanie 1 kodeksu cywilnego, ograniczy prawo opiekuna do reprezentowania w taki sposób, że uniemożliwi mu to zapewnienie wychowania korzystnego dla dobra dziecka lub młodzieży niepełnoletniej, oraz w przypadku pozostałych różnic w poglądach uczestnicy sporu powinni włączyć urząd ds. młodzieży.

§ 39 Świadczenia na utrzymanie dzieci i młodzieży

(1) Jeżeli przyznaje się pomoc, o której mowa w §§ 32 do 35 lub § 35a ust. 1 zdanie 2 pkt 2 do 4, należy zapewnić także niezbędne utrzymanie dziecka lub młodzieży niepełnoletniej poza domem rodzicielskim. Utrzymanie obejmuje także koszty wychowania.

(2) Całkowite regularnie powtarzające się zapotrzebowanie należy pokryć z bieżących świadczeń. Obejmują one poza przypadkiem wymienionym w § 32 i § 35 a ust. 1 zdanie 2 także umiarkowaną kwotę w gotówce do osobistego wykorzystania przez dziecko lub młodzież niepełnoletnią. Wysokość kwoty w przypadkach wymienionych w §§ 34, 35, 35a ust. 1 zdanie 2 pkt 4 ustala urząd właściwy według prawa krajowego; kwoty należy uszeregować według grup wiekowych. Świadczenia bieżące w ramach pomocy przy opiece w pełnym wymiarze (§ 33) lub w przypadku odpowiedniego opiekuna (§ 35a ust. 2 zdanie 2 pkt 3) należy określić w oparciu o ustępy 4 do 6.

(3) Jednorazowe zasiłki lub dotacje można przyznać zwłaszcza przy pierwszym wyposażaniu placówki opiekuńczej, przy ważnych osobistych okazjach oraz na podróże dziecka czy młodzieży niepełnoletniej w ramach urlopu lub wakacji.

(4) Bieżące świadczenia należy przyznać w oparciu o koszty rzeczywiste, o ile nie przekraczają umiarkowanego zakresu. Należy je zapewnić jako miesięczną kwotę zryczałtowaną, jeżeli ze względu na nietypowość indywidualnego przypadku oferuje się odmienne świadczenia. Jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia zostanie przeniesiona na teren innego urzędu ds. młodzieży, wysokość kwoty zryczałtowanej ustala się według warunków obowiązujących w miejscu przynależności placówki opiekuńczej.

(5) Urzędy właściwe według prawa kraju związkowego ustalają zryczałtowane kwoty na bieżące świadczenia na utrzymanie. Zróżnicowanie zapotrzebowania dzieci i młodzieży należy uwzględnić w drodze uszeregowania kwot według grup wiekowych. Szczegóły reguluje prawo krajowe.

(6) Jeżeli w ramach wyrównania świadczeń rodzinnych, o których mowa w § 31 Ustawy o podatku dochodowym, dziecko lub młodzież niepełnoletnią uwzględnia się razem z opiekunem, kwotę w wysokości połowy kwoty, jaką zgodnie z § 66 należy wypłacić na pierwsze dziecko, należy doliczyć do bieżących świadczeń. Jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia nie jest najstarszym dzieckiem w rodzinie zastępczej, kwota doliczenia na to dziecko lub młodzież niepełnoletnią obniża się do jednej czwartej kwoty, którą należy wypłacić na pierwsze dziecko.

§ 40 Pomoc dla chorych

Jeżeli pomoc przyznaje się na podstawie §§ 33 do 35a ust. 1 zdanie 2 pkt 3 lub 4, należy się także pomoc dla chorych; zakres tej pomocy określają §§ 36 i 37 ust. 2 do 4 oraz §§ 37a, 37b i 38 federalnej Ustawy o pomocy społecznej. Urząd ds. młodzieży może w odpowiednich przypadkach przejąć składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, jeżeli są one umiarkowane.

Podrozdział czwarty
Pomoc dla młodzieży pełnoletniej

§ 41 Pomoc dla młodzieży pełnoletniej, przedłużenie opieki

(1) Jeżeli młodzieży pełnoletniej potrzebna jest pomoc w rozwoju osobowości i doprowadzeniu do samodzielnego sposobu życia, pomoc tę należy zapewnić tak długo, jak długo jest ona konieczna ze względu na indywidualną sytuację młodego człowieka. Z reguły pomoc zapewnia się do ukończenia 21. roku życia; w uzasadnionych przypadkach indywidualnych można ją przedłużyć na ograniczony okres.

(2) Dla ustalenia formy pomocy obowiązują odpowiednio § 27 ust. 3 oraz §§ 28 do 30, 33 do 36, 39 i 40 przy założeniu, że zamiast osoby uprawnionej do opieki nad dzieckiem lub dziecka albo młodzieży niepełnoletniej występuje młodzież pełnoletnia.

(3) Młodzieży pełnoletniej także po zakończeniu pomocy należy w odpowiednim zakresie doradzać przy usamodzielnianiu się i wspierać ją w tym.

ODDZIAŁ TRZECI

Inne zadania pomocy dla młodzieży

Rozdział pierwszy

Tymczasowe działania w celu ochrony dzieci i młodzieży

§ 42 Objęcie opieką dzieci lub młodzieży niepełnoletniej

(1) Objęcie opieką dziecka lub młodzieży niepełnoletniej polega na tymczasowym umieszczeniu dziecka lub młodzieży niepełnoletniej

1. odpowiedniej osoby lub
2. placówki lub
3. innej formie zakwaterowania z opieką.

Podczas sprawowania opieki należy zapewnić niezbędne utrzymanie dziecka lub młodzieży niepełnoletniej oraz pomoc dla chorych.

Przy objęciu opieką dziecka lub młodzieży niepełnoletniej należy dać im niezwłocznie okazję do powiadomienia zaufanej osoby. Podczas sprawowania opieki urzędowi ds. młodzieży przysługuje prawo do nadzorowania, wychowania i decydowania o miejscu pobytu; należy przy tym w sposób umiarkowany uwzględnić domniemaną wolę osoby uprawnionej do opieki nad osobą dziecka lub osoby uprawnionej do wychowania. Urząd winien troszczyć się o dobro dziecka lub młodzieży niepełnoletniej, doradzać dziecku lub młodzieży niepełnoletniej w jego aktualnej sytuacji oraz wskazywać możliwości pomocy lub wsparcia.

(2) Urząd ds. młodzieży jest zobowiązany do objęcia swoją opieką dziecka lub młodzieży niepełnoletniej, jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia o tę opiekę prosi. Urząd ds. młodzieży o objęciu opieką winien niezwłocznie poinformować osobę uprawnioną do opieki nad osobą dziecka lub uprawnioną do wychowania. Jeżeli osoba uprawniona do opieki nad osobą dziecka lub uprawniona do wychowania sprzeciwi się objęciu opieką, urząd ds. młodzieży winien niezwłocznie

1. przekazać dziecko lub młodzież niepełnoletnią osobie uprawnionej do opieki nad osobą dziecka lub uprawnionej do wychowania albo
2. spowodować wydanie przez sąd rodzinny decyzji dotyczącej koniecznych działań dla dobra dziecka lub młodzieży niepełnoletniej.

Jeżeli osoba uprawniona do opieki nad osobą dziecka lub uprawniona do wychowania jest nieosiągalna, odpowiednio obowiązuje zdanie 3 pkt 2.

(3) Urząd ds. młodzieży jest zobowiązany do objęcia dziecka lub młodzieży niepełnoletniej swoją opieką, jeżeli wymusza to niebezpieczeństwo zagrażające dobru dziecka lub młodzieży niepełnoletniej. Działania pozbawiające wolności dopuszczone są jedynie wtedy, gdy są konieczne i w takim zakresie, w jakim są konieczne, aby odwrócić niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia dziecka lub młodzieży niepełnoletniej lub dla zdrowia lub życia osoby trzeciej. Pozbawienie wolności bez decyzji sądu należy zakończyć najpóźniej z upływem dnia po jego rozpoczęciu. Odpowiednio obowiązuje ustęp 2 zdania 2 do 4.

§ 43 Zabranie dziecka lub młodzieży niepełnoletniej bez zgody osoby uprawnionej do opieki na osobą dziecka

(1) Jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia za zgodą osoby uprawnionej do opieki nad osobą dziecka zatrzyma się u innej osoby lub w placówce, a znane staną się fakty usprawiedliwiające założenie, że spełnione są warunki § 1666 kodeksu cywilnego, urząd ds. młodzieży w przypadku ryzyka z powodu zwłoki jest uprawniony do odebrania stamtąd dziecka lub młodzieży niepełnoletniej i do przejściowego umieszczenia u odpowiedniej osoby, w placówce lub innej formie zakwaterowania z opieką. Urząd ds. młodzieży winien o podjętych krokach niezwłocznie poinformować osobę upoważnioną do opieki nad osobą dziecka. Jeżeli osoba upoważniona do opieki nad osobą dziecka nie zgadza się, urząd ds. młodzieży powinien postarać się o decyzję sądu rodzinnego.

(2) § 42 ust. 1 zdanie 2 do 5 obowiązuje odpowiednio.

Rozdział drugi

Ochrona dzieci i młodzieży w ramach opieki rodzinnej i w placówkach

§ 44 Pozwolenie na opiekę

(1) Osoba, która chce regularnie zajmować się w swojej rodzinie dzieckiem lub młodzieżą niepełnoletnią poza ich domem rodzinnym lub zapewnić im pobyt (opiekun), potrzebuje na to pozwolenia. Nie jest potrzebne pozwolenie osobie, która zajmuje się dzieckiem lub młodzieżą niepełnoletnią lub zapewnia mu pobyt

1. na podstawie pośrednictwa urzędu ds. młodzieży w ramach pomocy w wychowaniu lub pomocy integracyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne,

2. jako kurator lub opiekun młodzieży niepełnoletniej w ramach swojego zakresu obowiązków,

3. jako osoba spokrewniona lub spowinowacona do trzeciego stopnia,

4. na okres ośmiu tygodni,

5. w ramach wymiany uczniów lub wymiany młodzieżowej.

Pozwolenia nie potrzebuje ponadto osoba, która

1. przyjmuje dziecko lub młodzież niepełnoletnią w opiekę adopcyjną (§ 1744 kodeksu cywilnego) lub

2. opiekuje się dzieckiem w ciągu dnia, jeżeli w tym samym gospodarstwie opieką całodzienną lub całodobową nie jest objętych więcej niż dwoje dalszych dzieci.

(2) Należy odmówić wydania pozwolenia, jeżeli placówka opiekuńcza nie gwarantuje dobra dziecka lub młodzieży niepełnoletniej.

(3) Urząd ds. młodzieży powinien stosownie do wymagań indywidualnego przypadku sprawdzić na miejscu, czy nadal istnieją warunki dla wydania pozwolenia. Jeżeli dobro dziecka lub młodzieży niepełnoletniej jest w placówce opiekuńczej zagrożone, a opiekun nie jest gotowy lub nie jest w stanie zapobiec zagrożeniu, pozwolenie należy anulować lub odwołać.

(4) Jeżeli ktoś przyjmuje dziecko lub młodzież niepełnoletnią w ramach opieki rodzinnej wymagającej pozwolenia, winien poinformować urząd ds. młodzieży o istotnych wydarzeniach dotyczących dziecka lub młodzieży niepełnoletniej.

§ 45 Pozwolenie na prowadzenie placówki

(1) Podmiot prowadzący placówkę, w której dzieci lub młodzież niepełnoletnia są objęte opieką przez cały dzień lub przez część dnia, albo w której mają zakwaterowanie, potrzebuje pozwolenia na prowadzenie placówki. Pozwolenia nie potrzebuje ten, kto

1. prowadzi placówkę rekreacyjną dla młodzieży, placówkę oświatową dla młodzieży, schronisko młodzieżowe lub dom wycieczkowy dla szkół,

2. prowadzi internat podlegający nadzorowi szkolnemu na mocy prawa kraju związkowego,

3. prowadzi placówkę, która

a) wykonuje zadania dotyczące dzieci i młodzieży niepełnoletniej leżące poza kompetencjami pomocy dla młodzieży, jeżeli istnieje dla nich odpowiedni ustawowy nadzór lub

b) która oferuje usługi hotelowo-restauracyjne i nie jest w przeważającej mierze przeznaczona do przyjmowania dzieci i młodzieży niepełnoletniej.

(2) Pozwolenie można opatrzyć postanowieniami dodatkowymi. Należy odmówić jego wydania, jeżeli opieką nad dziećmi lub osobami niepełnoletnimi nie zajmuje się wykwalifikowany personel lub w inny sposób w tej placówce nie można zapewnić dobra dziecka. Odnośnie do warunków przydatności należy dążyć do zawarcia umowy z podmiotami prowadzącymi placówkę. Pozwolenie należy anulować lub odwołać, jeżeli dobro dziecka lub młodzieży niepełnoletniej jest w placówce zagrożone, a podmiot prowadzący placówkę nie jest gotowy lub nie jest w stanie zapobiec zagrożeniu. W celu zapewnienia dobra dziecka i młodzieży niepełnoletniej można ustalić dodatkowe nakłady. Sprzeciw i powództwo zaskarżające wobec anulowania lub odwołania pozwolenia nie mają działania zawieszającego.

(3) Jeżeli w placówce stwierdzono braki, właściwy urząd powinien najpierw doradzić podmiotowi prowadzącemu placówkę sposoby ich usunięcia. Jeżeli usuwanie braków może mieć wpływ na płace i wynagrodzenia, o czym mowa w § 93 federalnej Ustawy o pomocy społecznej, w doradztwo należy włączyć podmiot pomocy społecznej, z którym zawarto porozumienie na podstawie niniejszego przepisu. Jeżeli stwierdzone braki nie zostaną usunięte, na podmiot prowadzący placówkę należy nałożyć nakłady, które są niezbędne do usunięcia lub dla odwrócenia groźby szkody lub zagrożenia dobra dziecka lub młodzieży niepełnoletniej. Jeżeli nałożone nakłady mają wpływ na płace i wynagrodzenia, o czym mowa w § 93 federalnej Ustawy o pomocy społecznej, o jego nałożeniu decyduje właściwy urząd po wysłuchaniu podmiotu pomocy społecznej, z którym zawarto umowy na podstawie niniejszego przepisu. Nakłady należy w miarę możliwości ustalić w powiązaniu z umowami, o których mowa w §§ 93 do 94 federalnej Ustawy o pomocy społecznej.

(4) Jeżeli placówka, dla której wymagane jest pozwolenie na prowadzenie działalności, podlega nadzorowi na podstawie innych przepisów prawnych, właściwy urząd winien uzgodnić swoje działania z urzędem wskazanym w innych przepisach. Winien we właściwym

czasie zwrócić uwagę podmiotowi prowadzącemu placówkę na dalej idące wymagania wynikające z innych przepisów.

§ 46 Kontrola lokalna

(1) Właściwy urząd winien stosownie do wymagań w indywidualnych przypadkach sprawdzić na miejscu, czy w dalszym ciągu istnieją warunki do wydania pozwolenia. W kontroli winien brać udział urząd ds. młodzieży i centralny podmiot niepublicznej pomocy dla młodzieży, jeżeli do niego należy podmiot prowadzący placówkę.

(2) Osoby, którym właściwy urząd zlecił kontrolę placówki, są uprawnione do wchodzenia w ciągu dnia na teren parcel i pomieszczeń używanych przez placówkę, o ile nie podlegają one regulaminowi mieszkańców, do przeprowadzania tam kontroli i wizji, nawiązywania kontaktu z dziećmi i młodzieżą niepełnoletnią i wypytywania osób zatrudnionych. Aby zapobiegać zagrożeniom dobra dziecka i młodzieży niepełnoletniej osoby kontrolujące mogą wchodzić na teren parcel i pomieszczeń także poza czasem wymienionym w zdaniu 1 nawet wtedy, gdy podlegają one jednocześnie regulaminowi mieszkańców. Podmiot prowadzący placówkę winien tolerować działania, o których mowa w zdaniach 1 i 2.

§ 47 Obowiązek zgłaszania

(1) Podmiot prowadzący placówkę, dla której wymagane jest pozwolenie, winien we właściwym urzędzie niezwłocznie zgłosić

1. podjęcie działalności z podaniem nazwy i adresu podmiotu, rodzaju i lokalizacji placówki, liczby posiadanych miejsc oraz nazwisk personelu i wykształcenia zawodowego kierownika i personelu oraz

2. zamiar zamknięcia placówki.

Zmiany danych wymienionych w punkcie 1 należy właściwemu urzędowi podawać niezwłocznie, ilość zajętych miejsc - co roku.

(2) Podmiot prowadzący placówkę, dla której jest wymagane pozwolenie, w której dzieci stale przebywają pod całodzienną opieką,

winien przekazać właściwemu urzędowi każdorazowo przy przyjęciu dziecka do placówki

1. dane dotyczące osoby,
2. dane dotyczące dotychczasowego pobytu,
3. nazwę instytucji lub osoby kierującej,
4. informację, czy wchodzi w grę przysposobienie i czy podjęto już działania mediacyjne.

Zbieranie danych, o których mowa w punkcie 4, należy dla wszystkich dzieci powtarzać co roku.

(3) Właściwy urząd może zwolnić placówki lub grupy placówek z obowiązku zgłaszania. Może ponadto postanowić o odstąpieniu od powtórnego zgłaszania tego samego dziecka.

§ 48 Zakaz prowadzenia działalności

Podmiotowi prowadzącemu placówkę, dla której wymagane jest pozwolenie, właściwy urząd może zabronić dalszego zatrudniania kierownika, osoby zatrudnionej lub innych pracowników całkowicie lub w określonych funkcjach albo do określonych czynności, jeżeli fakty usprawiedliwiają założenie, że nie posiadają oni wymaganych kwalifikacji do wykonywanych przez siebie czynności.

§ 48a Pozostałe formy zamieszkiwania z opieką

(1) Aby prowadzić inne formy zamieszkiwania, w których dziecko lub niepełnoletnia młodzież otrzymają opiekę lub pobyt, odpowiednio obowiązują §§ 45 do 48.

(2) Jeżeli inna forma zamieszkiwania jest organizacyjnie związana z placówką, uważa się ją za część placówki.

§ 49 Zastrzeżenie ze strony prawa kraju związkowego

Szczegóły dotyczące zadań regulowanych w niniejszym rozdziale reguluje prawo kraju związkowego.

Rozdział trzeci

Współdziałanie w postępowaniu przed sądami opiekuńczymi i rodzinnymi

§ 50 Postępowanie przed sądami opiekuńczymi i sądami rodzinnymi

(1) Urząd ds. młodzieży wspiera sąd opiekuńczy i sąd rodzinny we wszystkich działaniach dotyczących troski o dziecko i młodzież niepełnoletnią. Urząd winien współdziałać w czasie postępowania przed sądem opiekuńczym i sądem rodzinnym, wymienionymi w §§ 49 i 49a Ustawy o sądownictwie nieprocesowym.

(2) Urząd ds. młodzieży informuje zwłaszcza o oferowanych i zrealizowanych świadczeniach, przedstawia wychowawcze i społeczne stanowisko dotyczące rozwoju dziecka lub młodzieży niepełnoletniej i wskazuje dalsze możliwości pomocy.

(3) Jeżeli urząd ds. młodzieży uważa wkroczenie sądu za konieczne, aby zapobiec zagrożeniu dobra dziecka lub niepełnoletniej młodzieży, winien odwołać się do sądu. Odpowiednio obowiązuje ustęp 2.

§ 51 Doradzanie i informowanie w procedurze przysposobienia

(1) W postępowaniu o zastąpienie zgody jednego z rodziców na przysposobienie, o czym mowa w § 1748 ust. 2 zdanie 1 kodeksu cywilnego, urząd ds. młodzieży winien poinformować rodzica o możliwości zastąpienia zgody. Należy przy tym zwrócić uwagę na to, że sąd opiekuńczy może zastąpić zgodę dopiero po upływie trzech miesięcy od chwili poinformowania. Informowanie nie jest konieczne, jeżeli rodzic zmienił miejsce pobytu nie podając nowego adresu, a urząd ds. młodzieży nie mógł w ciągu trzech miesięcy ustalić miejsca jego pobytu mimo odpowiednich poszukiwań; w tym przypadku termin zaczyna bieg wraz z pierwszą czynnością urzędu ds. młodzieży dotyczącą informowania lub ustalenia miejsca pobytu. Termin kończy bieg najwcześniej pięć miesięcy po narodzinach dziecka.

(2) Urząd ds. młodzieży przy informowaniu rodzica, o czym mowa w ust. 1, winien doradzić w kwestii pomocy, która umożliwi wy-

chowanie dziecka we własnej rodzinie. Doradzanie nie jest konieczne zwłaszcza wtedy, gdy dziecko od dłuższego czasu przebywa pod opieką rodzinną u osób przysposabiających i przy oddawaniu rodzicowi można się spodziewać ciężkiego i trwałego pogorszenia fizycznego i psychicznego stanu dziecka. Urząd ds. młodzieży winien podczas postępowania poinformować sąd opiekuńczy, jakie świadczenia zrealizowano albo proponowano lub z jakiego powodu ich zaniechano.

(3) Jeżeli rodzice nie są małżeństwem i nie złożyli deklaracji o opiece, urząd ds. młodzieży winien doradzać ojcu przy korzystaniu z jego praw, o których mowa w § 747 ust. 1 i 3 kodeksu cywilnego.

§ 52 Współdziałanie w postępowaniu na podstawie ustawy o sądach dla nieletnich

(1) Urząd ds. młodzieży zgodnie z §§ 38 i 50 ust. 3 zdanie 2 Ustawy o sądach dla nieletnich winien w postępowaniu współdziałać zgodnie z ustawą o sądach dla nieletnich.

(2) Urząd ds. młodzieży winien sprawdzić wcześniej, czy w przypadku młodzieży niepełnoletniej lub młodzieży pełnoletniej można uwzględnić pomoc dla młodzieży. Jeżeli jest to możliwe lub właśnie wprowadzono albo zapewniono odpowiednie świadczenie, urząd ds. młodzieży winien niezwłocznie poinformować o tym prokuratora lub sędziego, aby można było sprawdzić, czy świadczenie umożliwia odstąpienie od ścigania (§ 45 Ustawy o sądach dla nieletnich) lub zawieszenie postępowania (§ 47 Ustawy o sądach dla nieletnich).

(3) Pracownik urzędu ds. młodzieży lub uznanego podmiotu niepublicznej pomocy dla młodzieży, który działa na podstawie § 38 ust. 2 zdanie 2 Ustawy o sądach dla nieletnich, winien w czasie całego postępowania towarzyszyć młodzieży niepełnoletniej i pełnoletniej.

Rozdział czwarty

Pomoc dla niepełnoletnich, kuratela i opieka nad dziećmi i młodzieżą niepełnoletnią, informacja o niezłożeniu deklaracji o opiece

§ 52a Doradztwo i pomoc przy ustalaniu ojcostwa i dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych

(1) Niezwłocznie po narodzinach dziecka, którego rodzice nie są małżeństwem, urząd ds. młodzieży winien zaproponować matce doradztwo oraz pomoc zwłaszcza przy ustalaniu ojcostwa i przy dochodzeniu roszczeń dotyczących alimentacji. Należy tu zwrócić uwagę na

1. znaczenie ustalenia ojcostwa,
2. możliwości ustalania ojcostwa, zwłaszcza placówki, w których ojcostwo może zostać uznane,
3. możliwość udokumentowania zobowiązania do spełnienia roszczeń alimentacyjnych lub którejs z form rekompensaty zgodnie z § 59 ust. 1 zdanie 1, jakie należy zapewnić zamiast alimentów,
4. możliwość złożenia wniosku o opiekę nad niepełnoletnim oraz na skutki prawne takiej opieki,
5. możliwość wspólnej opieki rodzicielskiej.

Urząd ds. młodzieży winien zaproponować matce osobistą rozmowę. Rozmowa powinna w zasadzie odbywać się w osobistym środowisku matki, jeżeli wyrazi ona takie życzenie.

(2) Propozycję, o której mówi ustęp 1, można złożyć przed narodzinami dziecka, jeżeli można założyć, że jego rodzice w chwili jego narodzin nie będą małżeństwem.

(3) Jeżeli ojcostwo wobec dziecka lub młodzieży niepełnoletniej, istniejące na podstawie § 1592 pkt 1 lub 2 kodeksu cywilnego, zostało anulowane w drodze rozstrzygnięcia sądowego, sąd powinien poinformować o tym urząd ds. młodzieży. Odpowiednio obowiązuje ustęp 1.

§ 53 Doradztwo i pomoc dla kuratorów i opiekunów

(1) Urząd ds. młodzieży winien zaproponować sądowi opiekuńczemu osoby i stowarzyszenia, które w indywidualnych przypadkach nadają się na opiekuna lub kuratora.

(2) Opiekunowie i kuratorzy mają prawo do regularnego doradztwa i pomocy odpowiednich do aktualnych potrzeb wychowawczych podopiecznego.

(3) Urząd ds. młodzieży winien zwracać uwagę na to, aby kurator i opiekun troszczył się o osobę podopiecznego, szczególnie o jego wychowanie i opiekę. Urząd w swoim doradztwie winien dążyć do tego, aby w porozumieniu z opiekunem lub kuratorem usunąć stwierdzone braki. Jeżeli nie nastąpi usunięcie braków, winien poinformować o tym sąd opiekuńczy. Urząd winien udzielać sądowi opiekuńczemu informacji o sytuacji osobistej podopiecznego i jego rozwoju. Jeżeli urząd ds. młodzieży uzyska informację o zagrożeniu majątku podopiecznego, winien zgłosić to sądowi opiekuńczemu.

(4) W przypadku kurateli nadzorującej odpowiednio obowiązują ustępy 1 i 2. Jeżeli kuratorem jest stowarzyszenie, ustęp 3 nie ma zastosowania.

§ 54 Pozwolenie na objęcie opieki przez stowarzyszenie

(1) Stowarzyszenie posiadające zdolność prawną może przejąć kuratelę lub opiekę, jeżeli krajowy urząd ds. młodzieży wyda na to pozwolenie. Może też przejąć pomoc dla niepełnoletnich, jeżeli przewiduje to prawo kraju związkowego.

(2) Pozwolenie należy wydać, jeżeli stowarzyszenie zagwarantuje, że

1. ma dostateczną liczbę odpowiednich pracowników, których będzie nadzorować, kształcić i których odpowiednio ubezpieczy od szkód, jakie mogą wyrządzić innym w ramach swojej działalności,

2. będzie się starać o pozyskanie indywidualnych kuratorów i opiekunów, wprowadzać ich w zadania, kształcić ich i doradzać im,

3. umożliwi wymianę doświadczeń pomiędzy pracownikami.

(3) Pozwolenie dotyczy danego kraju związkowego, w którym stowarzyszenie ma swoją siedzibę. Może zostać ograniczone do terenu jednego krajowego urzędu ds. młodzieży.

(4) Szczegóły reguluje prawo krajowe. Może ono przewidywać dalsze warunki wydawania pozwolenia.

§ 55 Pomoc dla niepełnoletnich, kuratela urzędowa i opieka urzędowa

(1) Urząd ds. młodzieży jest doradcą, opiekunem lub kuratorem w przypadkach przewidzianych przez kodeks cywilny (pomoc dla niepełnoletnich, kuratela z urzędu, opieka z urzędu nad niepełnoletnim).

(2) Urząd ds. młodzieży przekazuje swoim urzędnikom lub pracownikom wykonywanie zadań pomocy dla niepełnoletnich, opiekuna z urzędu, kuratora z urzędu. Przekazanie [kompetencji] należy do spraw bieżącego administrowania. W ramach określonych przez przekazanie [kompetencji] urzędnik lub pracownik jest ustawowym przedstawicielem dziecka lub młodzieży niepełnoletniej.

§ 56 Prowadzenie pomocy dla niepełnoletnich, kurateli urzędowej i opieki urzędowej

(1) Do prowadzenia pomocy dla niepełnoletnich, kurateli urzędowej i opieki urzędowej stosuje się postanowienia kodeksu cywilnego, o ile niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

(2) Do urzędu ds. młodzieży jako kuratora z urzędu i opiekuna z urzędu nie stosuje się przepisów § 1802 ust. 3 i § 1818 kodeksu cywilnego. W przypadkach § 1803 ust. 2, § 1811 i § 1822 pkt 6 i 7 kodeksu cywilnego pozwolenie sądu opiekuńczego nie jest konieczne. Prawo krajowe może dla urzędu ds. młodzieży pełniącego funkcję kuratora z urzędu lub opiekuna z urzędu przewidywać daleko idące wyjątki od zastosowania postanowień kodeksu cywilnego o kurateli nad nieletnimi (§§ 1773 do 1895), które dotyczą nadzoru sądów opiekuńczych pod względem prawa majątkowego oraz przy zawieraniu umów o naukę i pracę.

(3) Majątek podopiecznego można za pozwoleniem sądu opiekuńczego utrzymywać i lokować na kontach zbiorczych urzędu ds. młodzieży, jeżeli służy to interesowi podopiecznego i jeżeli w każdym czasie gwarantuje się bezpieczne zarządzanie majątkiem, jego rozłączność i sprawozdawczość na temat majątku wraz z odsetkami; prawo krajowe może stanowić, że nie jest konieczne pozwolenie sądu opiekuńczego. Zgodnie z § 1807 kodeksu cywilnego dopuszczalne jest także ulokowanie majątku podopiecznego w stowarzyszeniu powołanym przez urząd ds. młodzieży.

(4) Urząd ds. młodzieży winien z reguły co roku sprawdzać, czy w interesie dziecka lub młodzieży niepełnoletniej jest wskazane, aby zwolnił się z funkcji opiekuna lub kuratora z urzędu i ustanowił indywidualną osobę lub stowarzyszenie oraz powiadomić o tym sąd opiekuńczy.

§ 57 Obowiązek informowania urzędu ds. młodzieży

Urząd ds. młodzieży winien niezwłocznie poinformować sąd opiekuńczy o fakcie rozpoczęcia opieki.

§ 58 Opieka nadzorująca ze strony urzędu ds. młodzieży

W odniesieniu do działalności urzędu ds. młodzieży jako organu nadzorującego odpowiednio obowiązują §§ 55 i 56.

§ 58a Informacja o niezłożeniu deklaracji o opiece

Jeżeli nie złożono deklaracji o opiece zgodnie z § 1626a ust. 1 pkt 1 kodeksu cywilnego, matka może od urzędu ds. młodzieży zażądać pisemnej informacji na ten temat, podając miejsce urodzenia dziecka lub młodzieży niepełnoletniej oraz nazwiska, jakie dziecko lub młodzi niepełnoletnia miało w czasie sporządzania metryki urodzenia.

Rozdział piąty

Sporządzanie dokumentów i ich uwierzytelnianie, dokumenty będące zarazem tytułem egzekucyjnym

§ 59 Sporządzanie dokumentów i ich uwierzytelnianie

(1) Pracownik urzędu ds. młodzieży wystawiający dokumenty jest uprawniony

1. do urzędowego sporządzenia deklaracji uznającej ojcostwo, deklaracji zgody matki oraz wymaganej w przypadku takiej deklaracji zgody mężczyzny pozostającego z matką w związku małżeńskim w chwili narodzin [dziecka], zgody dziecka, młodzieży niepełnoletniej lub ustawowego przedstawiciela (deklaracje o uznaniu ojcostwa),

2. do urzędowego sporządzenia deklaracji uznającej macierzyństwo, oraz wymaganej zgody ustawowego przedstawiciela matki (§ 29b Ustawy o aktach stanu cywilnego),

3. do urzędowego udokumentowania zobowiązania do spełnienia roszczeń alimentacyjnych zstępnego lub do świadczenia rekompensaty zamiast alimentów, jeżeli osoba uprawniona do alimentacji w chwili sporządzania dokumentu jeszcze nie ukończyła 21. roku życia,

4. do urzędowego udokumentowania zobowiązania do spełnienia roszczeń alimentacyjnych (§ 1615 kodeksu cywilnego),

5. (uchylony)

6. do urzędowego udokumentowania zgody dziecka na przysposobienie (§ 1746 ust. 2 kodeksu cywilnego),

7. do urzędowego sporządzenia deklaracji, w której ojciec rezygnuje z przekazania opieki (§ 1747 ust. 3 pkt. 3 kodeksu cywilnego),

8. do urzędowego sporządzenia deklaracji opieki (§ 1626a ust. 1 pkt 1 kodeksu cywilnego),

9. do przyjęcia deklaracji rodzica, od którego dochodzi się roszczeń o alimenty na podstawie § 648 kodeksu postępowania cywilnego; odpowiednio obowiązuje § 129 kodeksu postępowania cywilnego.

Właściwość notariuszy, innych pracowników wystawiających dokumenty lub innych instytucji uprawnionych do sporządzania oficjalnych dokumentów i uwierzytelnień pozostaje nienaruszona.

(2) Pracownik wystawiający dokumenty nie powinien podejmować się wystawiania dokumentów, jeżeli w danej sprawie jego obowiązkiem jest reprezentowanie osoby, której sprawa dotyczy.

(3) Urząd ds. młodzieży winien upoważnić odpowiednich urzędników i pracowników do wykonywania zadań, o których mowa w ustępie 1. Kraje związkowe mogą uregulować szczegóły dotyczące fachowych wymagań w odniesieniu do tych osób.

§ 60 Dokumenty będące zarazem tytułem egzekucyjnym

Z dokumentów, których przedmiotem jest zobowiązanie wynikające z § 59 ust. 1 zdanie 1 pkt 3 lub 4 i które w przepisowej formie zostały sporządzone przez urzędnika lub pracownika urzędu ds. młodzieży w ramach uprawnień służbowych, wynika przymusowa egzekucja, jeżeli deklaracja dotyczy płatności określonej sumy pieniędzy, a dłużnik w dokumencie poddał się natychmiastowej przymusowej egzekucji. Doręczenie może odbyć się także w ten sposób, że urzędnik lub pracownik wręczy dłużnikowi uwiarygodniony odpis dokumentu; § 212b zdanie 2 kodeksu postępowania cywilnego obowiązuje odpowiednio. W odniesieniu do egzekucji przymusowej odpowiednio stosuje się przepisy obowiązujące przy egzekucji przymusowej wynikającej z dokumentów sądowych zgodnie z § 794 ust. 1 pkt 5 kodeksu postępowania cywilnego, z następującymi zastrzeżeniami:

1. egzekwawalny dokument wydają urzędnicy lub pracownicy urzędu ds. młodzieży, którym przekazano wystawianie dokumentów deklaracji o zobowiązaniu,

2. o zastrzeżeniach dotyczących dopuszczalności klauzuli egzekwawalności oraz o wydawaniu dalszych egzekwawalnych dokumentów rozstrzyga sąd najniższego szczebla właściwy dla urzędu ds. młodzieży.

ODDZIAŁ CZWARTY

Ochrona danych społecznych

§ 61 Obszar zastosowania

(1) W celu ochrony danych społecznych podczas ich zbierania, przetwarzania i wykorzystywania w pomocy dla młodzieży obowiązują § 35 Pierwszej księgi kodeksu społecznego, §§ 67 do 85a Dziesiątej księgi oraz następne przepisy. Obowiązują one wszystkie placówki podmiotu publicznej pomocy dla młodzieży, jeżeli wykonują one zadania w oparciu o niniejszą Księgę. Dla wykonywania zadań na podstawie niniejszej Księgi przez gminy i związki gmin należące do okręgu, które nie są podmiotami regionalnymi, odpowiednio obowiązują zdania 1 i 2.

(2) W celu ochrony danych społecznych podczas ich zbierania, przetwarzania i wykorzystywania w ramach działalności jako kurator z urzędu, opiekun z urzędu, doradca i opiekun nadzorujący obowiązuje tylko § 68.

(3) W celu zbierania, przetwarzania i wykorzystywania danych społecznych przez urząd ds. młodzieży podczas współdziałania w postępowaniu karnym w sprawach popełnionych przez nieletnich obowiązują przepisy Ustawy o sądach dla nieletnich.

(4) Jeżeli korzysta się z placówek i służb podmiotu niepublicznej pomocy dla młodzieży, należy zapewnić, aby ochrona danych społecznych podczas ich zbierania, przetwarzania i wykorzystywania była zagwarantowana w odpowiedni sposób.

§ 62 Zbieranie danych

(1) Dane społeczne wolno zbierać jedynie wtedy, gdy wiedza o nich jest niezbędna dla wypełnienia danego zadania.

(2) Dane społeczne należy zbierać u osoby, której to dotyczy. Należy wyjaśnić jej podstawę prawną zbierania danych, cel zbierania i przetwarzania lub wykorzystania danych, jeżeli nie są one znane.

(3) Bez współdziałania osoby, której to dotyczy, dane społeczne można zbierać jedynie wtedy, gdy

1. nakazuje to lub zezwala na to postanowienie ustawy lub

2. nie jest możliwe zebranie danych u osoby, której dotyczą, lub dane zadanie ze względu na swój rodzaj wymaga zbierania danych u innych osób, znajomość danych jest jednak konieczna dla

a) ustalenia warunków lub dla zrealizowania świadczenia na podstawie niniejszej Księgi lub

b) ustalenia warunków zwrotu świadczenia, o którym mowa w § 50 Dziesiątej księgi lub

c) wypełnienia zadań, o których mowa w §§ 42 do 48 lub

d) decyzji sądowej będącej przesłanką dla zapewnienia świadczenia na podstawie niniejszej Księgi, lub

3. zbieranie danych u osoby, której sprawa dotyczy, wymagałoby nieproporcjonalnego nakładu, a nie ma podstaw do obaw, że przyniesie to szkodę godnym ochrony interesom osoby, której dotyczą dane.

(4) Jeżeli osoba, której sprawa dotyczy, nie jest jednocześnie osobą uprawnioną do otrzymywania świadczeń ani korzystającą ze świadczenia w inny sposób, dane można zbierać także u osoby uprawnionej do otrzymywania świadczeń lub innej osoby, która korzysta ze świadczenia, jeżeli znajomość danych jest konieczna dla zapewnienia świadczeń w oparciu o niniejszą Księgę. Zdanie 1 obowiązuje odpowiednio przy wypełnianiu innych zadań w rozumieniu § 2 ust. 3.

§ 63 Przechowywanie danych

(1) Dane społeczne można przechowywać w aktach i na innych nośnikach danych, jeżeli jest to konieczne dla realizacji danych zadań.

(2) Dane zebrane w celu realizacji różnych zadań publicznej pomocy dla młodzieży można połączyć w aktach lub innych nośnikach danych jedynie wtedy, gdy jest to niezbędne z powodu bezpośredniego powiązania rzeczowego; dane można połączyć na tak długo, jak długo pozostają w bezpośrednim związku. Dane pobrane w celu świadczeń w rozumieniu § 2 ust. 2 i dane, pobrane dla innych celów,

można połączyć jedynie wtedy, gdy jest to konieczne dla zrealizowania danego zadania.

§ 64 Przekazywanie i wykorzystywanie danych

(1) Dane społeczne można przekazać lub wykorzystać jedynie w celu, dla którego zostały zebrane.

(2) Przekazywanie danych w celu realizacji zadań wymienionych w § 69 Dziesiątej księgi odmiennie niż stanowi to ustęp 1 jest dopuszczalne jedynie wtedy, gdy nie zaważy to negatywnie na skuteczności świadczenia, jakie należy zapewnić.

(3) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży mogą przechowywać lub wykorzystywać dane społeczne jedynie w celu planowania w rozumieniu § 80; dane należy niezwłocznie zanonimizować.

§ 65 Szczególna ochrona zaufania w przypadku pomocy osobistej i wychowawczej

(1) Dane społeczne, zawierzone pracownikowi podmiotu publicznej pomocy dla młodzieży w celu pomocy osobistej i wychowawczej, mogą być przezeń przekazywane dalej jedynie

1. za zgodą osoby, która zawierzyła dane albo

2. sądowi opiekuńczemu lub rodzinnemu w celu realizacji zadań, o których mowa w § 50 ust. 3, jeżeli w obliczu zagrożenia dobra dziecka lub młodzieży niepełnoletniej bez tej informacji niemożliwa byłaby sądowa decyzja niezbędna dla zapewnienia świadczeń, albo

3. na warunkach, na których upoważniona osoba byłaby wymieniona w § 203 ust. 1 lub 3 kodeksu karnego.

Jeżeli pracownik przekazuje dalej zawierzone mu dane społeczne, odbiorca może je przekazać dalej jedynie w tym celu, w którym dostał je w sposób uprawniony.

(2) § 35 ust. 1 Pierwszej księgi obowiązuje także, jeżeli zgodnie z ustępem 1 wewnątrz urzędu istnieje zakaz dalszego przekazywania danych.

§ 66 (uchylony)

§ 67 Informacja dla osób zainteresowanych

Osobie, której sprawa dotyczy, należy na wniosek udzielić informacji o danych jej dotyczących magazynowanych w aktach lub innych nośnikach danych zgodnie z § 83 Dziesiątej księgi.

§ 68 Dane społeczne w dziedzinie pomocy dla niepełnoletnich, kurateli urzędowej i opieki urzędowej

(1) Urzędnik lub pracownik, któremu przekazano sprawowanie pomocy dla niepełnoletnich, kurateli urzędową lub opieki urzędowej, może zbierać, przetwarzać lub wykorzystywać dane społeczne jedynie wtedy, gdy jest to niezbędne do wykonywania jego zadań. Wykorzystanie danych społecznych w celu nadzoru, kontroli lub kontroli rachunkowej przez właściwą do tego placówkę oraz przekazywanie danych do niej jest dopuszczalne w odniesieniu do indywidualnych przypadków.

(2) W przypadku kasowania i blokowania danych odpowiednio obowiązują § 84 ust. 2 i 3 Dziesiątej księgi.

(3) Osoba objęta pomocą dla niepełnoletnich, kuratelą urzędową lub opieką urzędową po ukończeniu 18. roku życia ma prawo do wiedzy na temat informacji o sobie zgromadzonych w aktach lub na innych nośnikach informacji, jeżeli na przeszkodzie nie stoją uzasadnione interesy osób trzecich. Przed ukończeniem 18. roku życia można podać do jej wiadomości magazynowane informacje, jeżeli posiada wymaganą zdolność zrozumienia i wydawania samodzielnego sądu i na przeszkodzie nie stoją uzasadnione interesy osób trzecich.

(4) Osoby lub placówki, do których przekazano dane społeczne, mogą je przetwarzać lub wykorzystywać wyłącznie w celu, w którym dane zostały im przekazane w sposób uprawniony.

(5) W przypadku, gdy urząd ds. młodzieży działa jako opiekun nadzorujący, odpowiednio obowiązują ustępy 1 do 4.

ODDZIAŁ PIĄTY

Podmioty opieki dla młodzieży, współpraca, odpowiedzialność całkowita

Rozdział pierwszy

Podmioty opieki dla młodzieży

§ 69 Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży, urzędy ds. młodzieży, krajowe urzędy ds. młodzieży

(1) Podmiotami publicznej pomocy dla młodzieży są podmioty regionalne i ponadregionalne. Podmiotami regionalnymi są powiaty i miasta wydzielone. Prawo krajowe rozstrzyga, kto jest podmiotem ponadregionalnym.

(2) Prawo krajowe może postanawiać, że regionalnymi podmiotami można na wniosek ustanowić także gminy należące do powiatu, jeżeli ich zdolność do świadczeń gwarantuje spełnienie zadań zgodnie z niniejszą Księgą. Prawo krajowe określa, w jaki sposób w innych gminach powiatu zapewni się wykonanie zadań wynikających z niniejszej Księgi, gdy powiat nie będzie w stanie tego uczynić; jeżeli gminy należące do powiatu pokryją teren całego powiatu jako podmioty regionalne, powiat ten nie jest podmiotem regionalnym.

(3) W celu realizacji zadań wynikających z niniejszej Księgi każdy podmiot regionalny ustanawia urząd ds. młodzieży, każdy podmiot ponadregionalny - krajowy urząd ds. młodzieży.

(4) Kilka regionalnych podmiotów i kilka ponadregionalnych podmiotów, nawet jeżeli należą do różnych krajów związkowych, mogą ustanowić wspólne instytucje i służby w celu wykonania poszczególnych zadań.

(5) Podmioty należące do gminy i związku gmin, które nie są regionalnymi podmiotami, mogą wykonywać zadania pomocy dla młodzieży na terenie regionalnym. Planowanie i realizację tych zadań należy w istotnych punktach uzgodnić z podmiotem regionalnym; jego całkowita odpowiedzialność pozostaje nienaruszona. Przy

współpracy z podmiotami niepublicznej pomocy dla młodzieży odpowiednio obowiązują §§ 4, 74 i 77. Prawo krajowe może regulować szczegóły.

§ 70 Organizacja urzędu ds. młodzieży i krajowego urzędu ds. młodzieży

(1) Zadania urzędu ds. młodzieży wykonuje komisja ds. pomocy dla młodzieży i administracja urzędu ds. młodzieży.

(2) Sprawy bieżącego administrowania w dziedzinie publicznej pomocy dla młodzieży prowadzi kierownik administracyjny terenowej osoby prawnej prawa publicznego lub na jego polecenie kierownik administracyjny urzędu ds. młodzieży w ramach statutu i uchwał organów przedstawicielskich i komisji ds. pomocy dla młodzieży.

(3) Zadania krajowego urzędu ds. młodzieży wykonuje krajowa komisja ds. pomocy dla młodzieży i administracja krajowego urzędu ds. pomocy dla młodzieży w ramach statutu i środków przyznanych krajowemu urzędowi ds. młodzieży. Sprawy bieżącej administracji prowadzi kierownik administracji krajowego urzędu ds. młodzieży w ramach statutu i uchwał krajowej komisji ds. pomocy dla młodzieży.

§ 71 Komisja ds. pomocy dla młodzieży, krajowa komisja ds. pomocy dla młodzieży

(1) Do komisji ds. pomocy dla młodzieży jako członkowie uprawnieni do głosowania należą

1. z trzema piątymi udziału w ogólnej ilości głosów - członkowie organu przedstawicielskiego podmiotu publicznej pomocy dla młodzieży lub wybrane przez niego kobiety i mężczyźni mający doświadczenie w pomocy dla młodzieży,

2. z dwiema piątymi udziału w ogólnej ilości głosów - kobiety i mężczyźni wybrani przez organ przedstawicielski na wniosek podmiotu niepublicznej pomocy dla młodzieży uznanego i działającego w dziedzinie podmiotu publicznego; w sposób odpowiedni należy

uwzględnić propozycje związków młodzieżowych i organizacji opieki społecznej.

(2) Komisja ds. pomocy dla młodzieży zajmuje się wszystkimi sprawami pomocy dla młodzieży, zwłaszcza

1. rozpatrywaniem aktualnej trudnej sytuacji młodych ludzi i ich rodzin oraz inicjatywami i propozycjami dalszego rozwoju pomocy dla młodzieży ,

2. planowaniem pomocy dla młodzieży i

3. wspieraniem niepublicznej pomocy dla młodzieży.

(3) Komisja ma prawo decydowania w sprawach pomocy dla młodzieży w ramach środków przekazanych przez organ przedstawicielski, wydanego przez niego statutu i podjętych przez niego uchwał. Komisji należy wysłuchać przed każdym podjęciem przez organ przedstawicielski decyzji w sprawach dotyczących pomocy dla młodzieży i przed powołaniem kierownika urzędu ds. młodzieży; komisja ma prawo składania wniosków do organu przedstawicielskiego. Spotyka się na posiedzeniach w miarę potrzeby, a należy ją zwołać na wniosek jednej piątej uprawnionych do głosowania. Posiedzenia są jawne, jeżeli na przeszkodzie nie stoi dobro ogółu, uprawnione interesy poszczególnych osób lub grup wymagających ochrony.

(4) Do krajowej komisji ds. pomocy dla młodzieży należą z dwiema piątymi udziału w głosach kobiety i mężczyźni, których naczelne władze krajowe winny powołać na wniosek uznanych podmiotów niepublicznej pomocy dla młodzieży, działających na terenie urzędu ds. młodzieży. Pozostałych członków ustala prawo krajowe. Odpowiednio obowiązuje ustęp 2.

(5) Szczegóły określa prawo krajowe. Reguluje ono sprawy przynależności członków doradzających do komisji ds. pomocy dla młodzieży. Może postanowić, że kierownik administracyjny terenowej osoby prawnej prawa publicznego lub kierownik administracyjny urzędu ds. młodzieży jest uprawniony do głosowania zgodnie z ustępem 1 pkt 1.

§ 72 Pracownicy, kształcenie

(1) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży winny w urzędach ds. młodzieży i krajowych urzędach ds. młodzieży zatrudniać na głównym etacie jedynie osoby, które nadają się do danej pracy ze względu na osobowość i mają wykształcenie odpowiednie do wykonywania tych zadań (specjaliści) lub z powodu szczególnego doświadczenia w pracy socjalnej są w stanie wykonać zadanie. Jeżeli zadanie tego wymaga, jego wykonanie należy powierzyć jedynie specjalistom lub specjalistom posiadającym wykształcenie uzupełniające. Specjaliści różnych kierunków winni współpracować ze sobą, jeżeli zadanie tego wymaga.

(2) Funkcje kierownicze w urzędzie ds. młodzieży lub krajowym urzędzie ds. młodzieży należy z reguły powierzać specjalistom.

(3) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży winny zapewnić dalsze kształcenie i doradztwo praktyczne dla pracowników urzędu ds. młodzieży i krajowego urzędu ds. młodzieży.

Rozdział drugi

Współpraca z niepubliczną pomocą dla młodzieży, działalność honorowa

§ 73 Działalność honorowa

Osoby honorowo działające w pomocy dla młodzieży należy w ich działalności instruować, doradzać im i wspierać je.

§ 74 Wspieranie niepublicznej pomocy dla młodzieży

(1) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży winny stymulować dobrowolną działalność w dziedzinie pomocy dla młodzieży; powinny ją wspierać, jeżeli dany podmiot

1. spełnia warunki fachowe dla planowanej działalności,
2. daje gwarancję ekonomicznego i odpowiadającego celom stosowania środków,
3. realizuje cele użyteczności publicznej,

4. wnosi odpowiednią pracę własną i
5. gwarantuje pracę adekwatną do celów Ustawy Zasadniczej.

Wsparcie planowane na długi czas zakłada z reguły konieczność uznania podmiotu za podmiot niepublicznej pomocy dla młodzieży zgodnie z § 75.

(2) Jeżeli niepubliczna pomoc dla młodzieży powoła instytucje, służby i podejmuje działania, aby umożliwić wypełnianie świadczeń zgodnie z niniejszą Księgą, wsparcie można uzależnić od gotowości postawienia tych instytucji, służb i akcji do dyspozycji zgodnie z planem pomocy dla młodzieży, przestrzegając zasad wymienionych w § 9. Nie narusza to § 4 ust. 1.

(3) O rodzaju i wysokości wsparcia decyduje podmiot publicznej pomocy dla młodzieży w ramach posiadanych środków budżetowych po obowiązkowym rozważeniu sprawy. Przepis ten obowiązuje odpowiednio, jeżeli kilku wnioskodawców spełnia warunki uzyskania wsparcia, a proponowane przez nich działania są tak samo przydatne, zaś do pokrycia zapotrzebowania potrzebne jest jedno działanie. Przy ocenie pracy własnej należy uwzględnić zróżnicowane możliwości finansowe i pozostałe okoliczności.

(4) W przypadku działań o równej przydatności należy dać pierwszeństwo działaniom lepiej nakierowanym na potrzeby osób, których sprawa dotyczy, i dającym możliwość współkształtowania działań.

(5) Przy wspieraniu podobnych działań kilku podmiotów należy - przy uwzględnieniu pracy własnej - stosować takie same zasady i standardy. Jeżeli działania podobnego rodzaju zostaną podjęte przez niepubliczną i publiczną pomoc dla młodzieży, przy wspieraniu należy zastosować reguły i standardy obowiązujące przy finansowaniu działań publicznej pomocy dla młodzieży.

(6) Wspieranie uznanych podmiotów pomocy dla młodzieży winno objąć także środki na dalsze kształcenie pracowników na głównym i dodatkowym etacie oraz pracowników honorowych, a w dziedzinie pracy dla młodzieży - środki na utworzenie i utrzymywanie placówek rekreacyjnych i oświatowych dla młodzieży.

§ 75 *Uznanie za podmiot niepublicznej pomocy dla młodzieży*

(1) Za podmiot niepublicznej pomocy dla młodzieży można uznać osoby prawne i stowarzyszenia osób prawnych, jeżeli

1. działają w dziedzinie pomocy dla młodzieży w rozumieniu § 1,
2. realizują cele ogólnospołeczne,
3. na podstawie przesłanek dotyczących fachowości i osobowości personelu można oczekiwać, że są w stanie świadczyć istotny wkład w wypełnianie zadań pomocy dla młodzieży, oraz
4. gwarantują pracę adekwatną do celów Ustawy Zasadniczej.

(2) Prawo do uznania za podmiot niepublicznej pomocy dla młodzieży na warunkach wymienionych w ustępie 1 ma ten, kto w dziedzinie pomocy dla młodzieży działa przynajmniej trzy lata.

(3) Kościoły i wspólnoty religijne prawa publicznego oraz stowarzyszenia niepublicznej pomocy społecznej zrzeszone na szczeblu federalnym są uznanymi podmiotami niepublicznej pomocy dla młodzieży.

§ 76 *Udział uznanych podmiotów niepublicznej pomocy dla młodzieży w wykonywaniu innych zadań*

(1) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży mogą do realizacji swoich zadań, o których mowa w §§ 42, 43, 50 do 52a i 53 ust. 2 do 4 włączyć podmioty niepublicznej pomocy dla młodzieży lub przekazać im te zadanie do wykonania.

(2) Odpowiedzialne za wykonanie zadań pozostają podmioty publicznej pomocy dla młodzieży.

§ 77 *Umowy dotyczące wysokości kosztów*

Jeżeli korzysta się z instytucji i służb podmiotu niepublicznej pomocy dla młodzieży, należy dążyć do zawarcia umowy pomiędzy publiczną i niepubliczną pomocą dla młodzieży, dotyczącej wysokości kosztów. Szczegóły reguluje prawo krajowe. §§ 78 a do 78g pozostają nienaruszone.

§ 78 Wspólnoty pracy

Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży winny dążyć do tworzenia wspólnot pracy, w których oprócz nich reprezentowane będą uznane podmioty niepublicznej pomocy dla młodzieży oraz podmioty świadczące wspierane działania. We wspólnocie pracy należy dążyć do tego, aby planowane działania były do siebie dostosowane i aby się uzupełniały.

Rozdział trzeci

Umowy dotyczące ofert świadczeń, wynagrodzeń i podnoszenia jakości

§ 78a Dziedzina zastosowania

(1) Regulacje §§ 78b do 78g obowiązują w przypadku

1. świadczeń opieki i utrzymania w formie zamieszkania z opieką społeczno-pedagogiczną (§ 13 ust. 3)

2. świadczeń obejmujących formy wspólnego zamieszkiwania matek/ojców i dzieci (§ 19),

3. pomocy w przypadku konieczności zakwaterowania dla umożliwienia wypełnienia obowiązku szkolnego (§ 21 ust. zdanie 2)

a) 4. pomocy w wychowaniu

b) w grupie dziennego pobytu (§ 32)

c) w internacie lub innej formie zamieszkania z opieką (§ 34) lub

d) w przypadku intensywnej indywidualnej opieki społeczno-pedagogicznej (§ 35), jeżeli odbywa się poza własną rodziną,

1. pomocy integracyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne w

a) innych placówkach częściowo stacjonarnych (§ 35a ust. 1 zdanie 2 pkt 2 alternatywa 2),

b) placówkach całodobowych oraz pozostałych formach zamieszkiwania (§ 35a ust. 1 zdanie 2 pkt 4),

1. pomocy dla młodzieży pełnoletniej (§ 41), jeżeli odpowiada ona świadczeniom wymienionym w punktach 4 i 5, oraz

2. świadczenia na utrzymanie (§ 39), jeżeli gwarantuje się je razem ze świadczeniami, o których mowa w punktach 4 do 6; § 39 ust. 2 zdanie 3 pozostaje nienaruszony.

(2) Prawo kraju związkowego może stanowić, że §§ 78b do 78g zgodnie z niniejszą Księgą obowiązują także w przypadku innych świadczeń oraz w przypadku tymczasowych działań w celu ochrony dzieci i niepełnoletniej młodzieży (§§ 42, 43).

§ 78b Warunki przejęcia odpłatności za świadczenia

(1) Jeżeli świadczenie zostanie zrealizowane w całości lub częściowo w jednej placówce, podmiot publicznej pomocy dla młodzieży jest zobowiązany do przejęcia odpłatności za świadczenia wobec osoby uprawnionej do otrzymywania świadczenia, jeżeli między podmiotem prowadzącym placówkę lub jego stowarzyszeniem zostanie zawarta umowa dotycząca

1. treści, zakresu i jakości świadczeń (umowa o świadczenia),
2. zróżnicowanych odpłatności dla świadczeń i inwestycji koniecznych do funkcjonowania (umowa o odpłatność) i
3. zasad i skali ocen w odniesieniu do jakości świadczeń oraz działań przydatnych dla zapewnienia tej jakości (umowa o podnoszenie jakości).

(2) Umowy należy zawrzeć z podmiotami, które przy uwzględnieniu zasad wydajności, gospodarności i oszczędności nadają się do realizacji świadczeń.

(3) Jeżeli nie zawarto jednej z umów, o której mowa w ustępie 1, podmiot publicznej pomocy dla młodzieży jest zobowiązany do przejęcia odpłatności za świadczenia jedynie wtedy, gdy stosownie do planu pomocy (§ 36) są one zalecane zwłaszcza w indywidualnych przypadkach.

§ 78c Treść umów o świadczenia i o odpłatność

(1) Umowa o świadczenia musi ustalać istotne cechy świadczenia, zwłaszcza

1. rodzaj, cel i jakość świadczeń,

2. krąg osób, nad którymi będzie się sprawować opiekę w placówce,
3. wymaganą obsadę osobową i wyposażenie,
4. kwalifikacje personelu oraz
5. obiekty konieczne do funkcjonowania placówki.

W umowie należy zapisać, na jakich warunkach podmiot prowadzący placówkę zobowiązuje się do realizacji świadczeń. Podmiot musi zagwarantować, aby oferty świadczeń nadawały się do realizacji świadczeń, o których mowa w § 78a ust. 1 oraz by były wystarczające, celowe i ekonomiczne.

(2) Odpłatność musi być odpowiednia do świadczeń. Podstawą umowy o odpłatność są cechy świadczeń i jakość ustalone w umowie o świadczenia i o podnoszeniu jakości. Podwyższenia wynagrodzenia na inwestycje można zażądać jedynie wtedy, gdy właściwy podmiot publicznej pomocy dla młodzieży wyrazi uprzednio zgodę na inwestycje. Należy uwzględnić dotacje ze środków publicznych.

§ 78d Okres umowy

(1) Umowy, o których mowa w § 78b ust. 1 należy zawierać na okres przyszły (okres umowy). Niedopuszczalne są późniejsze porozumienia.

(2) Umowy wchodzi w życie w terminie, który został w nich ustalony. Jeżeli termin nie został ustalony, umowy stają się skuteczne z dniem ich zawarcia. Niedopuszczalna jest umowa z działaniem wstecznym; nie dotyczy to umów przed instytucją arbitrażową na okres od chwili wpłynięcia wniosku do instytucji arbitrażowej. Po upływie czasu trwania umowy do chwili wejścia w życie nowych umów w dalszym ciągu obowiązują uzgodnione wynagrodzenia.

(3) W przypadku nieprzewidywalnych istotnych zmian założeń będących podstawą umowy o wynagrodzenie, wynagrodzenia na żądanie jednej ze stron umowy należy na nowo uzgodnić na czas bieżącego obowiązywania umowy. Ustępy 1 i 2 obowiązują odpowiednio.

(4) Umowy o wykonanie świadczeń, o czym mowa w § 78a ust. 1, zawarte przed 1 stycznia 1999, obowiązują dalej aż do wejścia w życie nowych umów.

§ 78e Właściwość miejscowa dla zawierania umów

(1) Jeżeli prawo krajowe nie stanowi inaczej, właściwym do zawierania umów, o których mowa w § 78b ust. 1, jest regionalny podmiot pomocy dla młodzieży, na terenie którego znajduje się placówka. Umowy zawarte przez ten podmiot są wiążące dla wszystkich podmiotów regionalnych.

(2) Jeżeli w placówce realizuje się świadczenia, dla zapewnienia których w przeważającej mierze właściwy jest inny podmiot miejscowy, podmiot właściwy zgodnie z ustępem 1 winien wysłuchać tego podmiotu.

(3) Komunalne związki nadrzędne na szczeblu krajowym i zrzeszenia podmiotów niepublicznej pomocy dla młodzieży oraz stowarzyszenia pozostałych świadczeniodawców w danym kraju związkowym mogą tworzyć komisje regionalne lub krajowe. Komisje mogą na zlecenie członków stowarzyszeń i zrzeszeń wymienionych w ustępie 1 zawierać umowy, o których mowa w § 78b ust. 1. Prawo krajowe może przewidywać udział urzędów właściwych do wykonywania zadań wymienionych w § 85 ust. 2 pkt 5 i 6.

§ 78f Kontrakty ramowe

Komunalne związki nadrzędne na szczeblu krajowym zawierają ze zrzeszeniami podmiotów niepublicznej pomocy dla młodzieży i stowarzyszeniami pozostałych świadczeniodawców na szczeblu krajowym kontrakty ramowe dotyczące treści umów, o których mowa w § 78b ust. 1. W celu wykonania zadań wynikających z § 85 ust. 2 pkt 5 i 6 należy włączyć właściwe urzędy.

§ 78g Placówki arbitrażowe

(1) W krajach związkowych należy ustanowić placówki arbitrażowe dla przypadków spornych i konfliktowych. Należy je obsadzić bezstronnym przewodniczącym i równą liczbą przedstawicieli podmiotów publicznej pomocy dla młodzieży oraz przedstawicieli podmiotów prowadzących placówki [pomocy dla młodzieży]. Członkom należy wynagrodzić nakład czasu, a wydatki gotówkowe należy zwrócić. Za korzystanie z placówki arbitrażowej można pobierać opłaty.

(2) Jeżeli umowa, o której mowa w § 78b ust. 1, nie dojdzie do skutku w ciągu sześciu tygodni od chwili, gdy jedna ze stron pisemnie wezwie do negocjacji, placówka arbitrażowa rozstrzyga niezwłocznie na wniosek jednej ze stron o przedmiocie, co do którego nie można było osiągnąć porozumienia. Od decyzji przysługuje droga prawna przed sądami administracyjnymi. Pozew kieruje się przeciw jednej ze stron kontraktu, nie przeciw placówce arbitrażowej. Nie wymaga to ponownego rozpatrywania decyzji w postępowaniu przygotowawczym.

(3) Decyzje placówki arbitrażowej wchodzą w życie w czasie określonym w tych decyzjach. Jeżeli czas wejścia w życie nie zostanie określony, ustalenia placówki arbitrażowej stają się skuteczne w dniu, w którym wniosek wpłynie do placówki arbitrażowej. Nie jest dopuszczalne ustalenie wynagrodzenia, które miałyby być skuteczne przed tym dniem. W pozostałych przypadkach odpowiednio obowiązują § 78d ust. 2 zdanie 4 i ust. 3.

(4) Rządy krajów związkowych są upoważnione do ustalania w drodze rozporządzenia szczegółów dotyczących

1. ustanawiania placówek arbitrażowych,
2. liczby, sposobu powoływania, długości kadencji i sposobu urzędowania ich członków,
3. zwracania wydatków gotówkowych i wynagrodzenia za nakład czasu,
4. prowadzenia spraw, procedury, pobierania opłat i ich wysokości oraz podziału kosztów i
5. nadzoru prawnego.

Rozdział czwarty

Odpowiedzialność całkowita, planowanie pomocy dla młodzieży

§ 79 Odpowiedzialność całkowita, wyposażenie podstawowe

(1) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży ponoszą całkowitą odpowiedzialność za wypełnienie zadań, o których mowa w niniejszej Księdze, łącznie z odpowiedzialnością za planowanie.

(2) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży winny zapewniać, że w celu wypełnienia zadań wynikających z niniejszej Księgi we właściwym czasie i w sposób wystarczający będą dysponować koniecznymi i właściwymi instytucjami, służbami i zajęciami odpowiednio do różnych kierunków w wychowaniu; zalicza się tu zwłaszcza opiekunów i kuratorów. Ze środków przeznaczonych na pomoc dla młodzieży podmioty winny odpowiednią część przeznaczyć na pracę z młodzieżą.

(3) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży winny troszczyć się o dostateczne wyposażenie urzędów ds. młodzieży i krajowych urzędów ds. młodzieży; dotyczy to także liczby specjalistów odpowiedniej do potrzeb.

§ 80 Planowanie pomocy dla młodzieży

(1) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży w ramach swojej odpowiedzialności za planowanie winny

1. ustalić stan placówek i służb,
2. ustalić średnioterminowe zapotrzebowanie uwzględniając życzenia, potrzeby i zainteresowania młodych ludzi i osób uprawnionych do sprawowania opieki i
3. w odpowiednim czasie i w stopniu wystarczającym planować zamierzenia mające na celu zaspokojenie potrzeb; należy przy tym mieć na względzie możliwość zaspokojenia także potrzeb nieprzewidzianych.

(2) Instytucje i służby należy tak planować, aby

1. utrzymywać i pielęgnować kontakty z rodziną i środowiskiem społecznym,

2. zagwarantować w miarę możliwości najskuteczniejszą, najbardziej różnorodną i spójną wewnątrznie ofertę świadczeń pomocy dla młodzieży,

3. szczególnie pomagać młodym ludziom i rodzinom w zagrożonych sferach bytowania i zamieszkiwania,

4. matki i ojcowie mogli lepiej pogodzić życie rodzinne i działalność zawodową.

(3) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży winny na wszystkich etapach swojego planowania we wczesnej fazie włączać uznane podmioty niepublicznej pomocy dla młodzieży. W tym celu winna je wysłuchać komisja ds. pomocy dla młodzieży lub, jeżeli działają na płaszczyźnie ponadregionalnej, krajowa komisja ds. pomocy młodzieży w ramach planowania pomocy dla młodzieży podmiotu ponadregionalnego. Szczegóły ustala prawo krajowe.

(4) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży winny dążyć do tego, aby planowanie pomocy dla młodzieży i inne plany regionalne i ponadregionalne były odpowiednio do siebie dopasowane i aby razem odpowiadały potrzebom i zainteresowaniom młodych ludzi i ich rodzin.

§ 81 Współpraca z innymi placówkami i instytucjami publicznymi

Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży winny w ramach swoich zadań i uprawnień współpracować z innymi placówkami i instytucjami publicznymi, których działalność oddziałuje na sytuację życiową młodych ludzi i ich rodzin, zwłaszcza

1. ze szkołami i placówkami administracji szkolnej,

2. z instytucjami i placówkami kształcenia zawodowego i zawodowego kształcenia ustawicznego,

3. z instytucjami i placówkami publicznej służby zdrowia i pozostałymi instytucjami służby zdrowia,

4. z placówkami Federalnego Urzędu Pracy,

5. z podmiotami innych świadczeń społecznych,

6. z urzędami nadzoru nad działalnością gospodarczą,

7. z władzami policyjnymi i porządkowymi,
8. z urzędami wymiaru sprawiedliwości i
9. instytucjami kształcenia specjalistów, kształcenia ustawicznego i badawczymi.

ODDZIAŁ SZÓSTY

Zadania centralne

§ 82 Zadania krajów związkowych

(1) Naczelne urzędy ds. młodzieży winny pobudzać i wspierać działalność podmiotów publicznej i niepublicznej pomocy dla młodzieży i dalszy rozwój pomocy dla młodzieży.

(2) Kraje związkowe winny dążyć do równomiernej rozbudowy placówek i ofert i wspierać urzędy ds. młodzieży i krajowe urzędy ds. młodzieży w wykonywaniu ich zadań.

§ 83 Zadania federacji, Federalnego Kuratorium ds. Młodzieży

(1) Najwyższy urząd federalny właściwy pod względem fachowym winien stymulować działalność pomocy dla młodzieży i wspierać ją, jeżeli działalność ta ma znaczenie ponadregionalne, a ze względu na jej rodzaj jeden kraj związkowy nie może jej wspierać skutecznie.

(2) Rządowi federalnemu w zasadniczych kwestiach dotyczących pomocy dla młodzieży doradza gremium rzeczoznawców (Federalne Kuratorium ds. Młodzieży). Szczegóły ustala rząd federalny w drodze przepisów administracyjnych.

§ 84 Sprawozdanie o sytuacji młodzieży

(1) Rząd federalny w każdej kadencji składa Bundestagowi i Bundesratowi sprawozdanie dotyczące sytuacji młodych ludzi oraz dążeń i osiągnięć pomocy dla młodzieży. Sprawozdania winny obok opisu stanu faktycznego i analizy zawierać propozycje dalszego rozwoju

pomocy dla młodzieży; każde trzecie sprawozdanie powinno zawierać przegląd ogólnej sytuacji w pomocy dla młodzieży.

(2) Opracowanie sprawozdania rząd federalny zleca komisji składającej się z najwyżej siedmiu rzeczoznawców (Komisja ds. Raportu o Młodzieży). Rząd federalny załącza [do niego] opinię z wnioskami, które uważa za konieczne.

ODDZIAŁ SIÓDMY

Właściwość, zwrot kosztów

Rozdział pierwszy

Właściwość rzeczowa

§ 85 Właściwość rzeczowa

(1) W celu zapewnienia świadczeń i wypełnienia innych zadań wynikających z niniejszej Księgi właściwy rzeczowo jest podmiot regionalny, jeżeli nie jest nim podmiot ponadregionalny.

(2) Podmiot ponadregionalny jest właściwy rzeczowo w przypadku

1. doradzania regionalnym podmiotom i realizacji uchwał w celu wykonania zadań wynikających z niniejszej Księgi,

2. wspierania współpracy pomiędzy regionalnymi podmiotami i uznanymi podmiotami niepublicznej pomocy dla młodzieży, zwłaszcza przy planowaniu i przyznawaniu oferty zgodnej z zapotrzebowaniem, dotyczącej pomocy w wychowaniu, pomocy integracyjnej dla dzieci i młodzieży mających problemy psychologiczne i pomocy dla młodzieży pełnoletniej,

3. stymulowania i wspierania instytucji, służb i działań, ich tworzenia i prowadzenia, jeżeli przekraczają lokalne zapotrzebowanie; należą tu zwłaszcza instytucje oferujące wykształcenie szkolne lub zawodowe oraz placówki oświatowe dla młodzieży,

4. planowania, stymulowania, wspierania i przeprowadzania projektów modelowych mających na celu dalszy rozwój pomocy dla młodzieży,

5. doradzania regionalnym podmiotom przy przyznawaniu pomocy na podstawie §§ 32 do 35a, zwłaszcza przy wyborze instytucji lub pośredniczeniu przy doborze opiekuna w trudnych przypadkach indywidualnych,

6. podejmowania zadań ochrony dzieci i młodzieży w placówkach (§§ 45 do 48a),

7. doradzania podmiotom prowadzącym placówki przy planowaniu i prowadzeniu zakładu,

8. kształcenia uzupełniającego pracowników pomocy dla młodzieży,

9. zapewniania świadczeń Niemcom za granicą (§ 6 ust. 3), o ile nie chodzi o kontynuowanie świadczenia zapewnionego jeszcze w kraju,

10. wydawania pozwolenia na przejęcie kurateli lub opieki przez stowarzyszenie mające zdolność prawną (§ 54).

(3) Na płaszczyźnie regionalnej zadania wynikające z ustępu 2 pkt 3, 4, 7 i 8 mogą wykonywać także podmioty regionalne.

(4) Nienaruszone pozostają regulacje prawa krajowego obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, które zadania określone w §§ 45 do 48a wraz ze związanymi z tym zadaniami, o których mowa w ustępie 2 pkt 2 do 5 i 7, przydzielają urzędом krajowym średniego szczebla lub urzędом krajowym niższego szczebla, jeżeli dotyczą przedszkoli i innych placówek dziennego pobytu dla dzieci.

(5) Jeżeli kraj związkowy jest podmiotem ponadregionalnym, może do 30 czerwca 1993 na mocy prawa krajowego przekazać swoje poszczególne zadania innym organom prawa publicznego, które nie są podmiotami publicznej pomocy dla młodzieży.

Rozdział drugi
Właściwość miejscowa

Podrozdział pierwszy
Właściwość miejscowa w przypadku świadczeń

§ 86 Właściwość miejscowa w przypadku świadczeń dla dzieci, młodzieży i ich rodziców

(1) Dla przyznania świadczeń na podstawie niniejszej Księgi właściwy miejscowo jest podmiot regionalny, na terenie którego przebywają zwyczajowo rodzice. Jeżeli ojcostwo nie zostanie uznane lub nie zostanie sądownie stwierdzone, dopóki nie zostanie uznane lub sądownie stwierdzone zamiast rodziców występuje matka. Jeżeli żyje tylko jedno z rodziców, miarodajny jest zwyczajowy pobyt rodzica żyjącego.

(2) Jeżeli oboje rodzice nie mają tego samego zwyczajowego miejsca pobytu, właściwym miejscowo jest podmiot, na którego terenie swój zwyczajowy pobyt ma rodzic uprawniony do opieki nad osobą dziecka; przepis ten obowiązuje także wtedy, gdy rodzica odsunięto od poszczególnych spraw opieki nad dzieckiem. Jeżeli opieka nad dzieckiem w przypadku wymienionym w zdaniu 2 przysługuje rodzicom wspólnie, właściwość ustala się według zwyczajowego pobytu rodzica, u którego dziecko ostatnio zwyczajowo przebywało przed rozpoczęciem świadczenia. Jeżeli w przypadku zdania 2 dziecko lub młodzież niepełnoletnia zwyczajowo przebywali u obojga rodziców, właściwość ustala się według zwyczajowego pobytu tego z rodziców, u którego dziecko lub niepełnoletnia młodzież rzeczywiście zwyczajowo przebywała tuż przed rozpoczęciem świadczenia. Jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia w przypadku wymienionym w zdaniu 2 nie przebywały zwyczajowo u żadnego z rodziców przez sześć miesięcy przed rozpoczęciem świadczenia, właściwy miejscowo jest podmiot, na terenie którego dziecko lub młodzież niepełnoletnia przebywały zwyczajowo przed rozpoczęciem świadczenia. Jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia przed rozpoczęciem świadczenia

nie miały miejsca zwyczajowego pobytu, właściwość ustala się według rzeczywistego pobytu dziecka lub młodzieży niepełnoletniej przed rozpoczęciem świadczenia.

(3) Jeżeli oboje rodzice mają różne miejsca zwyczajowego pobytu, a opieka nad osobą dziecka nie przysługuje żadnemu z nich, odpowiednio obowiązuje ustęp 2 zdanie 2 i 4.

(4) Jeżeli rodzice lub rodzic właściwy na podstawie ustępów 1 do 3 nie przebywają zwyczajowo w kraju lub nie można ustalić miejsca ich zwyczajowego pobytu, lub rodzice zmarli, właściwość ustala się na podstawie miejsca zwyczajowego pobytu dziecka lub młodzieży niepełnoletniej przed rozpoczęciem świadczenia. Jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia w ciągu sześciu miesięcy przed rozpoczęciem świadczenia nie miały miejsca zwyczajowego pobytu, właściwym jest regionalny podmiot, na terenie którego dziecko lub młodzież niepełnoletnia rzeczywiście przebywały przed rozpoczęciem świadczenia.

(5) Jeżeli oboje rodzice po rozpoczęciu świadczenia uzasadnią, dlaczego nie mają wspólnego miejsca zwyczajowego pobytu, właściwym jest ten podmiot regionalny, na terenie którego zwyczajowo przebywa rodzic uprawniony do opieki nad osobą dziecka; przepis ten obowiązuje także wtedy, gdy rodzica odsunięto od poszczególnych spraw opieki nad dzieckiem. Dopóki opieka nad osobą dziecka przysługuje obojgu rodzicom lub nie przysługuje żadnemu z nich, pozostaje dotychczasowa właściwość. Odpowiednio obowiązuje ustęp 4.

(6) Jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia mieszka przez dwa lat w opiekuna i należy oczekiwać, że pozostanie tam na stałe, odmiennie niż stanowią to ustępy 1 do 5 właściwym miejscowo jest lub stanie się podmiot, na terenie którego zwyczajowo przebywa opiekun. Opiekun winien o zmianie właściwości poinformować rodziców lub osobę uprawnioną do opieki nad osobą dziecka, jeżeli opieka nad osobą dziecka nie przysługuje rodzicom w pełni lub częściowo. Jeżeli zakończy się pobyt u opiekuna, kończy się też właściwość, o której mowa w zdaniu 1.

(7) W przypadku świadczeń dla dzieci lub młodzieży niepełnoletniej, które ubiegają się o azyl lub złożyły wniosek o azyl, właściwym jest podmiot regionalny, na którego terenie rzeczywiście przebywały

one przed rozpoczęciem świadczenia; jeżeli przed rozpoczęciem świadczenia miało miejsce objęcie opieką, pozostaje właściwość ustanowiona na podstawie § 87. Jeżeli osoba jest objęta procedurą przydziału, właściwość ustala się na podstawie decyzji właściwego urzędu krajowego dotyczącej przekazania [do wyznaczonego kraju związkowego]; do chwili wydania decyzji o przekazaniu odpowiednio obowiązuje zdanie 1. Właściwość miejscowa uzasadniona w zdaniu 1 lub 2 także po zakończeniu postępowania o przyznanie azylu istnieje dopóty, dopóki osoba miarodajna dla określania właściwości miejscowej nie uzasadni zwyczajowego pobytu na terenie innego podmiotu publicznej pomocy dla młodzieży. Przerwy w świadczeniu trwającej do trzech miesięcy nie bierze się pod uwagę.

§ 86a Właściwość miejscowa w przypadku świadczeń dla młodzieży pełnoletniej

(1) W przypadku świadczeń dla młodzieży pełnoletniej właściwy jest regionalny podmiot, na terenie którego zwyczajowo przebywa młodzież pełnoletnia przed rozpoczęciem świadczenia.

(2) Jeżeli młodzież pełnoletnia przebywa w placówce lub innej formie zamieszkania zajmującej się wychowaniem, pielęgnacją, opieką, terapią lub wykonaniem kary, właściwość miejscową ustala się według miejsca pobytu przed przyjęciem do placówki lub innej formy zamieszkania.

(3) Jeżeli młodzież pełnoletnia nie ma miejsca zwyczajowego pobytu, właściwość ustala się według jej rzeczywistego pobytu w chwili określonej w ustępie 1; ustęp 2 pozostaje niezmieniony.

(4) Jeżeli świadczenie, o którym mowa w § 13 ust. 3 lub w § 21 będzie kontynuowane po ukończeniu 18. roku życia lub jedno z tych świadczeń lub świadczenie z § 19 albo pomoc wynikająca z §§ 27 do 35a poprzedza pomoc dla młodzieży pełnoletniej, o której mowa w § 41, właściwym pozostaje podmiot regionalny, który był właściwym do tej chwili. Przerwy w świadczeniu pomocy trwającej do trzech miesięcy nie bierze się pod uwagę. Zdania 1 i 2 obowiązują odpowiednio, jeżeli pomoc dla młodzieży pełnoletniej, o której mowa w §

41, zakończy się ale w ciągu trzech miesięcy pomoc, o której mowa w § 41, ponownie stanie się konieczna.

§ 86b Właściwość miejscowa w przypadku świadczeń we wspólnych formach zamieszkiwania dla matek/ojców z dziećmi

(1) W przypadku świadczeń we wspólnych formach zamieszkania matek lub ojców i dzieci właściwy jest podmiot regionalny, na terenie którego osoby uprawnione do otrzymywania świadczeń zgodnie z § 19 zwyczajowo przebywały przed rozpoczęciem świadczeń. Odpowiednio obowiązuje § 86a ust. 2.

(2) Jeżeli osoba uprawniona do otrzymywania świadczeń nie ma miejsca zwyczajowego pobytu, właściwość ustala się według jej rzeczywistego miejsca pobytu w chwili określonej w ustępie 1.

(3) Jeżeli pomoc zgodnie z §§ 27 do 35a lub świadczenie zgodnie z § 13 ust. 3, § 21 lub § 41 poprzedza świadczenie, właściwym pozostaje podmiot regionalny, który był właściwy dotychczas. Przerwy w świadczeniu pomocy, trwającej do trzech miesięcy, nie bierze się pod uwagę.

§ 86c Kontynuowane zobowiązań świadczeń w przypadku zmiany właściwości

Jeżeli zmienia się właściwość miejscowa, podmiot regionalny właściwy dotychczas pozostaje zobowiązany do świadczenia dopóty, dopóki nowy podmiot właściwy miejscowo nie przejmie świadczenia. Podmiot regionalny, który otrzymał informację o okolicznościach uzasadniających zmianę, winien niezwłocznie poinformować o niej innych.

§ 86d Zobowiązania do tymczasowej działalności

Jeżeli właściwość miejscowa nie jest pewna lub podmiot właściwy miejscowo nie działa, do tymczasowego działania jest zobowiązany podmiot regionalny, na terenie którego dziecko lub młodzież niepełnoletnia lub młodzież pełnoletnia lub osoba uprawniona do otrzymy-

wania świadczeń zgodnie z § 19 rzeczywiście przebywały przed rozpoczęciem świadczeń.

Podrozdział drugi

Właściwość miejscowa w przypadku innych zadań

§ 87 Właściwość miejscowa w przypadku doraźnych działań ochrony dzieci i młodzieży niepełnoletniej

W przypadku objęcia opieką dziecka lub młodzieży niepełnoletniej (§ 42) oraz zabrania dziecka lub młodzieży niepełnoletniej bez zgody osoby uprawnionej do opieki nad osobą dziecka (§ 43) właściwy jest podmiot regionalny, na terenie którego dziecko lub młodzież niepełnoletnia rzeczywiście przebywały przed rozpoczęciem działań.

§ 87a Właściwość miejscowa w przypadku wydawania pozwolenia, obowiązku meldunkowego i zakazu

(1) Dla wydania pozwolenia na opiekę oraz dla jej anulowania lub odwołania (§ 44) właściwy jest podmiot regionalny, na terenie którego zwyczajowo przebywa opiekun.

(2) Dla wydania zgody na działalność placówki pomocy lub innej samodzielnej formy zamieszkiwania oraz dla anulowania lub odwołania pozwolenia (§ 45 ust. 1 i 2, § 48a), lokalnej kontroli (§§ 46, 48a) przyjmowania zgłoszeń (§ 47 ust. 1 i 2, § 48a) i wyjątków od obowiązku meldunkowego (§ 47 ust. 3, § 48a) oraz zakazu dalszego zatrudniania kierownika lub pracownika (§§ 48, 48a) właściwy jest podmiot ponadregionalny lub urząd określony prawem krajowym, na terenie którego znajduje się placówka lub inna forma zamieszkiwania.

(3) Dla współdziałania przy kontroli lokalnej (§§ 46, 48a) właściwy jest podmiot regionalny, na terenie którego znajduje się placówka lub inna samodzielna forma zamieszkiwania.

§ 87b Właściwość miejscowa w przypadku współdziałania w postępowaniu sądowym

(1) Dla właściwości urzędu ds. młodzieży przy współdziałaniu w postępowaniu sądowym (§§ 50 do 52) odpowiednio obowiązuje § 86 ust. 1 do 4. Dla współdziałania w postępowaniu na podstawie Ustawy o sądach dla nieletnich prowadzonym wobec młodocianego, który na początku postępowania ukończył 18. rok życia, odpowiednio obowiązuje § 86a ust. 1 i 3.

(2) Właściwość uzasadniona w ustępie 1 trwa do chwili zamknięcia postępowania. Jeżeli młodzież niepełnoletnia lub młodzież pełnoletnia w postępowaniu na podstawie Ustawy o sądach dla nieletnich ostatnie sześć miesięcy przed zakończeniem postępowania spędziła w zakładzie karnym dla nieletnich, właściwość także po zwolnieniu z zakładu trwa dopóty, dopóki młodzież pełnoletnia lub młodzież niepełnoletnia nie będzie miała nowego miejsca zwyczajowego pobytu, najdłużej jednak sześć miesięcy od chwili zwolnienia.

(3) Jeżeli nie ustalono właściwości miejscowej lub nie działa właściwy podmiot regionalny, odpowiednio obowiązuje § 86d.

§ 87c Właściwość miejscowa w przypadku pomocy dla niepełnoletnich, opieki urzędowej i kurateli urzędowej oraz informacji, o której mowa w § 58a

(1) W przypadku opieki, o której mowa w § 1791c kodeksu cywilnego, właściwy jest ten urząd ds. młodzieży, na terenie którego zwyczajowo przebywa matka. Jeżeli na podstawie § 1594 pkt 1 lub 2 kodeksu cywilnego ojcostwo zostanie oddalone w drodze zaskarżenia, miarodajne jest miejsce zwyczajowego pobytu matki w chwili, w której decyzja staje się prawomocna. Jeżeli nie można ustalić miejsca zwyczajowego pobytu matki, właściwość miejscową ustala się na podstawie jej rzeczywistego pobytu.

(2) Kiedy matka znajdzie miejsce zwyczajowego pobytu na terenie innego urzędu ds. młodzieży, urząd ds. młodzieży prowadzący opiekę z urzędu winien złożyć wniosek w urzędzie ds. młodzieży na innym terenie o dalsze prowadzenie opieki z urzędu; wniosek może

złożyć także inny urząd ds. młodzieży, każde z rodziców i każdy, kto dochodzi uprawnionych interesów dziecka lub młodzieży niepełnoletniej w urzędzie ds. młodzieży sprawującym opiekę z urzędu. Opieka przechodzi nań wraz z deklaracją tego innego urzędu ds. młodzieży. Urząd ds. młodzieży przekazujący opiekę winien o przekazaniu niezwłocznie poinformować sąd opiekuńczy i każde z rodziców. Od odrzucenia wniosku można złożyć odwołanie w sadzie opiekuńczym.

(3) W przypadku kurateli lub opieki ustanowionej przez sąd opiekuńczy, właściwym jest urząd ds. młodzieży, na terenie którego zwyczajowo przebywa dziecko lub młodzież niepełnoletnia. Jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia nie ma miejsca zwyczajowego pobytu, właściwość ustala się na podstawie miejsca pobytu rzeczywistego w chwili ustanawiania [opieki lub kurateli]. Skoro tylko dziecko lub młodzież niepełnoletnia zmienia miejsce zwyczajowego pobytu lub w przypadku zdania 2 wymaga tego dobro dziecka lub młodzieży niepełnoletniej, urząd ds. młodzieży składa w sądzie opiekuńczym wniosek o zwolnienie. Zdania 1 do 3 obowiązują w przypadku opieki nadzorującej ze strony urzędu ds. młodzieży.

(4) W przypadku opieki mającej miejsce w ramach postępowania adopcyjnego właściwym jest urząd ds. młodzieży, na którego terenie zwyczajowo przebywa osoba przysposabiająca.

(5) W przypadku doradztwa i pomocy, o czym mowa w § 52a oraz w przypadku pomocy dla niepełnoletnich odpowiednio obowiązuje ustęp 1 zdanie 1 i 3. Jeżeli rodzic wyłącznie uprawniony do opieki zmieni miejsce swojego zwyczajowego pobytu i przenieś się na teren innego urzędu ds. młodzieży, urząd ds. młodzieży prowadzący dotychczas pomoc dla niepełnoletnich składa w urzędzie obejmującym ten teren wniosek o kontynuowanie pomocy dla niepełnoletnich; odpowiednio obowiązują ustęp 2 zdanie 2 i § 86c.

(6) W przypadku wydawania pisemnej informacji zgodnie z § 58 odpowiednio obowiązuje ustęp 1. Zawiadomienie, o którym mowa w § 1626d ust. 2 kodeksu cywilnego, należy skierować do urzędu ds. młodzieży właściwego dla miejsca urodzenia dziecka; odpowiednio obowiązują §§ 88 ust. 1 zdanie 2. Na żądanie urzędu ds. młodzieży właściwego zgodnie ze zdaniem 1 urząd ds. młodzieży właściwy

zgodnie ze zdaniem 2 informuje, czy przekazano zawiadomienie, o którym mowa w § 1626d ust. 2 kodeksu cywilnego.

§ 87d Właściwość miejscowa w przypadku dalszych zadań w sprawach opieki

(1) Właściwym dla wykonywania zadań wynikających z § 53 jest podmiot regionalny, na którego terenie zwyczajowo przebywa opiekun.

(2) W przypadku wydawania zgody na przejęcie kurateli lub opieki przez stowarzyszenie mające zdolność prawną (§ 54) właściwy jest podmiot ponadregionalny, na którego terenie stowarzyszenie ma swoją siedzibę.

§ 87e Właściwość miejscowa

w przypadku wystawiania dokumentów i ich poświadczania

W przypadku wystawiania dokumentów i ich poświadczania zgodnie z § 59 właściwa jest każda osoba wystawiająca dokumenty w każdym urzędzie ds. młodzieży.

Podrozdział trzeci

Właściwość miejscowa w przypadku pobytu za granicą

§ 88 Właściwość miejscowa w przypadku pobytu za granicą

(1) Dla przyznania świadczeń z tytułu pomocy dla młodzieży za granicą właściwy jest podmiot ponadregionalny, na którego terenie działania urodził się młody człowiek. Jeżeli miejsce urodzenia znajduje się za granicą lub nie można go ustalić, właściwy jest kraj związkowy Berlin.

(2) Jeżeli świadczenia pomocy dla młodzieży przyznano jeszcze przed wyjazdem, właściwym pozostaje podmiot regionalny, który działał do tej pory; przerwy w świadczeniu trwającej do trzech miesięcy nie bierze się pod uwagę.

Rozdział trzeci Zwrot kosztów

§ 89 Zwrot kosztów w przypadku braku miejsca zwyczajowego pobytu

Jeżeli w przypadku własności miejscowej, o której mowa w §§ 86, 86a lub 86b, miarodajne jest miejsce faktycznego pobytu, koszty poniesione przez podmiot regionalny zwraca podmiot ponadregionalny, do którego należy podmiot regionalny.

§ 89a Zwrot kosztów w przypadku kontynuowania opieki w pełnym wymiarze

(1) Koszty, jakie poniósł regionalny podmiot na podstawie własności, o której mowa w § 86 ust. 6, pokrywa podmiot regionalny, który był lub byłby właściwy uprzednio. Obowiązek zwrotu kosztów pozostaje, gdy opiekun zmienia miejsce zwyczajowego pobytu lub gdy świadczenie jest na podstawie § 41 kontynuowane także po uzyskaniu pełnoletności.

(2) Jeżeli podmiot regionalny, który zgodnie z ustępem 1 byłby zobowiązany do zwrotu kosztów, podczas realizowania świadczenia sam ma lub miałby prawo do zwrotu kosztów wobec innego podmiotu regionalnego lub ponadregionalnego, odmiennie niż stanowi to ustęp 1 podmiot ten pozostaje lub staje się zobowiązany do zwrotu kosztów podmiotowi regionalnemu właściwemu teraz zgodnie z § 86 ust. 6.

(3) Jeżeli w czasie realizacji świadczeń, o których mowa w ustępie 1, zmieni się miejsce zwyczajowego pobytu miarodajnego w przypadku własności miejscowej wynikającej z § 86 ust. 1 do 5, zobowiązany do zwrotu kosztów jest podmiot regionalny, który byłby właściwym miejscowo bez stosowania § 86 ust. 6.

§ 89b Zwrot kosztów w przypadku tymczasowych działań ochrony dziecka i młodzieży niepełnoletniej

(1) Koszty, które poniósł podmiot regionalny w ramach obejmowania opieką dzieci i młodzieży niepełnoletniej (§ 42) lub zabrania dziecka lub młodzieży niepełnoletniej bez zgody uprawnionego do opieki nad osobą dziecka (§ 43), winien zwrócić podmiot regionalny, którego właściwość uzasadniono zwyczajowym pobytem, o którym mowa w § 86.

(2) Jeżeli nie ma regionalnego podmiotu zobowiązanego do zwrotu kosztów, koszty winien zwrócić podmiot ponadregionalny, do którego należy pomiot regionalny.

(3) Obowiązek zwrotu kosztów ustanowiony na podstawie ustępu 1 lub 2 trwa, jeżeli po objęciu opieką przyznano świadczenia na podstawie właściwości § 86 ust. 7 zdanie 1 druga połowa zdania, i trwa on dopóty, dopóki świadczenia są przyznane.

§ 89c Zwrot kosztów w przypadku trwałego lub tymczasowego zobowiązania do świadczeń

(1) Koszty, które poniósł podmiot regionalny w ramach swojego zobowiązania wynikającego z § 86c, winien zwrócić podmiot regionalny właściwy po zmianie właściwości lokalnej. Koszty, jakie poniósł podmiot regionalny w ramach swoich zobowiązań wynikających z § 86d winien pokryć podmiot regionalny, którego właściwość uzasadniono zwyczajowym pobytem zgodnie z §§ 86, 86a, 86b.

(2) Jeżeli podmiot regionalny pokrył koszty dlatego, że właściwy podmiot regionalny działał niezgodnie z obowiązkami, winien on dodatkowo zwrócić kwotę w wysokości jednej trzeciej kosztów, przynajmniej jednak 100 marek niemieckich.

(3) Jeżeli nie ma podmiotu regionalnego zobowiązanego do zwrotu kosztów, koszty zwraca podmiot ponadregionalny, do którego należy podmiot regionalny, działający zgodnie z ustępem 1.

§ 89d Zwrot kosztów przy zapewnieniu pomocy dla młodzieży po wjeździe do kraju

(1) Koszty, jakie ponosi podmiot regionalny, zwraca kraj związkowy, jeżeli

1. w ciągu miesiąca po wjeździe młodego człowieka lub osoby uprawnionej do otrzymywania świadczeń zapewniono pomoc dla młodzieży, o której mowa w § 19 i

2. właściwość miejscową ustala się według rzeczywistego pobytu tej osoby lub w oparciu o decyzję właściwych władz krajowych dotyczącą przydzielenia.

Za dzień wjazdu uważa się dzień przekroczenia granicy, jeżeli został stwierdzony urzędowo, lub dzień, w którym po raz pierwszy stwierdzono pobyt w kraju, w innych przypadkach dzień pierwszej konsultacji w urzędzie ds. młodzieży. Obowiązek zwrotu kosztów, o którym mowa w zdaniu 1, pozostaje nienaruszony, jeżeli osoba ubiega się o azyl lub składa wniosek o przyznanie azylu.

(2) Jeżeli osoba urodziła się na terytorium federacji, zobowiązany do zwrotu kosztów jest kraj związkowy, na którego terenie osoba ta się urodziła.

(3) Jeżeli osoba urodziła się za granicą, Federalny Urząd Administracyjny na podstawie układu o obciążeniach ustala kraj związkowy zobowiązany do zwrotu kosztów. Miarodajne jest obciążenie, jakie na mieszkańca w minionym roku budżetowym

1. ustalono w wyniku zwrotu kosztów na podstawie niniejszego przepisu i

2. wynika z przyznania świadczeń dla Niemców za granicą przez podmioty ponadregionalne na terenie danego kraju związkowego w oparciu o § 6 ust. 3, § 85 ust. 2 pkt 9.

(4) Zobowiązanie do zwrotu poniesionych kosztów nie powstaje, jeżeli w międzyczasie nie należało świadczyć pomocy dla młodzieży przez okres powiązanych ze sobą trzech miesięcy.

(5) Roszczenia zwrotu kosztów zgodnie z ustępami 1 do 3 mają pierwszeństwo przed roszczeniami na podstawie §§ 89 do 89c i § 89e.

§ 89e Ochrona placówek

(1) Jeżeli własność ustala się w oparciu o zwyczajowy pobyt obojga rodziców, jednego z rodziców, dziecka lub młodzieży niepełnoletniej, a osoba ta przebywa w placówce, innej rodzinie lub innej formie zamieszkania służącej wychowaniu, opiece, pielęgnacji, terapii lub wykonaniu kary, zobowiązany do pokrycia kosztów jest podmiot regionalny, na którego terenie osoba zwyczajowo przebywała przed przyjęciem do placówki, innej rodziny lub pozostałej formy zamieszkiwania.

(2) Jeżeli nie ma regionalnego podmiotu zobowiązanego do zwrotu kosztów, koszty winien zwrócić podmiot ponadregionalny, do którego należy podmiot regionalny zobowiązany do zwrotu kosztów.

§ 89f Zakres zwrotu kosztów

(1) Poniesione koszty należy zwrócić, jeżeli wypełnianie zadań odpowiada przepisom niniejszej Księgi. Obowiązują przy tym zasady stosowane na terenie działającego podmiotu regionalnego w czasie jego działalności.

(2) Koszty niższe niż 2000 marek niemieckich zwraca się jedynie w przypadku tymczasowych działań ochrony dzieci i młodzieży niepełnoletniej (§ 89b), przy stałych lub tymczasowych zobowiązaniach do świadczeń (§ 89c) i przy zapewnianiu pomocy dla młodzieży po wjeździe do kraju (§ 89d). Nie można żądać odsetek za zwłokę.

§ 89g Zastrzeżenia prawa krajowego

Zadania kraju związkowego i podmiotu ponadregionalnego, o których mowa w niniejszym rozdziale, prawo krajowe może przenieść na inne ciała prawa publicznego.

§ 89h Przepis przejściowy

(1) Przy zwrocie kosztów za działania pomocy dla młodzieży po wjeździe do kraju zgodnie z § 89d, rozpoczęte przed 1 lipca 1998, obowiązuje poniższy przepis przejściowy.

(2) Koszty, dla których zwrotu Federalny Urząd Administracyjny przed 1 lipca 1998 ustanowił podmiot ponadregionalny zobowiązany do zwrotu kosztów, należy zwrócić na podstawie przepisów obowiązujących do tego momentu. Jeżeli postanowienie ukaże się po 30 czerwca 1998, należy zastosować § 86 ust. 7, § 89b ust. 3, §§ 89d i 89g w wersji obowiązującej od 1 lipca 1998 r.

ODDZIAŁ ÓSMY

Składki za udział, obciążenie kosztami, przenoszenie roszczeń

Rozdział pierwszy

Pobieranie składek za udział

§ 90 Pobieranie składek za udział

(1) Za korzystanie z ofert

1. pracy dla młodzieży zgodnie z § 11,
2. ogólnej pomocy w wychowaniu w rodzinie zgodnie z § 16 ust. 1, ust. 2 pkt 1 i 3 oraz
3. pomocy dzieciom w placówkach dziennego pobytu zgodnie z §§ 22, 24

można ustalić składki za udział i opłaty. Prawo krajowe może ustalić zróżnicowanie składek za udział i opłat, które należy uiścić za korzystanie z placówek dziennego pobytu dla dzieci; ustalić je można według grupy dochodów i liczby dzieci lub ilości członków rodziny lub samodzielnie w formie zróżnicowanych kwot.

(2) W przypadkach wymienionych w ustępie 1 pkt 1 i 2 można [korzystających] zwolnić ze składek za udział lub opłat w całości lub w części lub może je przejąć podmiot publicznej pomocy dla młodzieży, jeżeli

1. takiego obciążenia
  - a) od dziecka lub młodzieży niepełnoletniej i ich rodziców lub
  - b) od młodzieży pełnoletniej

nie można oczekiwać i

2. pomoc jest konieczna dla rozwoju młodego człowieka.

Jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia mieszka z jednym tylko rodzicem, występuje on zamiast obojga rodziców.

(3) W przypadku wymienionym w ustępie 1 pkt 3 ze składki lub opłaty można na wniosek zwolnić częściowo lub w całości lub może je przejąć podmiot publicznej pomocy dla młodzieży, jeżeli tego obciążenia nie można oczekiwać od rodziców i dziecka. Odpowiednio obowiązuje ustęp 2 zdanie 2.

(4) Przy ustalaniu obciążenia, jakiego można oczekiwać, obowiązują §§ 76 do 79, 84 i 85 federalnej Ustawy o pomocy socjalnej, jeżeli prawo krajowe nie ustali innej regulacji.

Rozdział drugi Obciążanie kosztami

§ 91 Zasady obciążania kosztami

(1) Dziecko lub młodzież niepełnoletnią i ich rodziców obciąża się kosztami

1. zakwaterowania dziecka lub młodzieży niepełnoletniej w placówce z opieką społeczno-pedagogiczną (§ 13 ust. 3),

2. opieki i zaopatrzenia dziecka w trudnych sytuacjach (§ 20),

3. pomocy w przypadku konieczności zakwaterowania dla umożliwienia wypełnienia obowiązku szkolnego (§ 21),

4. pomocy w wychowaniu w

a) grupie opieki całodziennej (§ 32),

b) opiece w pełnym wymiarze (§ 33),

c) domu wychowawczym lub innej formie zamieszkania z opieką (§ 34)

d) intensywnej indywidualnej opiece społeczno-pedagogicznej (§ 35), jeżeli ma ona miejsce poza własną rodziną,

1. pomocy integracyjnej dla dzieci i niepełnoletniej młodzieży mających problemy psychologiczne w

a) placówkach dziennego pobytu i innych placówkach częściowo stacjonarnych (§ 35a ust. 1 zdanie 2 pkt 2),

b) instytucjach całodobowych, pozostałych formach zamieszkiwania i świadczonej przez odpowiednich opiekunów (§ 35a ust. 1 zdanie 2 pkt 3 i 4)

2. objęcia opieką dzieci i młodzieży niepełnoletniej (§ 42),

3. tymczasowego zakwaterowania dziecka lub młodzieży niepełnoletniej (§ 43).

(2) Rodziców i dziecko obciąża się kosztami świadczeń dla dzieci w opiece całodzienniej (§ 23). Jeżeli dziecko mieszka razem z jednym rodzicem, kosztami obciąża się rodzica i dziecko. Prawo krajowe może regulować udział w kosztach odpowiednio do postanowień dotyczących pomocy dla dzieci w placówkach dziennego pobytu zgodnie z § 90 ust. 1, 3 i 4.

(3) Młodzież pełnoletnią obciąża się kosztami

1. zakwaterowania w placówce z opieką społeczno-pedagogiczną (§ 13 ust. 3),

2. pomocy w przypadku konieczności zakwaterowania dla umożliwienia wypełnienia obowiązku szkolnego (§ 21 zdanie 3) i

3. pomocy dla młodzieży pełnoletniej (§ 41), jeżeli ta pomoc odpowiada świadczeniom wymienionym w ustępie 1 pkt 4 i 5.

(4) W przypadku zapewnienia świadczeń, o których mowa w § 19

1. dzieci i ich rodziców obciąża się kosztami opieki i zakwaterowania dzieci,

2. rodzica i jego małżonka obciąża się kosztami opieki i zakwaterowania rodzica,

3. ciężarną kobietę i jej męża obciąża się kosztami opieki i zakwaterowania kobiety.

Męża nie obciąża się kosztami, jeżeli rodzic uprawniony do korzystania ze świadczeń lub ciężarna kobieta są pełnoletni; w takim przypadku podmiot publicznej opieki dla młodzieży może przenieść na siebie roszczenie alimentacyjne rodzica lub ciężarnej kobiety zgodnie z §§ 95, 96.

(5) Rodziców dziecka lub młodzieży niepełnoletniej obciąża się kosztami jedynie wtedy, gdy dziecko lub młodzież niepełnoletnia nie mogą ponieść ich sami.

(6) Koszty obejmują także nakłady na niezbędne zakwaterowanie i pomoc w razie choroby.

(7) Kosztów administracyjnych nie uwzględnia się.

§ 92 Formy ponoszenia kosztów przez publiczną pomoc dla młodzieży

(1) Podmioty publicznej pomocy dla młodzieży ponoszą koszty świadczeń wymienionych w § 91 i innych zadań, jeżeli od wymienionych tam osób nie można oczekiwać wyłożenia środków z ich dochodów i majątków zgodnie z §§ 93 i 94.

(2) W uzasadnionych przypadkach podmioty publicznej pomocy dla młodzieży mogą ponieść koszty także na tyle, na ile od korzystających można oczekiwać wyłożenia środków z ich dochodów i majątków zgodnie z §§ 93 i 94; osoby te obciąża się kosztami w takim zakresie.

(3) Koszty świadczeń wymienionych w § 91 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 6, 7, ust. 3 pkt 3 i ust. 4 oraz innych zadań ponosi podmiot publicznej pomocy dla młodzieży także na tyle, na ile od wymienionych tam osób można oczekiwać wyłożenia środków ze swoich dochodów i majątków zgodnie z §§ 93 i 94 lub istnieje roszczenie alimentacyjne, które przechodzi zgodnie z § 94 ust. 3; osoby te obciąża się kosztami w takim zakresie lub dochodzi się roszczenia alimentacyjnego.

§ 93 Zakres obciążenia

(1) Obciążenie kosztami zadań wymienionych w § 91 odbywa się przez pobranie składki na koszty, jeżeli roszczenie alimentacyjne dziecka lub młodzieży niepełnoletniej nie przechodzi zgodnie z § 94. Składkę ustala się w oparciu o ustępy 2 i 4 oraz § 94 i ustanawia w wezwaniu do opłat za świadczenia. Rodzice mieszkający razem odpowiadają jako dłużnik solidarny.

(2) Rodzic, od których zgodnie z ustępem 1 pobierana jest składka na koszty, oraz młodzież pełnoletnia i osoba uprawniona do otrzymywania świadczeń zgodnie z § 19 pokrywają koszty ze swoich docho-

dów zgodnie z §§ 79, 84, 85 i ze swojego majątku zgodnie z §§ 88 i 89 federalnej Ustawy o pomocy socjalnej; jeżeli rodzice lub rodzic nie mieszkali razem z dzieckiem lub młodzieżą niepełnoletnią przed rozpoczęciem świadczeń, przy ustalaniu miarodajnej dla nich granicy dochodów należy odpowiednio zastosować § 79 ust. 1 federalnej Ustawy o pomocy socjalnej.

(3) Dziecko lub młodzież niepełnoletnia powinny pokryć koszty jedynie ze swoich dochodów zgodnie z §§ 79, 84 i 85 federalnej Ustawy o pomocy socjalnej.

(4) Przy ustalaniu dochodów odpowiednio obowiązują §§ 76 do 78 federalnej Ustawy o pomocy socjalnej. Za placówkę równorzędną w rozumieniu § 85 federalnej Ustawy o pomocy socjalnej uważa się samodzielną inną formę zamieszkiwania, o czym mowa w § 13 ust. 3, §§ 19, 21, 34, opiekę całodzienną, o czym mowa w § 23, opiekę w pełnym wymiarze, o czym mowa w § 33, intensywną indywidualną opiekę społeczno-pedagogiczną, o czym mowa w § 35 oraz pomoc integracyjną za pośrednictwem odpowiednich opiekunów, o czym mowa w § 35a ust. 1 zdanie 1 pkt 3.

(5) Środki w wysokości świadczeń pieniężnych, które służą takiemu samemu celowi jak dane świadczenia pomocy dla młodzieży, należy włączyć obok składki na koszty.

(6) Należy odstąpić od obciążania kosztami rodziców, jeżeli dziecko lub młodzież niepełnoletnia jest ciężarna lub opiekuje się własnym dzieckiem do chwili ukończenia przez nie szóstego roku życia. Od obciążania można w indywidualnym przypadku odstąpić częściowo lub całkowicie, jeżeli bez tego zagrożony byłby cel świadczenia, obciążenie byłoby szczególną surowością lub gdy należy założyć, że związane z tym nakłady administracyjne nie będą umiarkowane w stosunku do składki na koszty.

§ 94 Regulacje specjalne przy obciążaniu rodziców

(1) Jeżeli przyznaje się pomoc w wychowaniu (§ 91 ust. 1 pkt 4) lub pomoc integracyjną dla dzieci i niepełnoletniej młodzieży mających problemy psychologiczne (§ 91 ust. 1 pkt 5), odmiennie od § 93

ust. 2 do 4 w przypadku obciążania rodziców lub rodzica obowiązują następujące przepisy specjalne.

(2) Jeżeli przed rozpoczęciem pomocy rodzice lub rodzic mieszkali razem z dzieckiem lub młodzieżą niepełnoletnią, z reguły należy ich obciążyć kosztami w wysokości nakładów zaoszczędzonych na zamiejscowym zakwaterowaniu. Dla tych zaoszczędzonych nakładów należy ustalić kwoty ryczałtowe zróżnicowane według grup dochodów.

(3) Jeżeli rodzice lub rodzic w czasie określonym w ustępie 2 nie mieszkali razem z dzieckiem lub młodzieżą niepełnoletnią nie pobiera się od nich składek na koszty. Jeżeli przyznaje się pomoc w wychowaniu lub pomoc integracyjną, do której kosztów rodzice zgodnie z § 91 ust. 1 pkt 4 litera b) do d) winni się przyczynić, roszczenie alimentacyjne dziecka lub młodzieży niepełnoletniej w wysokości kwoty, jaką należałoby wypłacić, gdy nie bierze się pod uwagę świadczenia pomocy dla młodzieży i szczególnej potrzeby będącej jej przyczyną, przechodzi razem z alimentacyjnoprawnym roszczeniem o uzyskanie informacji na podmiot publicznej pomocy dla młodzieży, najwyższej jednak w wysokości wyświadczonych nakładów. Poza warunkami określonymi w prawie cywilnym wobec rodziców lub rodzica można dochodzić roszczeń za okres przeszły jedynie wtedy, gdy o przyznaniu pomocy dla młodzieży niezwłocznie poinformowano ich pisemnie. Roszczenia wynikające ze zdań 2 i 3 rozstrzyga się na drodze cywilnej.

(4) Podmiot publicznej pomocy dla młodzieży może roszczenie alimentacyjne, które przeszło na niego zgodnie z ustępem 3, w porozumieniu z osobą, która byłaby upoważniona do sądowego dochodzenia roszczenia alimentacyjnego, w tym celu ponownie przekazać na dziecko lub młodzież niepełnoletnią i pozwolić scedować na siebie roszczenie, którego dochodzono. Należy przejąć koszty, jakimi ta osoba sama zostanie obciążona.

Rozdział trzeci

Przenoszenie roszczeń

§ 95 Przenoszenie roszczeń

(1) Jeżeli jedna z osób wymienionych w § 91 w czasie, w którym zapewnia się pomoc dla młodzieży, ma roszczenie wobec innej osoby, która nie jest podmiotem świadczeń w rozumieniu § 12 Pierwszej księgi, podmiot publicznej pomocy dla młodzieży może spowodować w drodze pisemnego zawiadomienia tej innej osoby, że roszczenie do wysokości nakładów zostanie przeniesione na tę osobę.

(2) Przeniesienie można spowodować jedynie wtedy, gdy w przypadku świadczenia we właściwym czasie ze strony innej osoby albo nie zagwarantowano by pomocy dla młodzieży albo należałoby pokryć składkę na koszty. Przeniesienia nie wyklucza fakt, że roszczenia nie można przekazać, zająć ani zastawić.

(3) Pisemne zawiadomienie powoduje przeniesienie roszczenia na okres, w którym pomoc zapewnia się bez przerwy; za przerwę uważa się okres dłuższy niż dwa miesiące.

(4) Sprzeciw i powództwo zaskarżające wobec aktu administracyjnego powodującego przeniesienie roszczenia nie mają działania zawieszającego.

§ 96 Przenoszenie roszczeń wobec osoby zobowiązanej do alimentacji na podstawie prawa cywilnego

(1) Podmiot publicznej pomocy dla młodzieży może spowodować przeniesienie roszczenia zgodnie z § 95 wobec osoby zobowiązanej do alimentacji na podstawie prawa cywilnego jedynie wtedy,

1. gdy osobie pełnoletniej

a) zapewnia się świadczenie, o którym mowa w § 13 ust. 3, § 19 lub § 21 zdanie 3 lub

b) zapewnia się świadczenie, o którym mowa w § 41, którego koszty ona sama winna pokrywać na podstawie § 91 ust. 3 pkt 3, i

2. jeżeli osoba zobowiązana do alimentacji jest spokrewniona z osobą pełnoletnią w pierwszym stopniu lub jest jej małżonkiem.

Jeżeli osoba uprawniona do otrzymania świadczenia jest ciężarna lub opiekuje się swoim własnym dzieckiem do czasu ukończenia przez nie szóstego roku życia, roszczenia alimentacyjnego wobec krewnych pierwszego stopnia nie można przenieść.

(2) Podmiot publicznej pomocy dla młodzieży może spowodować przeniesienie roszczenia alimentacyjnego jedynie w wysokości kwoty, jaką należałoby zapłacić, gdyby nie uwzględniać świadczenia pomocy dla młodzieży i szczególnej potrzeby, która ją powoduje, najwyżej jednak w wysokości poniesionych nakładów. Jeżeli przed osiągnięciem pełnoletności osoba uprawniona do alimentacji zgodnie z § 94 ust. 2 obciążyła kosztami osobę zobowiązaną do alimentacji, podmiot regionalny może spowodować przeniesienie jedynie w wysokości poniesionych kosztów. Jeżeli osoba zobowiązana do alimentacji została obciążona kosztami zanim osoba uprawniona do alimentacji osiągnęła pełnoletność, podmiot regionalny może spowodować przeniesienie roszczenia jedynie w wysokości kwoty, jakiej można zażądać na podstawie wydatków zaoszczędzonych z tytułu zamiejscowego zakwaterowania.

(3) Wobec osoby zobowiązanej do alimentacji roszczeń za okres przeszły poza warunkami określonymi w prawie cywilnym można dochodzić jedynie wtedy, gdy o zapewnieniu świadczeń została niezwłocznie poinformowana pisemnie.

(4) Podmiot publiczny winien odstąpić od przenoszenia [roszczeń], jeżeli stanowiłoby to surowość lub nakład administracyjny związany w roszczeniem byłby nieproporcjonalny w stosunku do świadczenia alimentacyjnego.

Rozdział czwarty Przepisy uzupełniające

§ 97 Ustalenie świadczeń socjalnych

Uprawiony do otrzymania zwrotu podmiot publicznej pomocy dla młodzieży może dokonać ustalenia świadczeń socjalnych oraz korzystać ze środków prawnych. Upływ terminów, których nie dotrzymał bez swojej winy, nie działa na jego niekorzyść. Nie dotyczy to terminów postępowania, jeżeli podmiot publicznej pomocy dla młodzieży sam prowadzi postępowanie.

§ 97a Obowiązek udzielania informacji

(1) Jeżeli jest to konieczne dla obliczenia, przejęcia lub zwolnienia ze składki za udział, o której mowa w § 90, lub dla ustalenia składki na koszty, o której mowa w §§ 93, 94 ust. 1 i 2, rodzice lub rodzic oraz młodzież pełnoletnia są zobowiązani poinformować regionalny podmiot o swoich dochodach i stosunkach majątkowych. Rodzice lub rodzic, którym przysługuje opieka nad majątkiem dziecka lub młodzieży niepełnoletniej, są zobowiązani do udzielenia informacji na temat jego majątku. Jeżeli opieka nad majątkiem dziecka lub młodzieży niepełnoletniej przysługuje innym osobom, one występują zamiast rodziców.

(2) Jeżeli dla dochodzenia roszczenia alimentacyjnego, które przeszło na podstawie § 94 ust. 3 lub przy przenoszeniu roszczenia alimentacyjnego, o którym mowa § 96, jest to konieczne, rodzice lub rodzic dziecka, młodzieży niepełnoletniej lub młodzieży pełnoletniej oraz współmałżonek młodzieży pełnoletniej są zobowiązani do udzielenia regionalnemu podmiotowi informacji o dochodach i stosunkach majątkowych.

(3) Obowiązek udzielania informacji zgodnie z ustępami 1 i 2 obejmuje także zobowiązanie do podania nazwiska i adresu pracodawcy, przedłożenie informacji o rodzaju stosunku pracy oraz przedstawianie na żądanie dokumentów dowodowych lub zgodę na ich

przedstawianie. Jeżeli istnieją regulacje prawa krajowego, o czym mowa w § 90 ust. 1 zdanie 2, w których według grup dochodów zalecono ustalenie lub ustalono kwoty zryczałtowane, obowiązek informowania i obowiązek przedstawiania dokumentów dowodowych dla obliczenia składki za udział, o której mowa w § 90 ust. 1 pkt 3, ogranicza się do podania przynależności do określonej grupy dochodów.

(4) Jeżeli jedna z osób, zobowiązanych do udzielania informacji zgodnie z ustępami 1 i 2, nie wywiązuje się ze swojego obowiązku lub istnieją rzeczywiste przesłanki co do nieprawidłowości podawanych przez nią informacji, pracodawca tej osoby jest zobowiązany do udzielania informacji regionalnemu podmiotowi o rodzaju stosunku pracy i o zarobku z pracy tej osoby; odpowiednio obowiązuje ustęp 3 zdanie 2. Przed zasięgnięciem informacji u pracodawcy osobie zobowiązanej do udzielania informacji należy wyznaczyć odpowiedni termin na jej udzielenie. Należy poinformować ją o tym, że po upływie terminu potrzebne informacje zostaną zebrane u pracodawcy.

(5) Osoby zobowiązane na podstawie ustępów 1 i 2 do udzielania informacji mogą odmówić udzielenia informacji, jeżeli naraziłyby siebie lub członka rodziny, określonego w § 383 ust. 1 pkt 1 do 3 kodeksu postępowania cywilnego, na śledztwo z powodu popełnienia przestępstwa lub wykroczenia porządkowego. Osoby zobowiązane do udzielania informacji należy poinformować o prawie do odmowy informacji.

ODDZIAŁ DZIEWIĄTY

Statystyka pomocy dla dzieci i młodzieży

§ 98 Cel i zakres zbierania danych statystycznych

W celu oceny skuteczności postanowień niniejszej Księgi i w celu jej dalszego rozwoju bieżące dane statystyczne dotyczące

1. odbiorców
  - a) pomocy w wychowaniu,
  - b) pomocy dla młodzieży pełnoletniej i

c) pomocy integracyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne,

2. dzieci i młodzieży, dla ochrony których podjęto działania tymczasowe,

3. dzieci i młodzieży niepełnoletniej, które zostały zaadoptowane,

4. dzieci i młodzieży niepełnoletniej objętych kuratelą urzędową, opieką urzędową i pomocą dla niepełnoletnich ze strony urzędu ds. młodzieży,

5. dzieci i młodzieży, w przypadku których wydano pozwolenie na opiekę,

6. działań wynikających z prawa do opieki nad dzieckiem,

7. ustaleń ojcostwa,

8. ofert pracy z młodzieżą finansowanych ze środków publicznych,

9. placówek, urzędów i punktów działających w ramach pomocy dla młodzieży oraz pracujących tam osób oraz

10. wydatków i wpływów pomocy dla młodzieży

zbiera się jako statystykę federalną.

§ 99 Treść danych statystycznych

(1) Treścią danych statystycznych przy zbieraniu danych dotyczących pomocy w wychowaniu, pomocy integracyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne oraz pomocy dla młodzieży pełnoletniej są

1. dzieci, młodzież niepełnoletnia i rodziny jako odbiorcy pomocy w wychowaniu, o której mowa w §§ 29 do 31 oraz młodzież pełnoletnia, o której mowa w § 41,

a) podzielona według rodzaju podmiotu i pomocy, instytucji lub kręgu osób, które zainicjowały pomoc, miesiąca i roku początku i zakończenia oraz czasu trwania pomocy i przyczyny jej udzielania,

b) w przypadku dzieci, młodzieży niepełnoletniej i młodzieży pełnoletniej oprócz cech wymienionych pod literą a podział według płci, roku urodzenia, obywatelstwa, stosunku prawnego pomiędzy rodzicami i dziećmi oraz rodzaju pobytu podczas otrzymywania pomocy,

c) w przypadku rodzin oprócz cech wymienionych pod literą a podział według składu rodziny, obywatelstwa rodziców lub rodzica uprawnionego do opieki nad dzieckiem, liczby dzieci i młodzieży niepełnoletniej żyjących w rodzinie i poza nią, roku urodzenia najmłodszego i najstarszego dziecka lub młodzieży niepełnoletniej żyjącej w rodzinie,

1. dzieci, młodzież niepełnoletnia i młodzież pełnoletnia, które objęte są doradztwem ze strony służb doradczych lub poradni zgodnie z § 28, § 35a lub § 41,

a) podzielone według rodzaju podmiotu i nawiązania kontaktu z poradnią, formy i głównego problemu doradztwa oraz terapii, miesiąca i roku rozpoczęcia i zakończenia doradztwa, powodu zakończenia oraz przyczyny doradztwa,

b) dzieci, młodzieży niepełnoletniej i młodzieży pełnoletniej, które korzystają z doradztwa, podzielone dodatkowo według płci, grupy wiekowej, obywatelstwa, liczby rodzeństwa i rodzaju pobytu na początku doradztwa,

2. odbiorcy pomocy na wychowanie, o której mowa w §§ 32 do 35, pomocy integracyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne, o której mowa w § 35a, oraz młodzież pełnoletnia, o której mowa w § 41,

a) podzieleni według płci, roku urodzenia, obywatelstwa i relacji stosunku prawnego pomiędzy rodzicami a dziećmi,

b) podzieleni według stanu cywilnego rodziców lub rodzica uprawnionego do opieki nad dzieckiem, pozbawienia prawa do opieki nad dzieckiem lub śmierci rodziców, rodzaju pobytu oraz stosunku szkolnego i stosunku pracy w okresie nauki zawodu przed przyznaniem pomocy,

c) podzieleni według rodzaju pomocy aktualnej i przyznanej uprzednio, miesiąca i roku rozpoczęcia pomocy,

d) podzieleni według formy zakwaterowania w czasie trwania pomocy i według decyzji sądu opiekuńczego dotyczącej zakwaterowania,

e) w przypadku zmiany zakwaterowania w czasie przyznanej pomocy dodatkowo do cech wymienionych pod literą a także podział

według daty zmiany formy zakwaterowania, formy zakwaterowania przyznanej uprzednio i dotychczasowej oraz rodzaju pomocy,

f) w przypadku skończenia się jednego rodzaju pomocy dodatkowo do cech wymienionych pod literami b do d także podział według ostatniego rodzaju obowiązku szkolnego i stosunku pracy w okresie nauki zawodu oraz zmiany formy zakwaterowania, miesiąca roku i przyczyny skończenia się pomocy, rodzaju pobytu następującego po tym, w przypadku zakwaterowania w placówce lub opiece w pełnym wymiarze, a także liczba i czas zakwaterowań.

(2) Treścią danych statystycznych przy zbieraniu danych dotyczących tymczasowych działań w celu ochrony dzieci i młodzieży niepełnoletniej są dzieci i młodzież niepełnoletnia, dla ochrony których powzięto działania zgodnie z §§ 42 i 43,

1. podzielone według rodzaju podmiotu podejmującego działania, rodzaju działania, formy zakwaterowania w okresie działań, instytucji lub kręgu osób, które zainicjowały pomoc, momentu rozpoczęcia i czasu trwania działań, przyczyny działań, rodzaj następnej pomocy,

2. w przypadku dzieci i młodzieży niepełnoletniej dodatkowo do cech wymienionych w punkcie 1 także podział według płci, grupy wiekowej, obywatelstwa, rodzaju pobytu przed rozpoczęciem działań.

(3) Treścią danych statystycznych przy zbieraniu danych dotyczących przysposobienia są

1. przysposobione dzieci i młodzież niepełnoletnia podzielone

a) według płci, roku urodzenia, obywatelstwa, stosunku prawnego między rodzicami i dziećmi i rodzaju podmiotu pośredniczącego w przysposobieniu,

b) według pochodzenia przysposobionego dziecka, rodzaju zakwaterowania przed przysposobieniem, stanu cywilnego rodziców lub rodzica uprawnionego do opieki lub ze względu na śmierć rodziców na początku przysposobienia oraz zastąpienie zgody na przysposobienie,

c) według obywatelstwa osoby przysposabiającej oraz stosunku pokrewieństwa z dzieckiem;

2. liczba

a) wypowiedzianych lub anulowanych przysposobień oraz przypadków przerwanoego przysposobienia podzielona według rodzaju podmiotu pośredniczącego w przysposobieniu,

b) zgłoszonych kandydatów do podjęcia przysposobienia, dzieci i młodzieży niepełnoletniej zgłoszonych do przysposobienia i już przysposobionych, podzielonych dodatkowo według płci oraz według rodzaju podmiotu pośredniczącego w przysposobieniu.

(4) Treścią danych statystycznych przy zbieraniu danych dotyczących kurateli z urzędu i opieki z urzędu jest oraz opieki nad niepełnoletnim jest liczba dzieci i młodzieży niepełnoletniej objętych

1. ustawową opieką z urzędu,
2. ustanowioną opieką z urzędu,
3. ustanowioną kuratelą z urzędu oraz
4. opieką nad niepełnoletnim,

podzielona według płci, rodzaju działania urzędu ds. młodzieży oraz według obywatelstwa niemieckiego i zagranicznego (Niemcy/cudzoziemcy).

(5) Treścią danych statystycznych przy zbieraniu danych dotyczących dzieci i młodzieży, dla których wydaje się pozwolenie na opiekę na podstawie § 44, jest liczba dzieci i młodzieży niepełnoletniej, podzielona według płci i rodzaju opieki.

(6) Treścią danych statystycznych przy zbieraniu danych dotyczących działań wynikających z prawa do opieki nad dzieckiem jest liczba dzieci i młodzieży niepełnoletniej, w przypadku których

1. w celu całkowitego lub częściowego pozbawienia rodziców prawa do opieki

- a) złożono doniesienie na podstawie § 50 ust. 3,
- b) podjęto działania sądowe,

2. prawo do opieki nad osobą dziecka zostało całkowicie lub częściowo przekazane urzędowi ds. młodzieży,

podzielona według płci i zakresu przekazanych spraw.

(7) Treścią danych statystycznych przy zbieraniu danych dotyczących ustalenia ojcostwa jest liczba przypadków ustalania ojcostwa w ogóle oraz liczba przypadków nieustalonego ojcostwa.

(8) Treścią danych statystycznych w przypadku danych dotyczących ofert pracy z młodzieżą, o czym mowa w § 11, są działania finansowane ze środków publicznych w dziedzinie

1. pozaszkolnego kształcenia młodzieży (§ 11 ust. 3 pkt 1),
2. wypoczynku dzieci i młodzieży (§ 11 ust. 3 pkt 5),
3. międzynarodowej pracy młodzieży (§ 11 ust. 3 pkt 4) oraz
4. działania związane z kształceniem ustawicznym pracowników (§ 74 ust. 6),

podzielone według rodzaju podmiotu, czasu trwania działania oraz liczby i płci uczestników, dodatkowo w przypadku międzynarodowej pracy młodzieży według krajów partnerskich i działań w kraju i za granicą.

(9) Treścią danych statystycznych przy zbieraniu danych dotyczących placówek, urzędów i biur działających w pomocy dla młodzieży oraz pracujących tam osób są

1. placówki podzielone według rodzaju placówki, rodzaju podmiotu oraz rodzaju i liczby posiadanych miejsc,

2. urzędy publicznej pomocy dla młodzieży i biura podmiotów niepublicznej pomocy dla młodzieży, podzielone według rodzaju podmiotu,

3. w przypadku każdej osoby pracującej na głównym etacie i na etacie dodatkowym

- a) rodzaj placówki, urzędu, biura,

- b) rodzaj podmiotu prowadzącego placówkę i posiadane miejsca,

- c) płeć i rok urodzenia,

- d) rodzaj ukończonego wykształcenia zawodowego, stanowisko zawodowe, rodzaj zatrudnienia i zakresu pracy.

(10) Treścią danych statystycznych przy zbieraniu danych dotyczących wydatków i wpływów publicznej pomocy dla młodzieży jest

- a) rodzaj podmiotu,

- b) wydatki na pomoc indywidualną i grupową podzielone według rodzaju wydatków i rodzaju pomocy oraz wpływy podzielone według rodzaju wpływów,

- c) wydatki i wpływy placówek według rodzajów, podzielone według rodzaju placówki,

d) wydatki na personel wykonujący zadania pomocy dla młodzieży w podmiotach regionalnych i ponadregionalnych oraz gminach i związkach gmin należących do powiatu, które nie są podmiotami regionalnymi.

§ 100 Dane pomocnicze

Danymi pomocniczymi są

1. nazwisko i adres osoby zobowiązanej do udzielania informacji,
2. w przypadku zbierania danych statystycznych, o których mowa w § 99 ust. 1, 2 i 3 pkt 1 numer identyfikacyjny punktu świadczącego pomoc,
3. nazwisko i numer telefonu osoby wyznaczonej do udzielania odpowiedzi na ewentualne pytania.

§ 101 Cykliczność i okres sprawozdawczy

(1) Zbieranie danych statystycznych, o których mowa w § 99 ust. 1 do 7 i 10, należy przeprowadzać co roku, zbieranie elementów statystycznych, o których mowa w ustępie 1, jeżeli dotyczy pomocy integracyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnoletniej mających problemy psychologiczne, poczynając od roku 2000, zbieranie danych statystycznych, o których mowa w ustępie 2, poczynając od roku 1995. Zbieranie pozostałych danych statystycznych, o których mowa w § 99, należy przeprowadzać co cztery lata, zbieranie danych statystycznych, o których mowa w ustępie 8, poczynając od roku 1992, zbieranie danych statystycznych, o których mowa w ustępie 9, poczynając od roku 1994.

(2) Dane do zbierania istotnych elementów statystycznych na podstawie

1. § 99 ust. 1 pkt 1 należy podawać do chwili, w której kończy się pomoc, w przypadku kontynuowania pomocy - do 31 grudnia,
2. § 99 ust. 1 pkt 2 należy podawać do końca doradztwa,
3. § 99 ust. 1 pkt 3 litera a do d należy podawać do chwili rozpoczęcia jednego z rodzajów pomocy,

4. § 99 ust. 1 pkt 3 litera e należy podawać do chwili zmiany zakwaterowania podczas korzystania z przyznanej pomocy,

5. § 99 ust. 1 pkt 3 litera f należy podawać do zakończenia pomocy jednego rodzaju,

6. § 99 ust. 2 należy podawać do zakończenia działań tymczasowych,

7. § 99 ust. 3 pkt 1 należy podawać do chwili wydania prawomocnej decyzji sądowej dotyczącej przysposobienia,

8. § 99 ust. 3 pkt 2 litera a i ust. 6 do 8 i 10 należy podawać za miniony rok kalendarzowy,

9. § 99 ust. 3 pkt 2 litera b i ust. 4, 5 i 9 należy podawać do 31 grudnia.

(3) W przypadku zbierania danych statystycznych dotyczących zasobów poczynając od roku 1991 treść danych wymienioną w § 99 ust. 1 pkt 3 litera a do d zbiera się co pięć lat. Zbieranie danych statystycznych dotyczących zasobów po raz pierwszy przeprowadza się do 1 stycznia 1991, a począwszy od 1995 każdorazowo do 31 grudnia. W latach pomiędzy zbieraniem danych statystycznych prowadzi się bieżącą statystykę zbierając treść danych wymienionych w § 99 ust. 1 pkt 3 litera a do f.

§ 102 Obowiązek udzielania informacji

(1) W przypadku zbierania danych statystycznych istnieje obowiązek udzielania informacji. Dane, o których mowa w § 100 pkt 3, są dobrowolne.

(2) Zobowiązani do udzielania informacji są

1. regionalne podmioty pomocy dla młodzieży w przypadku zbierania danych, o których mowa w § 99 ust. 1 do 10, zaś w przypadku ustępu 8 jedynie wtedy, gdy prowadzi się własne działania,

2. podmioty ponadregionalne pomocy dla młodzieży w przypadku zbierania danych, o których mowa w § 99 ust. 3 i 8 do 10, zaś w przypadku ustępu 8 jedynie wtedy, gdy prowadzi się własne działania,

3. naczelne krajowe urzędy ds. młodzieży w przypadku zbierania danych, o których mowa w § 99 ust. 8 do 10,

4. naczelny federalny urząd właściwy w sprawach zawodowych w przypadku zbierania danych statystycznych, o których mowa w § 99 ust. 10

5. gminy należące do okręgu i związki gmin, jeżeli wykonują zadania pomocy dla młodzieży w rozumieniu § 69 ust. 5, w przypadku zbierania danych statystycznych, o których mowa w § 99 ust. 8 do 10,

6. podmioty niepublicznej pomocy dla młodzieży w przypadku zbierania danych statystycznych, o których mowa w § 99 ust. 1 pkt 1 i 2, ust. 2, 3, 8 i 9,

7. kierownicy placówek, urzędów i biur pomocy społecznej w przypadku zbierania danych statystycznych, o których mowa w § 99 ust. 9.

(3) W celu przeprowadzenia zbierania danych statystycznych, o czym mowa w § 99 ust. 1, 2, 3, 8 i 9 podmioty publicznej pomocy dla młodzieży na żądanie przekazują urzędom statystycznym krajów związkowych niezbędne adresy pozostałych osób zobowiązanych do udzielania informacji.

§ 103 Przekazywanie

(1) Federalny Urząd Statystyczny i urzędy statystyczne krajów związkowych mogą przekazać tabele z wynikami statystycznymi do naczelnich urzędów federalnych i krajowych właściwych pod względem zawodowym dla wykorzystania ich w stosunku do ciał ustawodawczych i w celu planowania, jednakże nie dla regulacji w indywidualnych przypadkach, nawet gdy tabele wykazują tylko jeden przypadek. Tabele, które wykazują tylko jeden przypadek, można przekazywać jedynie wtedy, gdy nie są przygotowane w sposób bardziej zróżnicowany niż na płaszczyźnie okręgu regencyjnego, a w przypadku miasta-kraju związkowego na płaszczyźnie okręgu.

(2) Dla celów wyłącznie statystycznych można placówkom w gminie i związkach gmin, właściwym dla wykonywania zadań statystycznych, przekazać w ramach ich kompetencji dane indywidualne uzyskane przy zbieraniu elementów statystycznych, o czym mowa w § 99, z wyjątkiem danych pomocniczych, jeżeli spełnione są warunki wymienione w § 16 ust. 5 federalnej Ustawy o statystyce.

ODDZIAŁ DZIESIĄTY

Przepisy karne i przepisy dotyczące grzywien

§ 104 Przepisy dotyczące grzywien

(1) W sposób niezgodny z przepisami postępuje ten, kto

1. bez pozwolenia, o którym mowa w § 44 ust. 1 zdanie 1, opiekuje się dzieckiem lub młodzieżą niepełnoletnią lub zapewnia mu zakwaterowanie,

2. wbrew postanowieniom § 45 ust. 1 zdanie 1 także w powiązaniu w § 48a ust. 1 bez pozwolenia prowadzi placówkę albo inną formę zamieszkania lub

3. wbrew postanowieniom § 47 ust. 1 lub 2 nie dokonuje zgłoszenia, nie czyni tego prawidłowo albo nie czyni tego w terminie lub

4. wbrew postanowieniom § 97a ust. 4 jako pracodawca umyślnie lub przez zaniedbanie nie udziela informacji, udziela jej nieprawidłowo lub w sposób niepełny.

(2) Wykroczenia porządkowe, o których mowa w ustępie 1 pkt 1, 3 i 4 można ukarać grzywną w wysokości do 1000 DM, wykroczenie porządkowe, o którym mowa w ustępie 1 pkt 2 można ukarać grzywną w wysokości do 30000 DM.

§ 105 Przepisy karne

Karze pozbawienia wolności do jednego roku lub karze grzywny podlega ten, kto

1. popełnia czyn określony w § 104 ust. 1 pkt 1 lub 2 i przez to w sposób lekkomyślny doprowadza do dużego zagrożenia w fizycznym, psychicznym i moralnym rozwoju dziecka lub młodzieży niepełnoletniej lub

2. w sposób uporczywy umyślnie powtarza czynność określoną § 104 ust. 1 pkt 1 lub 2.

* * *

**Ustawa z 9 czerwca 1953 r.
o rozpowszechnianiu w czasopismach
i mediach treści zagrażających młodzieży**

(BGBl. I s. 377) w wersji obwieszczenia
z 12 lipca 1985 r. (BGBl. I s. 1502) (BGBl. III 2161/1)
ostatnio zmieniona szóstym rozporządzeniem
z 21 września 1997 r. o dostosowaniu
kompetencji (BGBl. I s. 2390, 2391)²

W celu ochrony dorastającej młodzieży prawa podstawowe wymienione w artykule 51 Ustawy Zasadniczej poddaje się następującym ograniczeniom:

Rozdział pierwszy
Pisma zagrażające młodzieży

§ 1 Pojęcie pisma zagrażającego młodzieży

(1) Pisma, które mogą zagrozić dzieciom i młodzieży pod względem moralnym, należy umieścić w wykazie. Zalicza się tu przede wszystkim pisma niemoralne, prowadzące do zwyrodnienia obyczajów, zachęcające do przemocy, przestępstw czy nienawiści rasowej oraz gloryfikujące wojnę. Fakt wpisania do wykazu należy podać do wiadomości.

(2) Nie wolno umieszczać pisma w wykazie

- jedynie ze względu na jego treść polityczną, społeczną, religijną lub światopoglądową;
- jeżeli służy sztuce lub nauce, badaniom lub nauczaniu;

---

² Tekst za: *Strafrecht, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2000.*

– jeżeli jest pożyteczne dla ogółu, chyba że można zakwestionować sposób przedstawiania.

(3) Równorzędne z pismami są nośniki dźwięku lub obrazu, dane elektroniczne, reprodukcje i inne przedstawienia. Pismami w rozumieniu niniejszej ustawy nie są audycje radiowo-telewizyjne, o których mowa w § 2 Umowy państwowej o radiofonii i telewizji oraz treść ofert w usługach dystrybucyjnych oraz usługach na wywołanie, jeżeli w opracowaniu redakcyjnym na pierwszym planie jest tworzenie opinii dla ogółu zgodnie z § 2 Umowy państwowej o usługach medialnych w wersji z 7 lutego 1997.

(4) Dzieckiem jest ten, kto nie ma jeszcze czternastu lat, młodzieżą ten, kto ma lat czternaście ale jeszcze nie skończył osiemnastu.

§ 2 Przypadki o mniejszym znaczeniu

(1) W przypadkach o mniejszym znaczeniu można zaniechać umieszczania w wykazie.

(2) Jeżeli umieszczenie w wykazie w sposób oczywisty nie wchodzi w rachubę, przewodniczący może zawiesić procedurę.

§ 3 Zakaz oferowania, odstępowania i udostępniania w inny sposób

(1) Pisma, którego umieszczenie w wykazie zostało podane do wiadomości, nie wolno

1. oferować, przekazywać lub udostępniać dzieciom ani młodzieży,

2. w miejscu, które jest dostępne dzieciom lub młodzieży bądź może być przez nie widziane, wystawiać, przytwarzać, publicznie pokazywać lub udostępniać w inny sposób,

3. oferować lub przekazywać innym w drodze odpłatnego wynajmu lub innego odpłatnego użytkowania z wyjątkiem pomieszczeń sklepowych, które nie są dostępne dla dzieci i młodzieży lub nie mogą być przez nie widziane,

4. rozpowszechniać, trzymać na składzie lub udostępniać za pomocą elektronicznych serwisów informacyjnych lub komunikacyjnych.

(2) Ustęp 1 pkt 3 nie obowiązuje, jeżeli działania takie odbywają się w obrocie handlowym z osobami wypożyczającymi za odpłatnością. Ustęp 1 pkt 4 nie obowiązuje, jeżeli przy pomocy technicznych środków zapobiegawczych można podjąć takie działania prewencyjne, aby ofertę lub rozpowszechnianie w kraju ograniczyć do użytkowników pełnoletnich.

§ 4 Zakaz dystrybucji poza pomieszczeniami sklepowymi

(1) Pisma, którego umieszczenie w wykazie podano do wiadomości, nie wolno sprzedawać, rozpowszechniać, wypożyczać lub w tych celach trzymać na składzie

1. w handlu detalicznym poza pomieszczeniami sklepowymi,
2. w kioskach i innych punktach sprzedaży, do których klient nie ma zwyczaju przychodzić,
3. w handlu wysyłkowym lub
4. w płatnych wypożyczalniach książek lub płatnych wypożyczalniach czasopism.

(2) Wydawca lub pośrednik handlowy nie może dostarczać takiego pisma osobom prowadzącym handel, o którym mowa w ustępie 1 pkt 1 lub będących właścicielami zakładu w rodzaju, o którym mowa w ustępie 1 pkt 2 do 4. Jeżeli dostawa pisma jest możliwa, wydawcy, pośrednicy handlowi i osoby importujące pisma na teren obowiązywania niniejszej ustawy winni swoich odbiorców poinformować o tych ograniczeniach dystrybucji.

(3) Pisma, którego umieszczenie w wykazie podano do wiadomości, nie wolno sprowadzać na teren obowiązywania niniejszej ustawy w drodze handlu wysyłkowego.

§ 5 Zakaz reklamy

(1) W przypadku reklamy zawodowej nie wolno nawiązywać do faktu, że toczy się lub toczyło postępowanie mające na celu umieszczenie pisma w wykazie.

(2) Pisma, którego umieszczenie w wykazie podano do wiadomości, nie wolno publicznie lub w drodze dystrybucji oferować, zapowiadać ani zachwalać.

(3) Ustęp 2 nie obowiązuje, jeśli

1. działalność ma miejsce w obrocie w stosownym handlu lub
2. dzięki zastosowaniu środków technicznych lub w inny sposób wyklucza się przekazywanie tych treści dzieciom lub młodzieży lub zapoznanie się z nimi przez dzieci lub młodzież.

§ 6 Media, które w sposób jawny poważnie demoralizują młodzież

Także bez umieszczania w wykazie i publicznego podawania do wiadomości ograniczeniom wynikającym z §§ 3 do 5 podlegają

1. pisma zawierające treści określone w § 130 ust. 2 lub § 131 kodeksu karnego,
2. pisma pornograficzne (§ 184 kodeksu karnego),
3. pozostałe pisma, które w sposób widoczny mogą być przyczyną poważnej demoralizacji dzieci i młodzieży.

§ 7 Prewencyjne umieszczenie czasopism periodycznych w wykazie

Pismo periodyczne można umieścić w wykazie na okres od trzech do dwunastu miesięcy, jeżeli w ciągu dwunastu miesięcy więcej niż dwa jego numery zostały umieszczone w wykazie. Przepis nie dotyczy gazet codziennych i czasopism politycznych.

§ 7a Pełnomocnik do spraw ochrony młodzieży

Osoba, która w celach zarobkowych utrzymuje w gotowości serwisy informacyjne i komunikacyjne, których przekazywaniu opiera się na telekomunikacji, winien ustanowić pełnomocnika do spraw ochrony młodzieży, jeżeli serwisy są ogólnie dostępne i mogą zawie-

rać treści demoralizujące młodzież. Pełnomocnik jest odpowiedzialny za udzielanie informacji użytkownikom i doradza w sprawach ochrony młodzieży podmiotowi oferującemu serwis. Podmiot oferujący serwis winien zapewnić udział pełnomocnika przy planowaniu oferty oraz ustalaniu *Ogólnych warunków użytkowania*. Pełnomocnik może zaproponować podmiotowi oferującemu serwis ograniczenie oferty. Podmiot oferujący serwisu może także wypełnić zobowiązanie wynikające ze zdania 1 zobowiązując organizację dobrowolnej samokontroli do wypełniania zadań wynikających ze zdań 2 do 4.

Rozdział drugi

Federalna Placówka Kontrolna

§ 8 Utworzenie, siedziba i koszty Federalnej Placówki Kontrolnej

- (1) W celu realizacji zadań niniejszej ustawy – tworzy się Federalną Placówkę Kontrolną.
- (2) Rząd federalny w drodze rozporządzenia wydanego za zgodą Bundesratu ustala siedzibę Federalnej Placówki Kontrolnej.
- (3) Koszty utworzenia i działania Federalnej Placówki Kontrolnej pokrywa federacja.

§ 9 Skład osobowy Federalnej Placówki Kontrolnej

- (1) Federalna Placówka Kontrolna składa się z przewodniczącego mianowanego przez federalnego Ministra ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży, po jednym doradcy mianowanym przez każdy rząd krajowy i dalszych doradców mianowanych przez federalnego Ministra ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży. Należy mianować przynajmniej po jednym zastępcy przewodniczącego i doradców.
- (2) Doradcy, których winien mianować federalny Minister ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży, należy na wniosek danej grupy powołać z kręgu

1. sztuki,
2. literatury,
3. księgarzy,
4. wydawców,
5. podmiotów niepublicznej pomocy dla młodzieży,
6. podmiotów publicznej pomocy dla młodzieży,
7. nauczycieli,
8. kościołów, żydowskiej gminy wyznaniowej i innych wspólnot religijnych będących podmiotami prawa publicznego.

Z kręgiem księgarzy i wydawców równorzędne są kręgi zajmujące się porównywalną działalnością przy ocenie i dystrybucji nośników obrazu niezależnie od rodzaju zapisu i odtwarzania.

(3) Federalna Placówka Kontrolna rozstrzyga w składzie dwunastu członków, składającym się z przewodniczącego, trzech doradców z krajów związkowych i po jednym doradcy z grup wymienionych w ustępie 2. Jeżeli zwołani doradcy lub ich zastępcy nie pojawią się na posiedzeniu, Federalna Placówka Kontrolna jest zdolna do podejmowania decyzji także w składzie przynajmniej dziewięciu członków, z których przynajmniej dwaj musi należeć do grup wymienionych w ustępie 2 pkt 1 do 4.

(4) Przewodniczącego i doradców ustanawia się na okres trzech lat. Mogą zostać odwołani wcześniej przez instytucję, która ich ustanowiła, jeżeli nie wypełniają obowiązku współpracy w Federalnej Placówce Kontrolnej.

§ 9a Podmioty uprawnione do składania propozycji

(1) Z prawa do składania propozycji, o czym mowa w § 9 ust. 2, mogą korzystać w ramach poniższych kręgów następujące organizacje proponując po jednym doradcy i zastępcy:

1. dla kręgów sztuki
  - Niemiecka Rada Kultury,
  - Związek Niemieckich Nauczycieli Sztuki stow. rejestr.,
  - Gildia Artystów stow. rejestr.,
  - Związek Niemieckich Grafików Użytkowych,

2. dla kręgów literatury
  - Związek Pisarzy Niemieckich,
  - Wolny Związek Pisarzy Niemieckich,
  - Niemiecki Związek Autorów stow. rejestr.
  - Centrum PEN-Klubu,
3. dla kręgów księgarzy
  - Zjednoczenie Księgarstwa Niemieckiego stow. rejestr,
  - Związek Niemieckich Sprzedawców Książek na Dworcach,
  - Federalny Związek Niemieckich Hurtowników Książek, Gazet i Czasopism stow. rejestr.,
    - IVD Stowarzyszenie Wypożyczalni Filmów Wideo w Niemczech stow. rejestr.,
4. dla kręgów wydawców
  - Federalny Związek Niemieckich Wydawców Gazet stow. rejestr.,
    - Związek Niemieckich Wydawców Czasopism stow. rejestr.,
    - Zjednoczenie Księgarstwa Niemieckiego stow. rejestr. - Komisja Wydawców,
      - Wspólnota Pracy Wydawców Czasopism ³ w Zjednoczeniu Księgarstwa Niemieckiego,
        - Federalny Związek [Twórców Filmów] Wideo,
5. dla kręgu podmiotów niepublicznej pomocy dla młodzieży
  - Federalna Wspólnota Pracy Niepublicznej Pomocy Społecznej
  - Niemiecki Federalny Związek Młodzieży,
  - Niemiecka Młodzież Sportowa,
  - Wspólnota Pracy Akcja Ochrony Młodzieży,
6. dla kręgów podmiotów publicznej pomocy dla młodzieży
  - Niemiecka Rada Powiatów,
  - Niemiecka Rada Miast,
  - Niemiecki Związek Miast i Gmin,
7. dla kręgów nauczycieli

---

³ Wspólnota pracy (*Arbeitsgemeinschaft*) spółka prawa cywilnego zawiązana przez kilka przedsiębiorstw w celu realizacji jakiejś umowy o dzieło.

- Związek Zawodowy Wychowanie i Nauka w Niemieckim Zrzeszeniu Związków Zawodowych,
- Związek Nauczycieli Niemieckich,
- Związek Oświata i Wychowanie,
- Stowarzyszenie Niemieckich Nauczycielek Katolickich,

8. dla kręgów ciał prawa publicznego wymienionych w § 9 ust. 2 pkt 8 -

- pełnomocnicy Rady Kościoła Ewangelickiego w Niemczech z siedzibą w Republice Federalnej Niemiec,
- Komisariat Biskupów Niemieckich - Katolickie Biuro w Bonn
- Centralna Rada Żydów w Niemczech.

Każda organizacja korzystająca ze swojego prawa do składania propozycji winna mianować doradcę i zastępcę. Jeżeli jedna z organizacji wymienionych w zdaniu 1 złoży więcej propozycji, doradcę wybiera Federalne Ministerstwo ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży.

(2) Dla grup wymienionych w § 9 ust. 2 doradców mogą proponować także organizacje nie wymienione z nazwy. Federalne Ministerstwo ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży w styczniu każdego roku wzywa w *Bundesanzeiger* (Monitor Federalny), aby w ciągu sześciu tygodni złożyła takie propozycje. Spośród propozycji, które nadejdą w terminie, należy wybrać po jednym dodatkowym doradcę i zastępcę doradcę dla każdej grupy. Nie należy brać pod uwagę propozycji organizacji, które nie mają statusu związku lub po których nie można oczekiwać długotrwałej działalności. W przypadku propozycji złożonych przez kilku zainteresowanych, jeżeli zainteresowani nie mogą zgodzić się na jedną z propozycji, rozstrzyga losowanie; ustęp 1 zdanie 3 obowiązuje odpowiednio. Federalny Minister ds. Kobiet, Seniorów, Rodziny i Młodzieży może mianować więcej doradców i zastępców doradców jeżeli jest to konieczne przy uwzględnieniu obciążenia Federalnej Placówki Kontrolnej sprawami merytorycznymi lub jeżeli propozycje organizacji wymienionych z nazwy w ramach jednej grupy nie wystarczą pod względem ilości; zdanie 5 obowiązuje odpowiednio.

§ 10 Niezwiązanie wskazówkami członków Federalnej Placówki Kontrolnej, wolność głosowania i doradzania

Członkowie Federalnej Placówki Kontrolnej nie są związani wskazówkami.

Rozdział trzeci

Właściwość

§ 11 Właściwość rzeczowa

(1) O umieszczeniu w wykazie decyduje Federalna Placówka Kontrolna.

(2) Federalna Placówka Kontrolna działa wyłącznie na wniosek. Federalne Ministerstwo ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży jest upoważnione, aby w drodze rozporządzenia wydanego za zgodą Bundesratu ustalić podmioty uprawnione do składania wniosku.

Rozdział czwarty

Procedura

1. Ogólne przepisy proceduralne

§ 12 Wysłuchanie uczestników postępowania

Podczas postępowania przed Federalną Placówką Kontrolną wydawcy i autorowi pisma należy w miarę możliwości dać okazję do wypowiedzi.

§ 13 Wymagania odnośnie do większości gremium o zmniejszonym składzie przy [rozstrzygnięciu] umieszczeniu [pisma] w wykazie

W przypadkach wymienionych w § 9 ust. 3 dla umieszczenia w wykazie wymagana jest większość dwóch trzecich, co najmniej jed-

nak siedmiu członków Federalnej Placówki Kontrolnej uczestniczących przy podejmowaniu decyzji.

§ 14 Doręczenie

(1) Decyzje Federalnej Placówki Kontrolnej należy doręczyć

1. Federalnemu Ministrowi ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży,
2. każdemu krajowi związkowemu,
3. wydawcy i autorowi pisma, jeżeli jest to możliwe,
4. innym urzędom, związkom i osobom uczestniczącym w postępowaniu.

(2) Uzasadnienie należy dołączyć lub doręczyć w uzupełnieniu w ciągu tygodnia.

§ 15 Umieszczenie w wykazie w drodze tymczasowego zarządzenia

(1) Federalna Placówka Kontrolna może zarządzić umieszczenie pisma w wykazie, jeżeli można oczekiwać ostatecznego zarządzenia o umieszczeniu pisma w wykazie, a istnieje niebezpieczeństwo, że pismo będzie wkrótce sprzedawane w dużym nakładzie.

(2) Tymczasowe zarządzenie wydaje jednogłównie przewodniczący i dwóch członków. Jeden z członków musi należeć do grupy wymienionej w § 9 ust. 2 pkt 1 do 4.

(3) Tymczasowe zarządzenie traci moc

- po upływie miesiąca od swego ogłoszenia lub
- przy ogłoszeniu ostatecznej decyzji Federalnej Placówki Kontrolnej dotyczącej pisma.

Termin wymieniony w punkcie 1 można po jego upływie przedłużyć najwyżej o miesiąc. Ustęp 2 obowiązuje odpowiednio. Fakt przedłużenia należy podać do wiadomości.

§ 15a Umieszczenie w wykazie w drodze postępowania uproszczonego

(1) Federalna Placówka Kontrolna może zarządzić umieszczenie pisma w wykazie w drodze postępowania uproszczonego, jeżeli warunki wymienione w § 1 są oczywiste.

(2) Decyzję wydaje jednogłośnie przewodniczący i dwóch innych członków, z których jeden musi należeć do grupy wymienionej § 9 ust. 2 pkt 1 do 4. Jeżeli nie osiągnie się zgody co do umieszczenia pisma w wykazie, Federalna Placówka kontrolna rozstrzyga w składzie wymienionym w § 9 ust. 3.

(3) Zarządzenie, o którym mowa w § 7, nie jest dopuszczalne w postępowaniu uproszczonym.

(4) Od decyzji podjętej w postępowaniu uproszczonym uczestnicy postępowania (§ 12) w ciągu miesiąca po doręczeniu mogą się odwołać w Federalnej Placówce Kontrolnej składając wniosek o rozstrzygnięcie w składzie wymienionym w § 9 ust. 3.

2. Prowadzenie wykazu

§ 16 Prowadzenie wykazu

Wykaz prowadzi przewodniczący Federalnej Placówki Kontrolnej.

§ 17 Wpisanie i skreślenie

Pismo, które nakazano umieścić w wykazie, należy niezwłocznie umieścić w wykazie. Należy je niezwłocznie skreślić z wykazu, jeżeli zarządzenie zostanie uchylone lub zgodnie z § 15 ust. 3 pkt 1 utraci moc.

§ 18 Umieszczenie w wykazie mediów wyrokiem sądowym uznanych za podlegające do nienawiści rasowej, gloryfikujące wojnę lub pornograficzne

(1) Pismo objęte jest ograniczeniami §§ 3 do 5 bez konieczności umieszczania w wykazie lub podawania do wiadomości, jeżeli w całości lub w istotnej części jest treściowo równoznaczne z jednym z pism umieszczonych w wykazie. Przepis ten obowiązuje także wtedy, gdy sąd w prawomocnym orzeczeniu stwierdził, że pismo ma charakter pornograficzny lub zawiera treść określoną w § 130 ust. 2 lub § 131 kodeksu karnego.

(2) Jeżeli istnieje wątpliwość, czy spełnione są warunki ustępu 1, przewodniczący stara się o podjęcie decyzji przez Federalną Placówkę Kontrolną. Nie wymaga się składania wniosku (§ 11 ust. 2 zdanie 1). § 12 obowiązuje odpowiednio.

(3) Jeżeli pismo zostanie umieszczone w wykazie, § 19 obowiązuje odpowiednio.

§ 18a (uchylony)

3. Podanie do wiadomości

§ 19 Podanie do wiadomości w *Bundesanzeiger*

(1) Jeżeli pismo zostanie w wykazie umieszczone lub z niego skreślone, należy fakt ten podać do wiadomości na terytorium federacji ze wskazaniem na decyzję będącą tego podstawą.

(2) Obwieszczenie dla terytorium federacji odbywa się przez opublikowanie w *Bundesanzeiger*.

Rozdział piąty
Droga prawna

§ 20 Środki prawne

Przed wytoczeniem powództwa w drodze administracyjno-sądowej nie jest wymagane ponowne zbadanie sprawy w administra-

cyjnym postępowaniu odwoławczym lub w postępowaniu, o którym mowa w § 15a ust. 4. Powództwo nie ma działania zawieszającego. Należy je skierować przeciw federacji za pośrednictwem Federalnej Placówki Kontrolnej.

Rozdział szósty

Przepisy karne

§ 21 Kary, kary dodatkowe, działania w przypadku młodzieży

(1) Ten, kto pisma, których umieszczenie w wykazie zostało podane do wiadomości, lub któreś z pism określonych w § 6

1. wbrew § 3 ust. 1 pkt 1 oferuje, przekazuje lub udostępnia dziecku lub młodzieży,

2. wbrew § 3 ust. 1 pkt 2 wystawia, przytwarza, publicznie pokazuje lub udostępnia w inny sposób,

3. wbrew § 3 ust. 1 pkt 3 oferuje lub przekazuje innym w drodze zarobkowego wynajmu lub porównywalnego zarobkowego użytkowania,

3a. wbrew § 3 ust. 1 pkt 4 rozpowszechnia, trzyma na składzie lub udostępnia w inny sposób,

4. wbrew § 4 w przypadkach tam wymienionych sprzedaje, rozpowszechnia, wypożycza lub ma w zapasie,

5. wbrew § 4 ust. 2 zdanie 1 dostarcza osobom tam wymienionym,

6. wbrew § 4 ust. 3 usiłuje wprowadzić lub

7. wbrew § 5 ust. 2 oferuje, zapowiada lub zachwala,

podlega karze pozbawienia wolności do jednego roku lub karze grzywny.

(2) Takiej samej karze podlega ten, kto

1. wbrew § 5 ust. 1 reklamuje w celach zarobkowych lub

2. przedrukowuje lub publikuje wykaz w celu zarobkowej reklamy.

(3) Jeżeli działanie sprawcy wynika z zaniedbania, karą jest kara pozbawienia wolności na okres sześciu miesięcy lub kara grzywny do stu osiemdziesięciu stawek dziennych.

(4) Ustępów 1 do 3 nie stosuje się, jeżeli pismo oferuje, przekazuje lub udostępnia dziecku lub młodzieży osoba uprawniona do opieki nad nim.

(5) Sąd może odstąpić od wymierzenia kary, o której mowa w ustępach 1 do 3, jeżeli sprawca, który oferuje, przekazuje lub udostępnia pismo dziecku lub młodzieży jest osobą niepełnoletnią lub członkiem rodziny w rozumieniu § 11 ust. 1 pkt 1 kodeksu karnego.

(6) Jeżeli dziecko lub osoba niepełnoletnia oferowała, przekazywała lub udostępniała pismo innemu dziecku lub osobie niepełnoletniej, urząd ds. młodzieży podejmuje działania dopuszczalne na podstawie istniejących przepisów. Sędzia sądu opiekuńczego może udzielić wskazówek na wniosek urzędu ds. młodzieży lub z urzędu.

§ 21a Wykroczenia porządkowe

(1) Wykroczenie porządkowe popełnia ten, kto

1. wbrew § 4 ust. 2 zdanie 2 nie informuje odbiorcy o ograniczeniach dystrybucji lub

2. wbrew § 7a ust. 1 zdanie 1 nie ustanowił pełnomocnika ds. ochrony młodzieży ani nie zobowiązał do wykonywania jego zadań organizacji dobrowolnej samokontroli.

(2) Wykroczenie porządkowe można ukarać grzywną do trzydziestu tysięcy DM.

Rozdział siódmy
Przepisy końcowe

§ 22 (*Utrata mocy obowiązującej przez przepisy prawne*)

§ 23 *Wydawanie rozporządzeń*

Rząd federalny jest upoważniony do szczegółowej regulacji procedur Federalnej Placówki Kontrolnej w drodze rozporządzenia wydanego za zgodą Bundesratu.

§ 24 *Klauzula berlińska*
(bezprzedmiotowa)

§ 25 (*Wejście w życie*)

* * *

Tłumaczenie z niemieckiego: Ewa Misior (BSiE)